

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ուչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

2 004

158

№ 54

**ՐԱՊՊԸՆ
ԱԶԻՄ ԿԻՒՆԻՒ**

ՎԷ

ՓԷՅՂԱՄՊԷՐԼԻՔԼԷՐԻՆ ԻԹՄԱՄԸ

ԷՐՄԵՆԻ ՔԻԹ. ՄՈՒԳ. ԹԱԼԵՊԵԼԵՐԻ

ՆԻԻ ԵՕՐՔ, Մ. Մ. Ա.

1918

ՔԻԹԱՊ Ը ՄՈՒԳԱՏՏԷՍ
ՊԻՁԷ ԱԶԸԳՏԱՆ ԹԱԼԻՄ ԷՏԷՅՈՐ

Քի՛ Գիլիսէ «Հայ Ալլահըն Հէյբէլի» — խաստէթէն «Անըն ամէլի» տիր: Գրիստոս տիւնեանըն Խէլասքեարը վէ Գէնտի Հէյբէլիին Պաշ Գէօնէ թաշըսը օլալըտան պէրու — պիւթիւն Ինճիլ Ասըը զարֆընտա, անըն ինչասը թէգատտիւմ էթճէքտէ օլճուշ տըր, Քի օ թէճամ օլտըղընտա, անըն վասըթասըլլէ Ալլահըն պէրէքէթլէրի «պիւթիւն գալճա» կէլէճէք վէ անլէր Անա եագլաշաճադլար:— 1 Կորնթ. 3: 16, 17. Եփես. 2: 20—22. Թէք. 28: 14. Գաղ. 3: 29.

Քի՛ անի վաղթտա, Գրիստոսըն կիւնաշլար քէֆարէթիւնէ ինանըպ՛ վաղֆ օլճուշ ձիւճիւնլէրին եօնուլուպ թէշքիլ օլուճմասը վէ փէրտաշլանճասը իլէրի կիթճէքտէ տիր. վէ պու «Միւնթէխապ վէ գըլմէթլի» «տիրի թաշլարըն» էն սօնրաքիսի Հաղըր էտիլտիինտէ, Պէօլիւք Միճար (Master Workman) անլէրի պիւրիճի գըլամէթտէ պիւր արալա կէթիւրէճէք, վէ Հէյբէլ Ալլահըն ճէլալը իլէ տօլուպ՛ պիւթիւն Պին Եըլ զարֆընտա Ալլահ իլէ ինտան արասընտա պիւր իպատէթխանէ օլաճադ տըր: Վաճի 15: 5—8.

Քի՛ Գիլիսէնին վէ Տիւնեանըն իւճիւտիւնիւն թէճէլի շու Հագիդաթ իւղէրիտէ տուրուօր Քի՛ «Յիսուս Գրիստոս Ալլահըն ինպէթիլլէ ճիւճէ իշիւն էօլիւմ թաթտը», «ճիւճէնին եօլուճա Փիտիլէ» վէ «վաղթ ը ձախսուընտա» «Տիւնեայա կէլէն Հէր պիւր տտէճի թէնլիւր էտէն Հագիդի նուր» օլաճադ տըր:— Իպր. 2: 9. Յովհ. 1: 9. 1 Տիմ. 2: 5, 6.

Քի՛ Գիլիսէնին իւճիւտիւ Բապալընա պէնդէր օլուպ՛ «Անը օլտուղը կիպի կէօրճէք», «թապիլաթը իլաշիլլէ Հիսսէտար օլճադ», վէ անըն ձիւրաս-չէրիքլէրի Հալիտէ ճէլալիւնէ Հիսսէտար օլճադ տըր:— 1 Յովհ. 3: 2. Յովհ. 17: 24. Բօմ. 8: 17. 2 Պեա. 1: 4.

Քի՛ Գիլիսէնին շիճտիքի բէսալէթի, ձուղատտէսլէրի ձիւսթապլլտէ արդ օլուճաճադ խըտճէթ իշիւն իքճալ էթճէք տիր. քէնտիտէ Հէր ինպէթի քէճալէ կէթիւրէճէք, տիւնեայա Ալլահըն շաշիտլէրի օլճադ, վէ կէլէճէք Ասրտա քեաշիւլէր վէ ճէլիլըլէր օլճադ իշիւն Հաղըրլանճադ տըր:— Եփես. 4: 12. Մատթ. 24: 14. Վաճի 1: 6. 20: 6.

Բ Ա Պ Պ Ը Ն
Ա Ջ Ի Մ Կ Ի Ի Ն Ի Ի
Վ Է
Փ Է Յ Ղ Ա Մ Պ Ե Բ Լ Ի Գ Լ Է Բ Ի Ն
Ի Թ Մ Ա Մ Ը

ARMENIAN BIBLE STUDENTS
NEW YORK, BOSTON, CALIFORNIA

1918

ՐԱՊՊ ԻՒԼ ԷՐՊԱՊ ՕԼԱՆԱ

ՎԷ

ՄԷԼԻՔ ԻՒԼ ՄԻՒԼՈՒՔ

Վագֆ օլունմուշ Մուգաստեսչերին

ՎԷ

«Րապպըն իամինե տուա հտեկչերին նիւմչեսի»

ՎԷ «Էհչի Իման օլանլար»

հէմ տալի

Ալլահըն օղուլարընըն Քեֆ օլունմասընա

Միւնք-ազըրէն

Ահ իլէ Ադըը Չէֆէն Մախլուգլարըն

Խայընա

ԻՇՊՈՒ ՔԻԹԱՊ ԹԱԳՏԻՄ ՕԼՈՒՆՈՒՐ:

39367-67

«Ալլահըն էգէլտէն կիզլէմիւս օլան սըրընն նիգամը
նէ՛ օլտըղը հագգընտա նիւմլէյի թէնվիթ իչիւն, թա
քի վագֆլարըն թէմամիյէթի իաարէսինտէ հէր շէյի
Քրիստոստա պիրլէտիթէ»:

ԵՓԵՍ. 3:9, 1:10

Մ Ո Ւ Գ Ա Տ Տ Է Մ Է

Քրիսթիանւար կիթտիքճէ տաՀա աչըդ թարգտա
կէօրիւյօրլար շու վաղըայը քի, Քրիսթիանւրդ իւ-
զէրինէ ազիմ պիր իմանսըզըդ տարլասը եաչըլմագ-
տա տըր. — տէյիլ քի թովմաս Փէյն վէ Րօպէրթ
Ինկրօլ թարաֆընտան վագ օլունան քիւֆրպաղճա-
սընա պիր ալլահսըզըդ, իլլա կիւնիւմիւզիւն ուլէմ
սընֆը թարաֆընտան տէրմիյան էտիլէն, վէ թէՀլի-
քէչէ տաՀա վէիւիմ պիր Հէչէթ վէրէն նէվտէն պիր ի-
մանսըզըդ:

Պէլքի պագըլարընա դարիպ կէօրիւնէճէք՝ տէր
Խէք քի, շիմտիքի գօլէճլէր վէ Իլմ ի ԻլաՀի Մէարէ-
սէլէրի՝ թալիմ ու թէրպիլէ կէօրմիւչ օլան սընֆ ա-
րասընտա իմանը խարապ էտէյօրլար: Պու կիւն էյէր
պիր գօլէճ մէգունը՝ Քիթապ ը Մուգատտէսին միւլ-
Հէմ օլաըզընա տաիր իմանընը թագրիրէ ճէսարէթ
էտէրսէ, ըէֆիզլէրի թարաֆընտան Հագարէթէ կի-
րիֆթար օլաճագ տըր, էօլէ պիր Հագարէթ քի ա-
նա ազլար տայանապիլիլիլէր: Օլսա օլսա, ազլար
անճագ պուլունաճագ տէմէյէ քի, «Պիզլէր Յիսուսըն
վէ Րէսուլլարընըն ըիյասըզ օլտուզլարընա ինանըր
Խէքտէ անլէրին ԱՀտ ը Աթիզտէն շէՀատէթլէր կէ-
թիրէրէք քիթապ ը մէզքիւրիւ միւլՀէմ սայմագլէ
Էանըլմըչ խիքլէրինի պիլիւրիզ:»

Էրմէնի Քիթ. Մուգ. Թալէպէլէրի՝ կիւնիւն

մաթրուպընը անլալարադ, էհալի իչիւն Բապպըն պալարաղընը երեքսէլթմէքլէ պու միւհլիւք ազընթընը կերի սիւրմէք իչիւն էլլէրինտէն կէլէնի էթմէյէ չալընթօրլար: Պու մագսէտ իլէ պիր չօդ կիւճլիւքլէրէ դալիպ կէլէրէք, իչպու քիթապընը Փարդը Փըրգալարա ախո Գրիսթիան էհալիինն եարտըմընա էլ ուղաթմագ էմէլիլէ մէյասան ը ինթիչարա դօյմուչը:

Էրմէնի Միլլէթի Գրիսթիանըլա տէօնէն իլք միլլէթ օլմագ շէրէֆիլէ իֆթիխար էտէր իսէ տէ, շիմտի իսմէն Գրիսթիան ալէմինտէ էն զիյատէ կէրի դալմըն ճէմիլէթլէրտէն պիրի տիր: Սէպէպիլ փէք աչըք տըր. գիրա Գրիսթիաննա սաղլամ թալիմ ալմամըն տըր:

Շու թէչպպիլեսիւմիլդ՝ Թիւրքճէ սէօյլէյէն միլլէթտաչարըմըլ արասընտա Հագիլի Գրիսթիանըլը բուհունը թութուչուրուպ էայմաղա պիր վասիթա օլուրոս, պա խուսուս անլէր իչիւն քի, տէրունլէրինտէ Հալա պիր իման դըղըլճըմը փարլաչօր, վէ անլէր քի տահա սարաչ վէ Հագիլաթըն սուսուղըլընը հիսս էտէչօրլար, պու ճէհաիմիլդ Փիլհաղիլա նաֆիլէյէ սարֆ էտիլմիչ օլմայաճագ տըր:

ՊԱՊ Ա.

ՇԷՐՐԷ ՄԻՒՍԱԱՏԷ ՕԼՈՒՆՄԱՍԸ

ՎԷ ԱՆԸՆ

ԱԼԼԱՂԸՆ ՓԼԱՆԸՆԱ ՕԼԱՆ ԱԼԱԳԱՍԸ

Շէրրէ մի՞չիւն միւսաստէ օլուսը.— Տօղբու վէ եանլը՝ մէպտէլէր հալինտէ.— Ալլապի հիսսիյաթ.— Ալլահ շէրրէ միւսաստէ էյլտի վէ անը էյի պիր մէթիմէյէ գըլաղուղալալաթ.— Ալլահ կիւնանըն մուհիտի տէյիլ.— Աղամըն քէմրիպէսի էհէմմիլէթսիպ պիր շէյ տէյիլ.— Անըն քէմրիպէսի շէտիտ խտի.— Օգաստէն կիւնան էթտի.— կիւնանըն մէգասը առալէթէ մուղալլիլ տէյիլ, մէ տէ փէֆ շէտիտ տիր.— Ճիւմիլէյի Աղամտա հիււմ էթմէֆլէ հիֆմէթ, մուհապպէթ վէ ստալէթ պէյան օլուսը.— Ալլահըն շէրիաթը ումուսա ախո տիր:

Շէրր օ տըր քի սէֆալէթ Հասըլ էտէր. Հէր Հանկը պիր շէչ քի տօղրուտան եա տօլալըտան մէչագգաթը մուճիպ օլըր:— (Webster-ինի. լուղէթ քիթալը): Իմտի պու մաստէ, տէյիլ սալթ շիմտիքի պէչէրի իլլէթլէրի, քէտէրլէրի, աղըլարը, զասաֆը վէ էօլիւմիւ արաչտըրըր, իլլա անլէրին էասսի սէպէպի օլան կիւնաչը վէ անըն տէվասընը միւթալա էթմէք իւզրէ մաղիյէ միւրաճաաթ էտէր: Մաստէմ քի շէրրին սէպէպի կիւնաչ տըր, օ մարաղը

քեան իւրեն թէտալի էթմէնին պիրիծիք եօլը անըն մազվը տըր:

Աթիաէքի սիւալար դատար, հիչ պիր կիւճիւք թէտգիդ էանն Փիքրի մէշղուէ էթմէզ:

Ալլահ նի՞ չիւն հալը հազըրտա օլան շէրրին հիւքիւճէթինէ միւսաատէ էյէտի: Օ՛ աթամըղը թէքմիլ վէ սալիհ եարաթորգտան սօնկըա նի՞ չիւն պրագտը քի Շէյթան անլէրի թէճրիպէյէ դըլաղուզլաւըն: Վէ եա նի՞ չիւն պրագտը քի էյիլէր իլէ պէրապէր մէճնու օլան աղաճ տախի պիթսին: Անը պիր թարաֆ էթմէք իւզրէ էտիլէն հէր ճէհտէ բաղմէն, պու սիւալար քէնտիլիյինտէն Փիքրիմիդին դարշըսընա տիքիլէճէք: Ալլահ, հէր ճիհէթլէ ինսանըն տիւշմէսինին իճթիմալիյէթինի մէն էաէ՞մէզ մի խի:

Շիւպհէսիդ, կիւճիւք Ալլահըն փրանընը խորաք էտէմէճէզլիքտէն իլէրի կէլիւր: Ալլահ կիւնահըն տիւխուլընը մէն էտէպիլիւր խի, լաքին էթմէճէսի պիդէ քեաֆի տէրէճէտէ պիր խապաթ օլմալը տըր քի, անըն շիմտիլիք միւսաատէ օլունմասը, սօնընտա ազիմ պիր պէրէքէթի մուճիպ օլմասը իչիւն թէտպիր օլընմը տըր: Ալլահըն փրանընը քէնտի քէմալիյէթինտէ կէօրէնլէր՝ թապիպ օլունան թարիդին հիքմէթինի թագտիր էտէճէքլէր: Պաղըլար սիւալ էտէր, ինտինտէ հէր շէչ միւճքին օլան Ալլահ Շէյթանըն թէտպիրլէրինին թէքմիլ իճրասընը մէն էթմէք իւզրէ միւնասիպ վագըթտա միւտախէլէ էտէ՞մէզ մի խի: Շիւպհէսիդ էտէպիլիւր խի, Փաղաթ պէօլլէսի պիր միւտախէլէ քէնտի մաղսէտլէրինին իճրասընա մանի օլաճաղ խի: Անըն մաղսէտի քէնտի շէրիաթընըն քէմալիյէթինի, աղամէթ վէ ատիլ հիւք-

միւնիւ պէյան էթմէք վէ անըն նազըղընըն Փէնա սէմէրէլէրինի ինսանլարա վէ մէլէքլէրէ խապաթ էթմէք խի: Պունտան մատա, Քէլամըն իֆատէսինէ կէօրէ վար պաղը շէյէր քի հազիդաթէն Ալլահ իչիւն պիլէ միւճքինսիդ տիր: «Ալլահըն եալան սէօլլէմէսի մուճալ» տըր (Իպր. 6: 18) «Քէնտի քէնտինի ինքեար էտէմէք» (2 Տիմ. 2: 13) Հէր նէ դատար պիրիմ պասարըմըղ Անըն պիհուտուտ հիքմէթինին կիդլի մէնպալարընը պիր վագըթ իչիւն միւշաճատէ էտէմէզ իսէ տէ, Օ եանըլամաղ, իմտի քէնտի մախլուզլարընը հալաթա դըլաղուզլայան էն աղիլ վէ էն էյի թէտպիրտէն պաշգասընը սէչէմէզ խի:

Քիթապը Մուգատտէս կէօսթէքիյօր քի հէր շէյ Բապպըն հիւնն ի բիդասը իւզրէ խալդ օլունտու (Վահի 4. 11.) շիւպհէսիդ քէնտի նիմէթլէրինի պախշ էթմէք վէ քէնտի մէլիլ վարլըզընըն սըֆէթլէրինի պէյան էթմէք բիդասը իչիւն: Հէր նէ դատար քէնտի խաչըխաճ թէտպիրլէրինի իլէրի կէօթիւրմէքտէ, շէրր վէ շէրիլէրին պիր վագըթ իչիւն ամէլի պիր հիսսէլէրի պուլունմասընա միւսաատէ էտիյօր իսէ տէ, օ՛ կիւնահըն խաթըր իչիւն տէչիլ, նէ տէ կիւնահ իլէ միւթթէֆիդ օլաղը իչիւն: Չիւնքի Օ պէյան էտիյօր քի քէնտի «շէրրէ բաղի օլան պիր Ալլահ տէյիլ տիր» (Մէդոուր 5: 4) Ալլահ հէր մանատա շէրրէ մուխալիֆ իսէ տէ, անա միւսաատէ էտիյօր (մէն էթմէչօր) պիր վագըթ իչիւն, չիւնքի Անըն հիքմէթի էօլլէ պիրթարիդ կէօրիւյօր քի անտէ, Օ մախլուզլարընա դըյմէթլի վէ էպէտի պիր տէրս օլապիլիւր:

Քէնտիլիյինտէն աշիքեար պիր հազիդաթ տըր քի, հէր տօղրու մէպտէյէ դարշը անա մուգապիլ պիր

եանլը մէստէ վար տըր: Մէսէլա, Հազիզաթ վէ եա-
լան, մուհապպէթ վէ ատալէթ, Հազզ վէ նաՀազզ:
Եէքտիկէրինէ մուխալիֆ օլան պու մէստէլէրին թէէ-
սիրէրինէ կէօրէ անլէրին տօղրու վէ եանլը օլտըզ-
լարընը թէՖրիզ էատէրիզ: Ամէլի նէթիճէսի, ազը-
պէթ ինթիզամ, աՀէնկ վէ սաստէթէ Փախտէլի վէ
միւսմիր օլան մէստէյէ տօղրու մէստէ, վէ անըն
խիւաֆը աՀէնկսիզլիք, մէշազզաթ վէ խարապիլէթ
Հասըլ էտէնէ եանլը մէստէ թէսմիյէ էտէրիզ: Պու
մէստէլէրին ամէլի նէթիճէլէրինէ էչի վէ քէօթիւ
տէրիզ: Վէ տօղրու մէստէյի եանլըտան թէՖրիզ
էթմէյէ միւզթէտիր օլուպ, իխթիյարի օլարազ ան-
լէրտէն պիրի վէ եա տիկէրի թարաֆընտան իտարէ
օլուան ՓէՀիմ վարըզը սուլիՀ վէ եա կիւնաՀքեար
թէսմիյէ էտէրիզ:

Տօղրու վէ եանլը մէստէլէրի թէՖրիզ էտէն
պու իզթիտար՝ ախլազի Հիսսիյաթ վէ դամիր թէս-
միյէ օլուհմուշ տըր: Ալլահըն ինսանլարա վէրտիյի
պու Հասսէ վասըթասըլէ տիր քի Ալլահ Հազզընտա
Հիւքմ վէրիպ Անըն էյի օլտըզընը թանըյապիլիբիզ:
Ալլահ քէնտի սալահ վէ ատալէթինի թաստըզ էթ-
մէք իչիւն տախմա պու ախլազի Հիսսիյաթա միւրէ-
ճաաթ էտէր, վէ Աղտմ տախի աչնի Հիսսիյաթ իլէ՝
նէթիճէսինէ վազըֆ օլմագտան էվլէլ կիւնահ վէ
Փըսզըն քէօթիւ օլտըզընը թէՖրիզ էտէպիլիբի իտի:
Ալլահըն մախլուզաթընըն էնկին սընըֆլարը պու ախ-
լազի Հիսսիյաթա մալիք տէյիլ տիրէր: Քէօիէյին
Փէրասէթի վար տըր լաքին պու տէրէճէ տէյիլ: Օ
էօրէնէպիլիբի քի քէնտիինն պազը ամէլէրի էֆէնտի-
սինին թահսին վէ միւքեաֆաթընը վէ տիկէրլէրի ի-
սէ անըն թագպիՀինի մուճիպ օլույօր: Օ սըրգաթ

վէ դաթլ էտէպիլիբի լաքին կիւնահքեար ստտ օլըն-
ճազ. եախօտ էշեա վէ ճան մուհաֆազա էտէպիլիբի
խսէ տէ սալիՀ տէնիլմէյէճէք. չիւնքի օ քէնտի ամէլ-
լէրինին ախլազի խասսիյէթիւնտէն պի խապէր տիր:

Ալլահ ինսանը էօյլէ եարատապիլիբի իտի քի
տօղրու վէ եանլընը թէՖրիզ էտէմէսին վէ եա սալթ
տօղրույու պիլիպ իճըա էտէպիլիբին, լաքին պու խա-
լիզինին մանէվի սուրէթի օլմայըպ սաստէճէ պիր
ճանլը մաքինա օլաճազ իտի: Եախօտ սատէմի թէքմիլ
վէ ազատ իրատէթ իլէ եարատըպ (նասըլ քի եափ-
տը) անը Շէյթանըն թէճըրիպէսինտէն մուհաֆազա է-
տէպիլիբի իտի: Օ Հալտէ ստէմին թէճըրիպէսի էյիյէ
Հասը օլուհմաղլէ, տախմա խարիճտէն Փէնա թէՖէք-
քիւրէ վէ տախիլտէն իսէ Հըրս ը շտնա միւզթէլա օ-
լաճազ իտի, վէ պէօյլէճէ էպէտի միւսթագպէլի նա-
մալիւմ վէ տախմա պիր իթաաթսըզըզ վէ իխթիլա-
ֆըն մէյտանա չըզմասը իՀթիմալ օլաճազ իտի: Պուհ-
տան մատա, էչի՝ անըն խիւաֆը օլան քէօթիւ իլէ
րուպար օլուհմագսա իտի պու դատար իւսթիւն պիր
սուրէթտէ թագտիր օլուհմայաճազ իտի:

Ալլահ իլք տէՓա քէնտի մախլուզլարընա էյիյի
թանըթտը՝ Եղեմտէ քէնտիլէրի անընլէ իՀաթէ է-
տէրէք: Վէ սօնկրա իթաաթսըզըզըն ճէզասը Հա-
լինտէ, անլէրէ շտիտ սուրէթտէ շէրրի թանըթտը:
Եղեմտէն թարտ օլուհմուշ վէ քէնտիյլէ օլան ալա-
զալարը դաթ օլուհմուշ պիր Հալտէ, Ալլահ անլէրի
պըրազտը քի, խասթալըզ, աղըր վէ էօլիւմէ վազըֆ
օլուպ, էպէտէն կիւնահըն Փէնալըզընը, միւնասի-
պէթսիզլիլինի վէ Հատտէն զիյատէ դապիՀ օլտըզընը
պիլիլինլէր:

Նէթիճէլէրինի րուպար էտէրէք, անլէր իքիսի-

նի տախի թագտիր վէ թախմին էթտիլէր. «Վէ Բապայ Ալլահ իշթէ Ադամ խայր ու շէրրի պիւմէքտէ պիզտէն պիւրի կիպի օլաը» աէտի (Թէքլին 3: 22)

Պուճտա քէնտիլէրին նէսլի տախի Հիսսէտար տըր, անճագ քի անլէր՝ էվվէլա շէրր Հագպընտա մալիւմաթ ալըս՝ քէնտիլէրին Հաքիմի վէ Բապայր օլան Չաթըն խէլասը նէթիճէսի օլմագ իւզրէ, պին երլըզ էյամտա պիթթէճրիպէ պիլինճէլէ գաստար խայրըն նէ օլտուղընա քեամիլէն վազըՓ օլամաղլար:

Ադամըն մալիք օլտըղը ախլագի Հիսսիյաթ վէ եախօտա տօղրուչու վէ եանլըը պիլմէքլիք խասսիլէթի վէ անը գուլլանմագտա ազատըղը, Ալլահա օլան միւշապէհէթինին մուհիմմ նօգթալարը իտի: Տօղրու վէ եանլըը գախտէսի անըն թապիաթընտա եաղըմըը իտի: Օ՝ Իլահի թապիաթըն պիւր դըսմը օլտըղը կիպի քէնտի թապիաթընըն տախի պիւր դըսմը իտի: Լաքին ունութմայալըմ քի, Ալլահըն պու սուրէթ վէ եա միւշապէհէթի վէ ատէմին ասլէն իւզերինտէ շէրիաթը հէքք օլուճմուշ օլան պու թապիաթը, կիւնահըն մահվ ու իզալէ էտէն թէէսիրի թահթընտա քէնտի շէքլ ի մուլթասարընըն պէօյլէք պիւր դըսմընը դայպ էյլէմիշ տիր, շէօյլէ քի շիմտի իլք ատէմտէ օլան կիպի տէյիլ տիր: Սէվմէք դապիլիյէթի նէՓրէթ էթմէք դապիլիյէթի տախի տէմէք տիր, իմտի պուճտան իսթինթամ էտէպիլիրիզ քի Սալիք քէնտի միւշապէհէթինտէ եարաթտըղը ատէմէ սէվմէք վէ տօղրու իշլէմէք գուլվէթի վէքիպ, անա մուգապիլ նէՓրէթ էթմէք վէ եանլըը իշլէմէք դապիլիլէթինի վէրմէմէք էտէմէղ իտի: Ախլագի Հիւրրիյէթ վէ եա ազատ իրատէթ թէսմիյէ օլուճան պու ինթիլսապ էթմէք Հիւրրիյէթի ինսանըն մէվհիպէ ի ասլի-

լէսինին պիւր դըսմը իտի, վէ պու՝ քէնտի մանէվի վէ ախլագի թէքմիլ իզթիստարլարը իլէ պէրապէր քէնտինի, խալիգինին սուրէթի Հալինտէ թէշքիլ էթտի: Պու կիւն ալթը պին սէնէլիք թէտէննիտէն սօնրա կիւնահ վասիթասըլլէ ասլի միւշապէհէթ օլ գատար իզալէ օլուճմուշ տըր քի, արթըզ ազատ տէլիլ իզ, կիւնահ վէ անըն թէէսիլլէրի իլէ ազ չօյլէ պաղլանմըը իզ քի, շիմտի կիւնահ էթմէք տահա դօլայ վէ օլ սէպէպտէն տիւշմիւշ նէսլ իշլիւն սալահտան զիյատէ մագպուլ տըր:

Գապուլ էտէրիզ քի Ալլահ կիւնահըն պիւր չօգ Փէնա նէթիճէլէրինի Ադամըն Փիքրինէ էօյլէ թապ էտէպիլիլ իտի քի անտէն պէրի դալըն, լաքին ինսանըրը քի Ալլահ, շէրրին ամէլի պիւր թէճրիպէսի ինսանա Փախտէլի օլմագ իւզրէ էն էմին վէ էպէտի պիւր տէրս օլտըղընը էզէլտէն կէօրտիւ. վէ պու սէպէպտէն Ալլահ, ատէմին պու ինթիլսապը եալմասընը վէ պէօյլէճէ շէրրին նէթիճէլէրինի Հիսս էթմէսինի մէն էթմէլիպ, անա միւսաստէ էթտի: Կիւնահ էթմէք Փուրսաթընա միւսաստէ օլուճմագտա իտի անը րէտտ էթմէք Փուրսաթը տախի օլմայաճագ իտի, պիւնտէն ալէյ, ատէմին տօղրուչու իշլէմէսինտէ նէ պիւր Փաղիլէթ նէ տէ լիյազաթ օլամաղլար: Ալլահ քէնտինէ սէճտէ գըլանլարըն բուշ վէ Հագիլագաթլէ սէճտէ գըլմալարըն իսթէր: Օ, իտրաքըզ վէ մաքինալի պիւր խըմէթտէն զիյատէ Փէհմիլ վէ կէօնիւլիլ իթաաթ թալէպ էտէր: Օ՝ դաթէն քէնտինին իրատէթինի իճրա էտէն մաքինալի Հալաթսըզ վասիթալար դուլլանըօր իտի, լաքին քէնտինին թէտալիլի տահա նէճիպ պիւր շէյ, եանի քէնտի միւշապէհէթինտէ պիւր մախլուզ, դէմին իշլիւն պիւր ամիլ եարաթմագ իտի,

քի անըն իթաաթը վէ սալաՀը տօղրուչը վէեանլըչը, էյիյի վէ քէօթիւլիւ թաղտիր էթմէսինէ մէրպուլթ օլաճադ իտի:

Տօղրու վէ եանլըչ մէսպտէլէրի մէսպտէ Հալինտէ էղէլտէն մէվճուտ իտի վէ տախմա օլմալը տըր, վէ Հէր նէ դատար սալթ տօղրու մէսպտէ էպէտէն ամիլ օլաճադ իսէ տէ, ԱլլաՀըն Հէր թէքմիլ վէ ՖէՀիմ մախլուղլարը, անլէրտէն Հէր Հանիլը պիրինի սէչ-մէքտէ աղատ օլմալը տըրլար: Քէլամ պիղէ թալիմ է-տիյօր քի Ֆէնա մէսպտէնին թէէսիրինէ՝ ԱլլաՀըն մազսէտինի եէրինէ կէթիրէնէ դատար միւսաստէ օլունտուղաան սօնրա, օ էպէտէն մէն օլունաճադ տըր. վէ Հէի անըն իաարէսինէ թապի օլմաղտա տէվամ է-տէնլէր էպէտէն մաՀվ օլաճաղլար. (1 Կորնթ. 15: 25-26), (Իպր: 2:14) սալթ տօղրու իշլէմէքլիք վէ տօղրու իշլէյէնլէր էպէտէն դալաճաղլար:

Ճազաթ սիւալ պաշղա պիր թարգտա պիղէ կէ-լլր: Աճէպա ատէմ շախի թէճրիպէտէն իսէ պաշղա պիր եօլտա շէրրի թանըյա՞ճադ մը իտի: Պիր շէչի պիլմէնին տէօրթ թարիգի վար տըր, եանի, տէրք ի պաթընի (նէրՀալեցուլիւն) իլէ, թէՖթիշ վէ թէ-Հարրի իլէ, թէճրիպէ իլէ վէ քեամիլէն սաՀիՀ տէչու թանըլըչ մէնպալարտան կէլէն մալիւմաթ իլէ: Տէրք ի պաթընի իլէ պիլմէք՝ պիր շէյի պաՀս էթ-մէքսիղին վէ իսպաթընա լիւզում կէօրմէչէրէք իտրաք էթմէք տիր: Պէօյլէ պիր զէքեա սալթ, պիլճիւմլէ Հիքմէթ վէ Հազիղաթըն մէնպալը օլան ԵՀօվայա ա-խտ տիր, քի Օ մուլթադ վէ թապիի սուրէթտէ Քէն-տի մախլուղաթընտան իւսթիւն տիր: Պու սէպէպ-տէն ատէմին խաչր ու շէրրի պիլմէսի պու նէվ տէրք իլէ օլաճադ իտի: Ատէմ թէՖթիշ վէ թէՀարրի իլէ

էօյրէնէպիլլր իտի, լաքին օ Հալտէ ատէմին սէյր է-տէպիլմէսի իշիւն շէրր վէ անըն նէթիճէլէրինին իղ-Հարը լաղըմ կէլէճէք իտի: Պու իսէ մալիւմ պիր եէր-տէ վէ մախլուղլար աբասընտա շէրրէ միւսաստէ տէ-մէք օլաճադ իտի: Իմտի պաշղա եէրտէ վէ պաշղալար աբասընտա օլապիլլուլի կիպի, նի՞չիւն զէմին իւ-զէրինտէ վէ ատէմլէր աբասընտա օլմասըն:

Նի՞չիւն պու էօրնէք ատէմ օլմասըն, վէ այնի վաղըթտա ամէլի թէճրիպէսիլլէ քէնտի տախի թալիմ օլունմասըն: Թամմ պէօյլէ տիր. ատէմ ամէլի պիր թէճրիպէ էլտէ էթալի կիպի, «Մէլէքլէրէ թէճա-չա» օլմասըլլէ պաշղալարա տախի պիր էօրնէք օլու-յօր:

Աղամ շէրր Հազգընտա դաթէն մալիւմաթ ալըչ իտի, լաքին օ քէնտինի թէճրիպէտէն կէրի թուլթմա-ղա քեաֆի տէյիլ իտի: Աղամ վէ Եւա, ԱլլաՀը՝ քէն-տի իսալիլլէրի, վէ քէնտիլէրի իտարէ էթմէչէ Հազ-ղը օլան պիրի տէչու թանըրլար իտի. վէ ԱլլաՀ մէմ-նու օլան աղաճ իշիւն «Անտէն եէտիլին կիւնտէ էօ-լէճէքսին» տէմիշ իտի: Պէօյլէճէ, անլէր շէրրի վէ անըն թէէսիրլէրինի կէօրիւպ թէճրիպէ էթմէմիշ ի-տիլէր իսէ տէ, անըն Հազգընտա դըյասի պիր մա-լիւմաթլարը վար իտի: Պինաէն ալէյՀ անլէր՝ քէն-տի Սալիլլէրինին շէֆիղ Հիւքիւմէթիւնի վէ Փաի-տէլի շէրիաթընը թաղտիր էթմէյիպ, անլէրտէն մու-Հաֆաղա էթմէք իսթէտիլի թէՀլիքլէրի տախի պիլ-մէտիլէր: Շէօյլէքի անլէր թէճրիպէչէ դարչը տուր-մատըլար իսէ տէ, ԱլլաՀ քէնտի Հիքմէթիլլէ անըն աղըպէթի Փաիտէլի օլաճաղընը կէօրմէքլէ, միւսա-ատէ էյլլէտի:

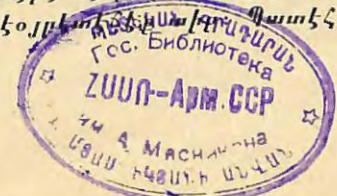
Աթամըղըն տիւշտիլլու թէճրիպէնին շխտտէ-

Թինի, վէ անա թային օլունան շտիտ ճէգատա, քի չօղլարա էհէմմիւթսիդ պիր շէ կէօրիւնիւլօր, Ալլա՛ն ատալէթինի թագտիր էտէնլէր փէք ալ տըրլար: Լաքին քիւչիւք պիր իֆատէ հէր շէչի աշըգտան պէյան էտէճէք տիր: Քիթապ ք Մուգատտէս՝ դալիֆ օլան դարընըն ալտանըպ թէճափուգ էթմէսինի սաֆիճէ նազլ էտէր: Անըն Ալլա՛ն իլէ օլան թէճրիպէ վէ ալագասը Ադամընքինտէն մաճտուտ խտի, չիւնքի Ադամ էփվէլ էարատըլտը վէ Ալլա՛ն անա Եւանըն խիլդաթընտան էփվէլ կիւնաճըն ճէգասը Հազզընտա մալիւմաթ վէրմիշ խտի, Հալպու քի Եւա մալիւմաթընը պէլքի Ադամտան ալմըշ խտի: Օ՛ Ծէլթանըն Հիլլէպազ իֆթիրալարընա էմնիյէթ էտիպ աղաճըն մէյվէսինտէն ալտըղընտա, Եափտըղընըն տօղրու օլմատըղընա շիււլէէ էտիպ դօրգտու իսէ տէ, կիւնաճըն պէօյիւքիւլիւնիւ տէրք էթմէտի: Ալտանտը իսէ տէ, Պօղոս րէսուլ անըն կիւնաճքեար օլտըղընը պէյան էտիյօր: Էլպէթ զիյատէ նուրա դարշը կիւնաճ էտէն դատար դապաճաթը տէչիլ խտի: Ադամ Հազզընտա Եւատան Փարգըլ օլարադ, ալտանտը տէնիլմէմիշ տիր (1 Տիմ. 2: 14): Իմտի օ իշլէտիչի կիւնաճը վէ անըն ճէգասընը տաճա էչի անլամըշ վէ մութլագա էօլէճէյինի պիլիյօր խտի: Թագտիր օլունան ճէգայը տիրգաթսըղճա իւզէրինէ տալէթ էթմէյէ քէնտիսինի մէճպուր էտէն թէճրիպէնին նէ օլտըղընը աշըգտան կէօրէպիլիւրիւ: Անլէր քէնտի խալիզլէրինին մանէվի վէ ախլագի միւշապէճէթինտէ թէքմիլ վարըղլար օլտըղլարը Հալտէ, թէքմիլ տտէմ՝ սէվկիւլիւ րէֆիզի թէքմիլ դարըյա տօղրու իլաճի մուճասըպէթ խասսիյէթինի ալի տէրէճէտէ արգ էթմիշ խտի: Ադամ կիւնաճա վազըֆ օլուպ, Եւանըն էօլմէսինտէն վէ պէօյ-

79-79567

լէճէ էպէտէն անը դայպ էթմէսինտէն դօրգարադ (Հիշ պիր խէլաս իւմիւտի օլմագսըղըն, չիւնքի պէօյլէ պիր իւմիտ վէրիլմէմիշ խտի) մէյիուսանէ, օնսըղ Եալամամաղլըգա դարար վէրտի: Օնսըղ քէնտի էօմրիւնիւ սէֆիլ վէ տէչէրսիւ սալըպ, անըն լալըղ օլտը տէյու դանն էթտիլի էօլիւմ ճէգասընա շէրիք օլմագ իւզրէ, պիլիւրէք անըն իթաաթսըղըղընա տախի շէրիք օլտը: Բէսուլըն պէյանընա կէօրէ հէր իքիսի տախի թէճափուգ էթտիլէր, (Րօմ. 5: 14. 1 Տիմ. 2: 14) Լաքին Ադամ վէ Եւա իքի տէյիլ իլլա պիր իտիլէր, իմտի Եւա քէնտի Հարէքէթիլլէ Ադամըն իւզէրինէ կէթիրտիլի հիւքմէ շէրիք օլտը: (Րօմ. 5: 12, 17—19)

Ալլա՛ն ինտանա ազատ իրատէթ վէրմէսիլլէ, անըն՝ կիւնաճը վէ անըն նէթիճէլէրինի քեամիլլէն թագտիր էտէմէյիպ անը դապուլ էտէճէյինի վէ Հաթթա անը թանըարգտան սօնկրա պիլէ ինթիխապ էտէճէյինի կէօրտիւ: Չիւնքի օ թանըմաղլըգ քէնտի ախլագի թապիաթընը օ տէրէճէ խարապ էտէճէք իտի քի թէարիճէն քէօթիւ՝ քէնտինէ էլիտէն զիւտառէ ուշղուն վէ մէրղուպ կէլէճէք խտի: Եինէ տէ Ալլա՛ն, տաճմի շէրրին ազըպէթինտէն խէլաս էթմէք իչիւն պիր տէվա թէտարիք էթմիշ օլմաղլէ անա միւսատտէ էյլէտի, վէ կէօրտիւ քի անըն նէթիճէսի քէնտիսինի պիթթէճրիպէ կիւնաճըն Հատտէն զիյատէ դապիճ օլտըղընը, վէ պիլաքս սալաճըն, բուպար օլունմաղ ճէլալընը քեամիլլէն թագտիր էթմէյէ դըրաղուլլալաճագ տըր: պէօյլէճէ անա, Հէր նիմէթին մէնպաը օլան Ալլա՛ն տաճա զիյատէ սէվիպ պու դատար աղըր վէ քէտէրէ սէպէպ օյան շէյտէն իքրաճ էտիպ սազընմաղը էօյրիւտալը Պատէճու սօն նէթի-

ճէսի Ալլահ իջիւն զիյատէ մուհասպէթ վէ անըն ի-
րատէթինէ մուղայիւր օլան հէր շէյտէն նէֆրէթ վէ
նիհայէթ կիւնահ վէ անընլէ միւթէնասըլ օլան շէր-
րին միւսասատէ օլունմասըլլէ Ալլահըն էօյրէթմէք
խթէտիյի տէրսլէրտէն հէր իսթիֆատէ հտէնլէրին
էպէտի սալահտա դավիճէ միւհքէմլէշմէսի օլաճադ
աըր: Մամաֆիլէ պէրբադ սուրէթտէ կէօրմէլիլիդ
քի Ալլահըն՝ կիւնահ միւսասատէ էթմէսի միւճատէ-
լէ դասուլ էթմէդ պիր հագիդաթ, վէ պազըլարըն
Ալլահը կիւնահըն մուճիտի վէ մուհարրիքի տէյու իթ-
թիհամ էթմէլէրի պէօյիւք պիր խաթա տըր: Սօնրա-
քի նօզթա ի նազար հէմ Ֆասիտ հէմ տախի Գէլաճտա
պէյան օլունան հագիդաթլարա դըտտ աըր: Պու խա-
թայա տիւշմէքտէ պէպէս, Ալլահըն պիզէ Ֆիտիլէ օլ-
մադ իւզրէ Գրիստոսըն քէֆարէթիլլէ հազըրլասը-
ղը իւլլաս թէրթիպիւնտէն Ֆարդը պիր էօլ պուլմադա
չալըճմադ աըր: Էյէր անլէր հէր կիւնահ, Փըսդ վէ
ճինայէթէ* Ալլահ մէսուլ օլուսլ՝ ինսան իսէ անըն էլ-

*Պու քալիմի իսպաք էքմէֆ իւզրէ Գիթապ ը
Մուգատտետէն իֆի այէք գուլլանըլմը տըր (Ես.
45: 7 վէ Ամուս 3: 6) Լաֆին իֆի այէքտէ տալի
էեր լուդէթի Եանլը քէրնէմէ օլունմու տըր: Կիւ-
նահ տալիմա պիր պէլա տըր լաֆին պէլա տալիմա կիւ-
նահ տէյիլ տիր: Պիր գէլգէլէ, պիր Եանըլըն, պիր սէյլ
վէ Եա պիր իլլէք էերը վէ պէլա տըր. լաֆին պու-
լարտան հիշ պիրի կիւնահ սայըլմագ: Պու այէքլէրտէ
զիֆր օլունան էերը լուդէթի պէլա մանաընտա տըր
(Թիւրքնէտէ սօղրու քէրնէմէ օլունմու տըր) Այնի

լէրինտէ պիսուշ պիր ալէթ հալինտէ կիւնահ սէվդ
օլունմուշ տէյու քէնտի քէնտիլէրի վէ պաշգալարը
իզնա էթմէյէ մուվաֆֆադ օլուրլար իսէ, օ զէման

Խարանիմէ լուդէք Մէգ. 34: 19, 107: 39. Երեմ.
48: 16, Զաֆ. 1: 15տէ մէտագաք, Մէգ. 27: 5
41: 1, 88: 3, 107: 26. Երեմ. 51: 2, Երեմ. Մէր. 1: 21
տէ էգիլէք, Միւլ. էվվէլ. 10: 19, Մէգ. 10: 6. 94:
13, 141: 5, Վաիգ. 7: 14 Նեմիա 2: 17տէ պէլիյէ,
փէլաֆէք վէ սէֆալէք քէրնէմէ օլունմու տըր. վէ
այնի լուդէք պիր չօգ Փարգը Եերլէրտէ զիյան,
պալսքըլըգ, Եարա, աղը, Էլէմ վէ ֆէտէր քէր-
նէմէ օլունմու տըր: Ես. 45: 7 վէ Ամուս 3: 6տա
Բապայ Խարայէլ գավմընա, միլլէքնէ Գէնտիմէ Եափ-
մը օլուրլարը ահտը տէր խաքք էքտիրմէֆ իսթէ-
յօր իտի — Եանի էյէր անլէր ֆէնտի շէրիաքընա ի-
քասաք էքսէլէր իտի, Օ, ֆէնտիլէրի ումում տիւնե-
յա աիտ օլան պէլալարտան Էսիրիլէյի միւպարէֆլէ-
յէնէֆ իտի. լաֆին էյէր ֆէնտիմի ումուքսալար իտի
քէֆտիր հալինտէ իւզըլէրիմէ պէլիյէ (էերը) կէթի-
րէնէֆ իաի: Պագ. Թէս. 28: 1—14, 15—32. Լէվ.
26: 14—16, Յեսու 23: 6—12. 12—16.

Իւզըլէրիմէ պէլա կէլալիյիմտէ անը քէֆտիր
տէյիլ իլլա գագա սայարըլարընտան, Ալլահ անլէրէ
ահտընը քէգէֆֆիւր Էտիպ, պէլիյէնին տալի իրա-
տէթի իւզրէ ֆէնտիլէրիմէ քէրպիյէսի իջիւն կէօնտէ-
րիտիյիմի սէօյլէմէֆ իւզրէ փէյաամպէրլէր մասը-
քասըլլէ Վահի կէօնտէրտի: Պու այէքլէր կիւնահա
աքֆ էքմէգ իֆէն անլէր իլէ Ալլահըն, կիւնահըն
ֆալիլի օլուրընը իսպաք էքմէյէ չալըճմագ. ապէս
տիր:

չու թալիմին հօլընը քեամիլէն աչմըջ օլաճաղար, քի կիւնահարըմըղ իչիւն քէՓարէթ լաղըմ տէյիւ վէ հիչ պիր ճիհէթլէ մէրհամէթէ իհթիւցաճ օլմայըս սա- տէճէ վէ հալընըղ ատալէթ լաղըմ: Պէօյլէճէ քէնտի հալան թալիմլէրինին օլ պիր գըսմընը տախի գաւլի- լէշտիրիլլէր: հանի ճէմի նասըն խէլաս օլաճաղը գաւլը քի, Ալլահ հէր կիւնահ, Փըսգ ու ճինայէթին սէպէպի օլտըղը կիպի ճինս ի պէշէրին կիւնահ վէ հօլիւմտէն խէլասընըն սէպէպի տախի քէնտի օլաճաղ տէյու խտտիա էտէր: Վէ միւպահէսէ էտիպ, Ալլահ մագսէտ իլէ կիւնահա սէպէպ օլտըղընտա քիմսէ անա գարըը կէլէմէտիյի միսլու, Օ՝ սալահ թալէպ էթ- տիլինտէ տախի քիմսէնին գարըը գօյմաղա գուտրէթի օլմայաճաղընը խտտիա էտէրլէր: Լաքին պու ճիւմլէ միւպահէսէտէ ինսանըն էն նէճիպ խաստիյէթի, ա- գատ իրատէթի, քէնտի խալիլինէ օլան միւշապէհէ- թինին էն աճախպ նօգթասը քիւլիլէն պիր թարաֆ է- տիլլիյօր, վէ ատէմ, նագարի սուրէթտէ անճաղ իշ- լէնիլտիյի գէման հարէքէթ էտէն պիր մաքինա տէ- րէճէսինէ էնտիրիլլիյօր: էյէր հագիղաթ պու օլսա խաի, ատէմ՝ գէմինին ամիրի օլաճաղ եէրտէ, պէօ- ճէքլէրտէն տախի էտնա օլաճաղ խտի. չիւնքի ան- լէր պիլէ պիր իրատէթէ մալիք տիրլէր: Քիւշիւք պիր գարընճայա պիլէ պիր իրատէթ գուլվէթի վէ- րիւմիշ տիր քի անը ատէմ՝ քէնտինին զիյատէ օլան գուլվէթիլլէ գարըը կէլիպ ալթ էտէպիլիւր իսէ տէ խարապ էտէմէղ:

Հագիղաթէն Ալլահըն՝ ատէմի կիւնահա վէ հա սալահա իճպար էթմէյէ գուլվէթի վար իսէ տէ, Քէ- լամ կէօսթէրիյօր քի Անըն պէօյլէ պիր մագսէտի հօգ տըր: «Քէնտի Քէնտինի ինքեար էտէմէտիլլի» կիպի

ինսանը տախի կիւնահա իճպար էտէմէղ: Պու կիպի պիր մէսլէք Անըն սալիհ սիյրէթինէ մուղայյիւր օլ- տըղընտան իմքեանսըղ օլաճաղտըր: Օ Քէնտինէ սէճ- տէ գըլանլարըն ըուհ վէ հագիղաթ իւզրէ սէճտէ գը- լըպ Քէնտինի սէվմէլէրինի իսթէր: Պու մագսէտ իլէ ինսանա Քէնտինիքի կիպի պիր ազատ իրատէթ վէր- միշ տիր, լաքին անըն՝ սալահը սէճմէսինի իսթէր: Պու ինթիխապը հալիմաղ ինսանա պրագըլտըղընտան օ՝ իլահի միւշարէքէթ վէ լութֆ ու ինպէթտէն տիւ- շիւպ էօլիւմէ գըլաղուղանտը: Ալլահըն ինսանա՝ կիւնահը վէ նէթիճէլէրինի թէճըիւպէ էթմէքսիլին, նագարի թարգատ էօյրէթմէք իսթէտիլի շէյի օ կիւ- նահ վէ էօլիւմտէ քէնտի թէճըիւպէսիլլէ էօյրէնիյօր: Ինսանըն նէ հալիաճաղընը Ալլահըն էղէլտէն պիլմէ- սի պիր իսպաթ տէյիւ տիր քի Օ՝ ինսանը սատէճէ պիր մաքինա հալինտէ էնկիւն տէրէճէտէ հարաթտը. պիլաքս անը պիլմէսի՝ ատէմին խաչըը իչիւն գուլ- լանըլմըջ տըր: Չիւնքի Ալլահ՝ ինսան ազատ իրատէ- թինէ պրագըլտըղընտա նէ հալիաճաղընը էվվէլտէն կէօրէրէք, կիւնահը վէ անըն աճը սէմէրէսինի թէճ- րիպէ իլէ թատմաղտան անը մէն էթմէտի. իլլա տէր- հալ, Քէնտի վասըթասըլլէ ճիւմլէ Ալլահա տէօնէն- լէրի քեամիլէն խէլաս էթմէլէ միւպթէտիր աղիմ պիր խէլասքեար հաղըրլայարապ ատէմի իլք կիւնահընտան գուրթարմաղ իչիւն պիր հօլ թէտարիքինէ պաշլա- տը: Շէօյլէքի, ատէմ ազատ իրատէթէ մալիք օլսուն վէ լաքին պու ազատըղընըն իլք տէՓա սուր իսթի- մալընտան Փախտէլի տէրսլէր էօյրէնսին տէյու, Ալ- լահ տէյիւ հալընըղ, ճիւմլէ իչիւն պիր Փիտիյէ հա- գըրլատը, իլլա էօյլէ թագտիր էթտի քի, Քէնտի իլէ պարըճաղ ֆուրսաթը ճիւմլէնին պիլմէսի իչիւն միւ-

նասիւ պազըթտա շէհատէթ օլընսըն: 1 Տիմ. 2: 3
—6.

Ճէզանըն շտիա օլմասը՝ Ալլահ թարաֆընտան ատալէթ եա Ֆէնայըզ ալանէթի օլմայըզ, իլլա, ա- տէմին կէօրիւպ հիսս էյլէմէսի իշիւն, Ալլահըն միւ- սասատէ էյլէտիյի շերրին ազըպէթ, էլլէմ վէ մութ- լազ օլան նէթիճէսի իտի: Ալլահ, շերրին խարապ է- տիճի դուվլէթի թաշթընտա պիլէ, հաչաթը՝ միւ- նասիւ կէօրտիւյիւ դատար ալը դօչապիլլեր, լաքին Ալլահ իշիւն եալան սէօյլէմէք իմքեանսըզ օլտըզը կի- պի, պէօյլէ պիր էօմրիւ էպէտէն ալը դօմազ տախի իմքեանսըզ տըր: Պու ախլազ ճիհէթիւլէ իմքեանսըզ տըր: Պէօյլէսի պիր էօմր քէնտիյէ վէ պաշղալարա, անճազ թէզալլիւտ էտէն պիր սէֆալէթ մէնպաը օ- լապիլլեր: Պինտէն ալէյհ, Ալլահ օ դատար էյի աիր քի քէնտինէ վէ պաշղալարա Փախտէսիզ վէ զէրարը օլան պիր վարըզը ալը դօչամազ, իմտի հաչաթ վէր- մէքտէն Քէնտի դուվլէթինի շէքտիլինտէ, կիւնահըն թապիի նէթիճէսի օլան խարապիլլէթ անը թազիւպ է- տէր: Հայաթ՝ Ալլահըն ինայէթի, պիր մէվլհիպէսի տիր, վէ սալթ Քէնտինէ միւթի օլանլար էպէտէն ա- նը կէօնէնէճէք տիրլէր:

Ազամըն նէսլինէ շախտի պիր Փուրսաթ վէրիւ- մէմէսի հազարըզըզ տէյիլ տիր: Ալլահ՝ հիշ պիր ճի- հէթլէ պիզի վիւճուտա կէթիրմէլէ մէճպուր տէյիլ իտի, վէ պիզի եարաթմասըլլէ, ատալէթին հիշ պիր դանուը Անը իճպար էթմէզ քի, պիզի էպէտէն ալը դօյսուն, նէ տէ միւթի օլանլարա էպէտի հայաթ վա- տըլլէ պիր Փուրսաթ պախշ էթմէյէ մէճպուր տըր: Պու նօզթաչա էյի տիրզաթ էտինիզ: Միւսթազպէլ պիր էօմր օլմասս պիլէ, պէշիքտէն մէզարա դատար

պիր էօլմէք միւտաթի օլան շիմտիքի էօմր՝ քէնտի պէլլէլէ վէ ինֆիալըլէ պէրապէր պիր ինայէթ վէ նիլմէթ տիր: Պէօյլէք էքսէրիլլէթ անը պէօյլէ սա- յար, իսթիանլար (դաթլը նէֆս էտէնլէր) բուպա- բէն փէք ազ տըրլար. պիզիմ ատալէթ մահքէմէլէրի, պու կիպիլլէրին՝ միւվազէնէ ի զիհնիյէյի դայալ էթ- միշ օլմալարընա միւքէրրէրէն դարար վէրմիշ տիր- լէր: Եօզսս հալը հազըրտա մէվճուտ նիմէթլէրտէն, պէօյլէ քէնտի քէնտիլլէրի մահրուճ էթմէյէճէքլէր ի- տի: Պունտան մատա, թէքմիլ ատէմ օլան Ազամըն հարէքէթի տախի, այնի քէլֆիլլէթ թաշթընտա, քէնտի էվլատլարընըն հարէքէթի նէ օլամազընը կէօսթէրիցօր:

Չօլլար շու եանըլը թէսալվուր իլէ տօլմուշ տըրլար քի, Ալլահ ճինսիմիզի հաչաթ վէ եա էպէտի իշքէնճէ ալթընա դօյսու, հալ պու քի ճէզատա պու կիպի պիր շէյին զիքրի պիլէ եօզ տըր: (Երեմ. 19: 5) Ալլահըն, Քէնտի միւթի էվլատլարընա օլան ինա- յէթի վէ նիլմէթի՝ հայաթ տըր, տէվամի էօմր, աղ- րը վէ իլլէթտէն, դէվալ պուլմազտան վէ էօլիւմտէն ազատ: Պու նիյմէթ Ազամա քեամիլլէն վէրիմիշ իտի, լաքին Ալլահա միւթի օլմատըզը թազտիրտէ պու «մէվլհիպէտէն» մահրուճ դըլընմազը իսթար օլըն- մըլ իտի:— «Անտէն եէտիյին կիւնտէ մութլազ էօ- լիւրսիւն:» Օ՝ ճէզանըն իշքէնճէ իշինտէ կէշիրիլլէ- ճէք պիր էօմր օլտըզընա տաիր պիր շէյ պիլմէզ իտի: Հիշ պիր եէրտէ, միւթի օլանլարտան պաշղասընա էպէտի էօմր վատ օլունմամըլ տըր: Էօմր, Ալլահըն մէվլհիպէսի վէ անըն խիլաֆը էօլիւմ իսէ, Անըն թա- յին էթտիլլէ ճէզա տըր: Էսքի Ահամըն հիշ պիր եէ- րինտէ էպէտի իշքէնճէ զիքր օլունմամըլ տըր, վէ

սալթ, Եէնի Ահտտա վէրիւէն պիր դաչ իֆատէլէրի եանլը թէֆսիր էտէրէք տիր քի, դաշիրէն պու շէշ-թանի թալիմ իսպաթ օլունապիլիւր: Վէ պունլար իսէ եա Վաշինին բէմզ ու քինայէլէրի վէ եա էֆէնտիմի-զին թէմսիլ վէ լուղէզլէրի արասընտա պուլունուը-լար, քի անլէրի իշիտէն էհալի անլամատըլար, (Ղուկ. 8: 10) Պու կիւն իսէ պիր ազ էշի անլաշըլը-ջօր տէյու դանն օլունուջօր*: «Կիւնաշըն ճէզասը էօ-լիւմ տիր» (Բօմ. 6: 23) «Կիւնաշ էտէն ճան էօլէճէք տիր» (Եզեկ. 18: 4)

Չօզլար, Ադամըն նէսլինէ անընքի կիպի պիր է-պէտի հայաթ թէճըրիպէսի վէ Ֆուրսաթը վէրիմէք-սիզ՝ անըն հիւքմիւնէ շէրիք օլմալարընը միւսասատէ էթմէսինտէ Ալլաշ հազզսըզ իտի տէշու դանն էտէր-լէր: Կաքին պէօյլէլէր տիւնեանըն թէճըրիպէ Ֆուր-սաթը, Ադամընքինտէն միւսաիտ օլաճազը, վէ պու-նա սէպէպ իսէ, Ալլաշըն թէտպիրի իլէ, Ադամըն նէսլինին թապիի պիր սուրէթտէ անըն ճէզասընա շէրիք օլմալարընա միւսասատէ էտիմէսի իտիյի կէօսթէրիլիւր իսէ, նէ՞ տէյէճէքլէր: Վազըանըն պու օլաղընա իման էտէրիզ վէ անը իզաշ էթմէյէ չա-լըշաճազըզ:

Ալլաշ պիզի թէէմին էտիյօր քի, Ադամ վասի-թասըլլէ հիւքմ ճիւմլէ իւղէրինէ կէշտի իսէ տէ, Օ՝ ճիւմլէնին իման վէ իթատթ իլէ Անա նազլ օլունմա-լարը իշիւն, ճինս ի պէշէրէ եէնի պիր պաշ, փէտէր

*Պու մատտէ հագգընտա գիյատէ մալիւմաթ ալ-մազ իաթէյէնլէր պիր գարտ իլէ պիզէ պիլաիտիք-լէրիմտէ անլէրէ պու մատտէյի քարիֆ էտէն պիր զազէքա կէօնտէրէնէյիզ:

վէ եա հայաթ-վէրէն թէրթիպ էյլէտի, իմտի ճիւմ-լէսի Ադամտա էօլիւմ ճէզասընա շէրիք օլաղըլարը միաիլու Քրիստոստա տախի կէրի իտտէ օլունտան պէ-րէքէթլէրէ շէրիք օլաճազլար: Քիլիսա միւսթէսնա տըր: (Բօմ. 5: 12, 18, 19)

Պու նօզթայ ի նազարտան, պիսուէ՞վէ լէքէսիզ օլան Յիսուսըն էօլիւմիւ Ադամըն կիւնաշը իշիւն Ալ-լաշա թէքմիլ պիր Ֆիտիլէ իտի: Պիր տտէմ կիւնաշ էտիպ, անըն լանէթինէ վէ ճէզասընա ճիւմլէսի շէ-րիք օլաղըզ կիպի, պէօյլէ տախի Յիսուս՝ պիր ատէ-մին ճէզասընը թէէտիյէ էթմիշ օլմազլէ եալընը Ա-դամը տէյիլ, իլլա անըն քեաֆֆէ ի նէսլինի, անըն դատֆը վէ կիւնաշլարընա վէ անլէրին ճէզասը օլան էօլիւմէ վէրասէթ իլէ շէրիք օլան ճիւմլէ տտէմլէրի տախի սաթուն ալաը: Բապայրըմը՝ «ինսան օլան Յի-սուս Քրիստոս» մազպուլ վէ լէքէսիզ օլարազ, Քէն-տի սուլընտա, տօղմամըզ վէ լաքին թէքմիլ վէ կիւ-նաշտան պէրի օլան պիր զիւրրիյէթէ մալիք օլուպ, Քէնտի պէշէրի էօմրիւնիւ վէ բիւթպէսինի, Ադամ վէ հիւքմ օլունտուզը դէման անըն սուլընտա օլան զիւրրիյէթէ պէտէլ Ֆիտիյէ վէրտի: Քրիստոս՝ Ա-դամ վէ նէսլինին ճանլարընը վէ եա էօմրլէրինի պէօյլէճէ քեամիլէն սաթուն ալաղտան սօնկրա ի-ման վէ իթատթ իլէ Ալլաշըն Ֆամիլիտսընա կէլիպ էպէտի հայաթա մալիք օլմազ իւզրէ, Քէնտի Եէնի Ահտընըն շարթլարընը դատուլ էտէն պիլ ճիւմլէ Ա-դամ նէսլինի Քէնտինէ էվլատ էթմէքլիշի թազաթմ է-տէր: Պէօյլէճէ, Խէլատքեար «զիւրրիյէթ կէօրէճէք (Ադամ նէսլինտէն՝ Քէնտի շարթլարը իւզրէ էվլատ-լըզը դատուլ էտէնլէր) վէ կիւնլէրինի ուզատաճազ (Փէտէրէ օլան իթատթընա միւքեաֆաթ օլմազ իւզ-

րէ, ինսան տէրէճէսինտէն եիւքսէք պիր դըլամէթ)», վէ պու ճիւմլէսի մէճուլտան խարիճ պիր թարզտա — էօմր վէ գիւրրիյէթին ֆէտա օլունմասըլլէ: Պէօյլէ տախի եաղըլմըլ տըր: «Ադամտա ճիւմլէսի էօլտիւքլէրի միսիլու Քրիստոստա տախի ճիւմլէսի իհեա օլընաճաղար տըր» (1 Կորնթ. 15: 22)

Ադամըն տիւշմէսիյլէ պիղէ կէլէն գիյան (քի անտէ հազգսըլլը կէօրմէտիք) Ալլազըն Քրիստոստա կէօսթէրտիյի ինայէթի իլէ, տաշա պէօյլիւք մըղտարտա միւսպատէլէ օլունաճաղ տըր, վէ ճիւմլէսի էր եա կէճ, (Ալլազըն միւնասիպ վաղթընտա) Ադամըն կիւնազ էթմէզտէն էվվէլ կէօնէնտիյի փաշէշէ խատէ օլունմաղ իւղրէ թէքմիլ Փուրսաթա նաիլ օլաճաղ տըրլար: Պու ասրտա թէքմիլ պիր մալիւմաթա նաիլ օլմայըլ իմանլէ Ալլազըն ինայէթինի կէօնէնմէշէնլէրին ճիւմլէսի (քի չօճուղար վէ թաիֆէլէր իշինտէ օլարապ, էքսէրիյէթ պէօյլէ տիր) «Կէլէճէք տիւնեատա» վէ եախօտ պու ասրտան տէրշալ սօնկրա կէլէճէք օլան ասր եա թանղըմաթտա, շիւպէսիղ պու իմթիյաղա մալիք օլաճաղ տըրլար: Պինաէն ալէյճ, «Պիլ ճիւմլէ գապրտա օլանլար... տըշարը կէլէճէքլէր:» Պու ասրտա վէ եա կէլէճէքտէ Բապպրմըղ Յիսուս վասըթասըլլէ վէրիլէն Փիտիյէ վէ անը միւթէաղըլ իմթիյաղարտան խապէրտար օլան հէր պիր քիմսէ Ադամ օլտուղը կիպի թէճրիպէտէ սայըլըյօր: Իթաաթ էպէտի հայաթա վէ իթաաթսըլլըլ իսէ էպէտի մէմաթա — «Իքինճի էօլիւմ» — գըլաղուղար: Վէ լաքին թէքմիլ դուտրէթի օլմաշանտան թէքմիլ իթաաթ թալէպ օլունմամըլ տըր: Ինայէթ Ահտը թաշթընտա, Ինճիլ ասընտա սէշիլէն Քիլիսանըն աղալարը, թէն դաաֆընտան նա-

շի իսթէր իսթէճէղ եափտըլարը խաթալարը իթմամ էթմէք իւղրէ իմանլէ Քրիստոսըն սալաշը անլէրէ հասր օլունմուշ տըր: Պին եըլլըլ էյամտա տախի Ալլազըն ինայէթի հէր արգու էտէնէ թէէսիր էտէճէք տիր: Թապիլի վէ եա ճիւմանի քէմալիշէթէ եէթիշմէզտէն (քի պին սէնէնին նիհայէթինտէ ճիւմլէսի պու իմթիյաղա նաիլ օլաճաղ տըր) մուսթաղիլ ախլաղի քէմալիյէթ մէճուլ օլընմայաճաղ տըր: Եէնի Ահտ վէ Փիտիյէնին նէթիճէսի օլմաղ իւղրէ, պու եէնի թէճրիպէ վէ եա մուհաքէճէնին, Եղեմտէքի թէճրիպէտէն Փարպը շու օլաճաղ տըր քի, պունտա հէր քէսին ամէլի, անճաղ քէնտի միւսթաղպէլինէ թէէսիր էտէճէք տիր:

Լաքին էպէտի հայաթա մալիք օլմաղ իւղրէ, պաղըլարա պու իքինճի Փուրսաթ սալըմա^օ մը: Ճէվապէն տէրիղ Փէտէր Ադամըն իթաաթսըլլըլ եիւղիւնտէն պիրինճի էպէտ ի հայաթ Փուրսաթը քէնտի վէ սուլըլնտա օլան նէսի իշիւն դայալ օլտը: Իլք թէճրիպէտէ «Հիւքմ ճիւմլէ իւղէրինէ կէշտի», վէ Ալլազ թէտպիլ էթտի քի, Քրիստոսըն խէլաս թաղաթիճէսի վասըթասըլլէ Ադամ վէ քէնտի դուսուրըլէ հէլաք օլանլարըն ճիւմլէսի, կիւնազըն գիյատէսիլէ գապիհ օլտըլընը թատըլ կիւնազըն ճէզասընըն սըղլէթինի հիսս էթտիքտէն սօնկրա, Խէլասաքեարա իման էտէրէք Ալլաշա բիւճու էթմէք Փուրսաթընա նաիլ օլտուլար: Էշէր պիր քիմսէ պունու իքինճի Փուրսաթ սայար իսէ սայսըն. օ, շիւպէսիղ Ադամ իշիւն իքինճի Փուրսաթ օլմալը տըր, վէ պիր ճիհէթլէ խէլաս օլան ճինսին ճիւմլէսի իշիւն տախի պու սահիհ տիր, լաքին տօղտուղարընտա գաթէն էօլիւմիւն Հիւքմիւ թաշթընտա օլան գիւրրի-

յէթի իշիւն իւք շախսի ֆուրսաթ օլաճադ տըր: Իսթէտիյիճիզ կիպի թէսճիյէ էտէպիլիբիզ, լաքին Հագիզաթ այնիսի տիր — Էանի, Ադամըն իթաաթսըզլըզը սէպէպիլնտէն ճիւճլէսի էօլիւճէ Հիւքճ օլունտու, վէ ճիւճլէսի տախի (պին երլըզ էյամտա) Եէնի ԱՀտըն միւսախտ շարթլարը թաՀթընտա էպէտի Հայաթա մալիք օլմազ իշիւն թէքճիլ ֆուրսաթա նախ օլաճադլար տըր: Մէլէքլէրին իխպար էթաիքլէրի կիպի, պու «Պիւթիւն զավմա վուզու պուլաճազ ազիմ մէսէրրէթին թէպշիրի» տիր:

Վէ րէսուլըն իֆաատէ էթտիյի կիպի Ալլահըն պու ինայէթի — թի Բապայրճըզ Յիսուս «Քէնտիսինի ճիւճլէնին հօլընա ֆիտիյէ վէրտի» — «Միւնասիպ վազթտա» ճիւճլէյէ» «ՀէՀատէթ» օլունմալը տըր: (Բօճ. 5: 17—19. 1 Տիմ. 2: 4—6) Հալաթա մալիք օլմանըն պու ֆուրսաթընը սատէճէ Ինճիլ ասրընա Հասը էտէնլէր՝ Ալլահ տէչիլ իլլա ինսանլար տըր: Պիլաքս, Ալլահ պէյան էտիյօր թի, Ինճիլ ասրը սատէճէ միւլիւքիանէ քեաՀինլէր օլաճազ օլան Քիլիսէնին ինթիխապը իշիւն տիր վէ կէլէճէք ասրտա, ճիւճլէ պազի դարանլար, անլէր վասիթասըլլէ թէճամ Հազիզաթը թանըլըպ, Եէնի ԱՀտ թաՀթընտա էպէտի Հայաթ էլաէ էթճէք իւզրէ, թէքճիլ ֆուրսաթա նախ օլաճազ տըրլար:

Լաքին թազիպ օլունան պու մէսլէյին իւթիւնլիւլիւ նէ՞ տիր: Ադամըն թէճրիպէ օլունուպ Հիւքճ օլունմասը, վէ քէնտի զիւրրիյէթինին տախի անա շէրիք օլուպ, պատէՀու Քրիստոսըն ֆիտիյէսիլլէ ճիւճլէսինին խէլաս օլմասը վէ Եէնի ԱՀտըն Հալ ու քէյֆիյէթի թաՀթընտա ճիւճլէյէ էպէտի Հայաթ թազաիմ օլունմասընըն ուզըն թարիզինէ սափմազ-

տան իսէ, նի՞ շիւն Հէր ատէճէ Հայաթ իշիւն շիմտի պիր ֆուրսաթ վէրիլմէյօր: Էյէր ատէճին ազատ իրատէթի իշիւն շէրըն միւսաստէ օլունմասը լազըճ իտի իսէ, նի՞ շիւն անըն մաՀվ օլունմասը պէօյլէ խաբիզ իւլ ատէ վէ տօլաշը պիլ թարդտա իճըս օլունույօր: Նի՞ շիւն պու գատար սէֆալէթ արայա կիրսին վէ նիՀայէթ Ալլահըն միւթի էվլատլարը Հալինտէ Հայաթը էպէտիյէ մէվՀիպէսինի էլաէ էտէճէք օլանլարա տախի իսապէթ էթսին:

Ա՛հ, պու մատտէնին էն ճալիպի ի տիզաթ նօգթասը օ տըր: Էյէր Ալլահ, վալիտէնէ մախսուս կիւնաՀարըն նէթիճէսի օլան մանէվի, ախլազի վէ թապիի գաաֆա էվլատլարըն Հիսսէտար օլմամասը իշիւն, ճիւնսիմիզին չօղալմասընը Փարզը պիլ հօլտա թէրթիպ էթսէ վէ անլէրի թէճրիպէ իշիւն, ճիւճլէնին Հալ ու քէյֆիյէթի միւսախտ վէ Եղեմտէքի կիպի օլա, վէ սալթ կիւնաՀ էտէնլէր Հիւքճ օլընըպ մաՀվ օլասալար իտի, պու միւսախտ քէյֆիյէթ թաՀթընտա դաչ տանէսի Էաշամադա լալըզ վէ դաշլարը նալալըզ պուլունմաճազլար իտի դանն էտէրսինիզ:

Էյէր Ադամըն աՀվալընը պիլ միյար Հալինտէ ալըր իսէք (վէ Հազիզաթէն օ Հէր ճիճէթլէ ինսանի քէճալիյէթին պիլ էօրնէչի իտի) պիլա շիւպէէ, Հիչ պիլրինին տէ քեամիլէն միւթի վէ լալըզ պուլունմաճաճաղընա դանաաթ կէթիրէճէչիզ: Չիւնքի Հիչ պիլրինին Ալլահ Հազդընտա պէրրադ մալիւմաթը վէ Անըն իլէ թէճրիպէսի օլմաճաճադ իտի, շէօյլէքի քէնտի շախսի դըչասընտան զիյատէ Անըն շէրիաթընա էճնիյէթ էտէպիլտին: Էճին իզ թի, Քրիստոսըն դալպտէն իթիմատ էտիպ իթաաթ էթճէյէ միւզթէտիր օլմասը, Փէտէր Հազդընտա օլան պիլկիսի սա-

յէսինտէ իտի: (Ես. 53: 11) Լաքին Փարզ էտէլիմ քի տէօրթոտէ պիրի հայաթա մալիք օլտուն, վէ եախօս նըսֆը լայրդ օլտուն վէ տիկէր նըսֆը տախի կիւնահըն ճէգասընա — էօլիւմէ — միւսլթէլա օլտուն: Սօնկրա նէօ: Փարզ էտէլիմ քի տիկէր նըսֆը միւթի օլանլար, նէ կիւնահը թէճըրիպէ էթտիլէր նէ տէ անը միւշահատէ էթտիլէր, անլէր սալթ Ալլահըն վէ ճէգանըն դօրդուսընտան գապթ օլունարադ, մէմնու օլան շէյլէրէ տօղրու տէվամի պիր մէրադ հիսս էթմէյէճէքլէր մի իտի: Անլէրին խըամէթի՝ խաչր ու շէրրի պիրտիքլէրինտէ օլաճադը գատար դալպտէն օլմայաճադ իտի. պատէհու մախլուգաթընըն օլտըղը կիպի Քէնտի քէնտինին տախի մէսլէյինի իտարէ էթմէք իւղրէ խալիգին դօյտուղը նիգամլարը վէ Անըն խայրիսան թէտպիրլէրինի քեամիլէն թադտիր էտէմէյէճէքլէր իտի:

Մամաֆիւհ, պիւլէրէք կիւնահ էտիպ էօլէն տիկէր նըսֆը նազար ը տիգգաթա ալընըդ: Անլէր էպէտէն հայաթտան դաթ օլունաճաղլար իտի, վէ անլէրին պիր իւմիտի շու օլապիլիւր իտի քի, Ալլահ՝ մուհապպէթիստէն նաշի անլէրի, էլլէրինին իշի վէ մախլուղլարը հալինտէ թէգէքքիւր էտիպ, տիկէր պիր Փուրսաթ թէտարիք էթտին: Փաղաթ նի՞ չիւն պէօյլէ հախսըն: Սէպէպի սալթ շու իւմիտտէ օլապիլիւր իտի քի՝ անլէր թէքրար ույանտըրըլըպ թէճըրիպէ օլունտուղընտա, պաղըլար էլտէ էթտիլի պիւկի սայէսինտէ, իթաաթը ինթիխապ էտիպ եաշաւընլար:

Լաքին պու թէտպիրին նէթիճէլէրի, Ալլահըն տէրէօհտէ էթտիլի թէտպիրին հասըլ էտէճէլի դա-

տար էյի օլսա, եինէ տէ պունա դարշը աղըր իթիրազլար օլաճադ իտի:

Ալլահըն փլանընտա կէօրտիւլիւմիւզ կիպի, կիւնահը մահտուտ գըլմադ, տահա զիյատէ Անըն հիքմէթինին իշի տիր: Պիզ պիլէ մահտուտ Փիքրիմիլլէ, պիլէրէք իշլէնիլէն կիւնահըն ճէգասընըն էօլիւմ — մահվ օլմադ, հայաթտան դաթ օլունմադ — իտիլինի իթաթար էտէն պիթաթաթ վէ թէքմիլ պիր նիգամըն նէ գատար էյի օլաղընը կէօրէպիլիւրիդ: Պէօյլէճէ, Ալլահ՝ Քրիստոսըն պին երլըպ հիւքիւմէթիլլէ, շէրրի վէ պիլէրէք շէրր իշլէյէնիլէրի մահվ էտիպ, թէքմիլ վարըզլարըն թէքմիլ պիլիկիսի վէ ազատ իրատէթ իլէ օլան թէքմիլ իթաաթլարը իւղէրինէ իգամէ օլունմուշ պիր էպէտի սալահ իպրադ էթմէսիլլէ, միւսատտէ էթտիլի շէրրէ հուտուտ դօյմուշ օլուլօր:

Լաքին, իպթիտատէ հէր շախսը աչըրճա թէճըրիպէ էթմէք փլանընա իքի իթիրազ վար տըր: Ալլահըն սէչտիլի թէտպիրտէ պիր խէլասքեար քեաֆի իտի, չիւնքի պիր շախս կիւնահ էթտի վէ եալընըզ օհիւքմ օլունտը: (Պաշգալար անըն հիւքմիւնէ հիսսէտար օլտըլար): Լաքին էյեր իպթիտատէ հէր քէս աչըրճա թէճըրիպէ օլընարադ՝ նէսլին նըսֆը կիւնահ էտիպ աչըրճա հիւքմ օլունալար իտի, հէր մահքիւմ իշլին աչըրճա պիր խէլասքեար լաղըմ օլաճադ իտի: Ղալպ օլմամըշ պիր էօմր անճադ պիր դայպ օլմուշ էօմր դուրթարապիլիւր: Տիւշմիւշ Աղամը վէ անըն սէպէպիլլէ պիլիմ զիյանլարըմըզ դուրթարան պիր թէքմիլ ատէմ «ինսան օլան Յիսուս Քրիստոս» Ալլահըն սէչտիլի փլանտան պաշգա պիր քէչֆիլլէթ թահթընտա «ձիւմլէ իշլին պիր Փիտիլէ» (միւթապըզ պէտէլ) օլամադ իտի:

Աղաճտան պէրրու տիւնեայա կէլէն ինսանի մախլուդարըն միգտարընը եիւզ միլիար Փարզ էթ- սէք, վէ էյէր պուճարըն նըսֆը կիւնաճ էթմիշ օլ- սալար իտի, էլլի միլիար կիւնաճքեարլարա պիրէր Փիտիչէ (միլթապըզ պէտէլ) վէրմէք իչիւն, տիկէր էլլի միլիար միւթի վէ միւքէմմէլ ատէմլէրին էօլմէ- սի լաղըմ կէլէճէք իտի, վէ պէօյլէճէ պու թէտպիր իլէ էօլլեմ ճիւմլէ իւղէրինէ կէլէճէք տիր: Վէ պէօյլէ պիր թէտպիրին Հավի օլտըզը սըզընթըլար, շիմտիքի թէճրիպէ օլունանտան նօգսան օլմայաճաղ իտի:

Պէօյլէսի պիր փլանա դարչը տիկէր իթիրազ շու տըր քի օ՝ Ալլաճըն, իլաճի թապիաթա թէրֆի էթ- մէք իւղրէ պիր «քիւչիւք սիւրիւ» Բրիստոսըն վիւ- ճուաը, անըն պաչը վէ րէիսի Յիսուս օլան պիր սը- նըֆ ինթիխապընա ալազատար օլան թէտպիրլէրինի քեամիլէն պօղաճաղ իտի: Ալլաճ՝ էլլի միլիար միւ- թի էվլատարընա՝ քէնտի Հուգուդընը իմթիյազլա- րընը վէ էօմըլէրինի, կիւնաճքեարլար իչիւն Փիտիչէ վէրմէլէրինէ էմը էտէմէղ իտի: Չիւնքի Քէնտի նի- դամընճա, անլէրին իթաաթը էպէտի Հայաթա մտլիք օլմալարընա սէպէպ օլաճաղ իտի: Իմտի էչէր պու թէքմիլ ատէմլէրաէն՝ տիւշմիւշ օլանլարս խէլաս- քեար օլմալարը թալէպ օլունաս իտի, Ալլա՝ Րապպ Յիսուսա էթտիյի կիլի անլէրին էօնլէրինէ տախի խուսուսի պիր միւքեաֆաթ դօյմադըլը թէտպիր է- տէճէք իտի, շէօյլէքի անլէր էօնլէրինէ դօնուլան մէ- սէրրէթ իչիւն պիրատէրլէրինին ճէղաքընա թէՀոմ- միւլ էթսիլէր: Վէ էյէր անլէրէ տախի Րապպ Յի- սուսա վէրիլէն աչնի միւքեաֆաթ վէրիլէ իտի եանի, էէնի պիր թապիաթա, իլաճի պիր թապիաթա մալիք օլմադըլը, վէ մէլէքլէրտէն, րիչասէթլէրտէն

վէ գուվվէթլէրտէն վէ վէրիլմիշ Հէր իսմտէն եիւքսէ- յէ թէրֆի էտիլմէք — ԵէՀօլայա իքիւնճի օլմազ (Ե- փեսա. 1: 20, 21), օլ զէման իլաճի մէրթէպէտէ Հատասըզ պիր սայը պուլունաճաղ իտի քի, շիւպէէ- սիզ Ալլաճըն Հիքմէթի անը թաՀսին էթմէտի: Պուն- տան մատա պէօյլէ պիր քէյֆիյէթ թաՀթընտա պու էլլի միլիարըն ճիւմլէսի եէքտիկէրինէ միւսավի օ- լուպ անլէր արասընտա պիր րէիս եա պիր պաշ օլ- մայաճաղ իտի: Հալ պու քի Ալլաճըն սէչտիլի փլան- տա Օ՝ սալթ պիր խէլասքեար տավէթ էտիպ օ պիր տանէյի իլաճի թապիաթա թէրֆի էթտիքտէն սօն- րա, անըն խէլաս էթտիյի մախլուդար իչիւնտէն պիր «Քիւչիւ սիւրիւ» տավէթ էտիյօր, շէօյլէ քի անլէր էզիյէթ շէքէրէք նէֆսինքեարլըղ իլէ «անըն ատըմ- լարընտա եիւրիւչիւպ» պիր զէվճէնին զէվճիլլէ օլտը- ղը կիպի, անըն իսմիւնէ, շէրէֆիւնէ, ճէլտընա վէ թապիաթընա Հիսսէտար օլսընլար:

Ալլաճըն փլանընըն պու գըսմընը, եանի ճիւմլէյի պիր ատէմտէ Հիւքմ էտէրէք, պիր խէլասքեար իլէ տախի ճիւմլէսիլին Փիտիչէ վէ իտէ (վերաՀաստատուելլ) օլընմալարընա եօլ աչմասընը թաղտիր էտէնլէր, ան- տէ պիզ յօզ միւշքիլաթըն Հալլընը պուլաճաղլար: Անլէր կէօրէճէքլէր քի, ճիւմլէյի պիր ատէմտէ Հիւքմ էթմէք պիր զիյան օլմատըղտան մատա, պաչապ պի- րինին Փիտիչէսիլլէ ճիւմլէնին թէպիրլէ օլունմասը թէտպիրինտէ, Ալլաճըն փլանընա օլան ալազասըն- ճա, օ պէօյիւք պիր ինայէթ իտի: Շէրրին միւսաս- տէ օլունմասըլլէ Ալլաճըն մագսէտլէրի իճրա օլու- նուպ, Փիտիչէնին իՀսանլարը տախի կիւնաճըն ճէ- դասը դատար տիւնեայը դափլատըղընտա, օ՝ (չէրր) էպէտէն մաՀվ օլունաճաղ տըր: Լաքին կիւնաճըն

զիյատէսիլէ դասիւն օլաղընը վէ անըն ճէգասը օլան էօլիւմիւն թասպիաթընը, վէ Բասպարըն Յիսուսըն վէրտիյի Ֆիտիյէնին գըյմէթ վէ հէհմիյէթիւնի հիսս էտիպ, միւքեաֆաթ (էպէտի հայաթ) վէ եա ճէգայա (էպէտի էօլիւմ) միւսթաւաղը օլաղընը հիւքմ օլունմագասն՝ թէքմիլ վէ կէնիշ պիր Փուրասթա նախ օլմագ իշիւն, հէր շախսա մութլաղ վէ թէքմիլ սուրէթտէ, միւսախա քէյֆիյէթլէրին խատէ օլունմասը լիւզումընը քեամիլէն անլամայընմա, Ալլաւըն փլանընըն պու գըսմը տօղրուտան թագտիր օլունմագ:

Ազիմ խէլաս թէտպիրինի վէ Քրիստոս վասըթասըյլէ անը միւթէագըպ «ճիւմլէ շէյլէրին խատէ օլունմագընը»նը (վերահաստատութիւն) նազար ք ախգաթա ալաղընըպտա, կէօրէճէյիղ քի, շէրրին միւսասատէ օլունմասընըն նէթիճէսի օլան պէրէքէթլէր՝ պաշգա պիր էօլտա լայըղը վէճէլէ իճրա օլունմայաճագ իտի:

Ատէմլէր էլտէ էթաիքլէրի թէճրիպէլէրտէն վէ մէլէքլէր տախի անա միւշահտէ էթմէքլէ, էպէտէն իսթիֆատէ էթաիքտէն մատա, Ալլաւըն քէնտի փլանընտա պէյան օլունան սիյրէթիւնի քեամիլէն թանըմագլէ տախի իսթիֆատէ էթմիշ օլաճագլար: Անըն փլանը քեամիլէն իճրա օլունտուղընտա, ճիւմլէսի տէ Անըն Հիքմէթիւնի, Ատալէթիւնի, Մուհասպպէթ վէ Գուվլէթիւնի պէրրաղճա կէօրէպլիէճէքլէր: Ալլաւըն էմըրինի նագղ էտէմէյիպ՝ կէօնիւլլիւ պիր Խէլասքեար թարաֆընտան ճէգա քեամիլէն մաւզ էտիլմէյիւնմէ, հագղ իւղրէ հիւքմ օլունմուշ ճիւնս ի պէշէրի խէլաս էտէմէյէն առալէթի կէօրէճէքլէր: Անլէր պու նէճիպ Ֆիտիյէյի թէրթիպ վէ խէլասքեարը Ալ-

լաւըն սագընա թէրֆի էտիպ, զիգըյմէթ գանըյլէ սաթուն ալաղըր մախուղլարը հայաթա իլգա էթմէսի իշիւն անա գուվլէթ վէ ըիյատէթ վէրէն մուհասպպէթի հիսս էտէճէքլէր: Վէ Քէնտի մուհագղամ թէտպիրլէրինին թէգատաիւմիւ վէ նիհայէթ իքմալը իշիւն, կէօնիւլլիւ եա կէօնիւլլիւ վասիթալար էտիմագ իւղրէ հէր մուղալլիւ թէէսիլի խտարէ էտէրէք, քէնտի մախուղլարընա, ճէլիլ պիր միւսթագպէլ հագըրլայան հիքմէթ վէ գուվլէթի տախի կէօրէճէքլէր: Շէրրէ միւսաստէ օլունուպ թագտիր ի իլաւի վասըթասըյլէ խտարէ օլունմագսա իտի, պու նէթիճէլէրին նա՞սըլ էլտէ էտիլէպլիլի խտիյիւնի կէօրէճէյիղ: Ատէմլէր արասընտա պիր վագթ իշիւն շէրրին միւսաստէ օլունմասը՝ ճիւմլէ հասըլ օլաճագ հալ ու քէյֆիյէթլէրի տէրք էտիպ, տէվալը թէրթիպ էտէն վէ գուվլէթ վէ ինայէթիլէ սօն նէթիճէլի գարար էտէն, պիհուտուտ պիր հիքմէթ իղհար էտէր:

Ինճիլ սարընտա՝ կիւնաւ վէ անըն նէթիճէսի օլան պէլիյէ, իլալէթէն՝ Քիլիսէնին թէհիյէ վէ թէրպիլէսի իշիւն գուլլանըլմըլ տըր: Կիւնաւա միւսաստէ օլունմագսա իտի Բասպարըն Յիսուս վէ Անըն Քիլիսէսիւնին զէպիհէսի վէ անա միւքեաֆաթ օլմագ իւղրէ Իլաւի թասպիլաթա մալլիք օլմալարը իմքեանսըղ օլաճագ իտի:

Ալըղտան կէօրիւնիւյօր քի, հագղիգաթէն շիմտի ատէմլէր իւղէրինտէ օլան այնի գանուն՝ նիհայէթ Ալլաւըն հէփ Փէհիմ մախուղլարընը խտարէ էտէճէքտիր, քի անա իթաաթ էտէնէ հայաթ վէ իթաաթսըղըղ էտէնէ էօլիւմ վար տըր, վէ էֆէնտիմիղին թաւախա էթաիլի կիպի, շու պիր լուղէթ իլէ իճմա-

լէն տէրք օլունապիլիւր, էանի Մուհապպէթ: «Ալլահըն օլան Բապար պիւթիւն զալպիւնտէն վէ պիւթիւն ճանընտան վէ պիւթիւն գուպիվէթիւնտէն վէ պիւթիւն աղլընտան վէ գօնչընը տախի զէնտի կիպի սէվէսին:» (Ղուկ. 10: 27) Նիհայէթ, Ալլահըն մագսէտլէրի իճըրա օլունաուղընաա Իլահի սիյրէթիւն ճէլալը ճիւճլէ Փէհիմ մախլուզլարընա պէչան օլունաճագ տըր, վէ շէրրին մուլաղզաթէն միւսաատէ օլունմասը Ալլահըն զէքի պիւր պասիրէթի օլտուղը ճիւճլէ թարաֆընտան կէօրիւլէճէք տիւր: Շիմտի, պու՝ անճագ իման կէօղիւլէ վէ, Ալլահըն զէլամընտա, տիւնեանըն իպթիտասընտան պէրրու մուգատտէս փէլղամպէրլէրին աղղըլէ պույրըլան շէլէրէ — հէր շէլին իատէ օլունմասընա պագարագ կէօրիւլէպիլիւր:

ՊԱՊ Բ.

ԵՂՈՎԱՆԸՆ ԿԻՒՆԻԻ

ԻՆԹԻԳԱՄ ԿԻՒՆԻԻ, ՂԱԶԱՊ ԿԻՒՆԻԻ

Պէօյիւք պիւր Մուգայագա վագքը.— Անըն Սէպէպի.— Անըն Հագգընտա՝ Բիքապը Մուգատտէսին վէրտիյի շէհատէք.— Անտէ օլան՝ Աքէ, Ֆուրքունալ Սարսըլմա, վէ էրիմէնին Բեմգի Օլտուղը Պէյան Օլընըտէ տըր.— Գաւիքին Շէհատէքի.— Վախիյի Եագան Յովհաննէսին Շէհատէքի.— Եէֆտիկէրինէ Մուխալիֆ իքի Փարքիլէր, Եանի, Իսնիլէր վէ Սէրմայէտարար Նօգքա ի Նագարընտան Ահվալը Հագըրէ վէ միւսքագպէլ.— Պիւր Տէվա՝ քի Միւյէտէր Օլմայանագ.— Փէրտէ Գալտըրըլըպ՝ Միւնասիպ վագքըտա Նուրըն Տախիլ Օլմաը.— Պունըն Իսպարը.— Մուգայագա վագքընտա Մուգատտէպէրին Հալը՝ վէ Բէնտիլէրին Անա Տօղրու Թուքանալը Ույդուն Սէպէք:

Պու տիւնեա հիւքիւճէթլէրինին կէչիպ՝ Շէլթանըն առէճլէր իւզէրինէ օլան թէէսիւրի պաղլանմագտա իքէն՝ Բրիստոս վասըթասըլէ տախի ճէլէքիւթ Ուլլահըն պու տիւնեա իւզէրինաէ թէէսիս օլունաու-

զը միւտտէթէ «Եկհօվանըն կիւնիւ» թէսմիյէ օլընմըլ տըր: Քիթապ Ը Մուգատտէսին հէր էկրինտէ, օ՛ պիր դուսնէթ կիւնիւ, առէմէր իւղէրինէ կէլէճէք օլան պիր շտիտ մուգալազա, սըզընթը վէ իղթիրապ կիւնիւ հալինտէ րէսմ օլունմուլ տըր: Վէ պու նէվ պիր ինգըլապ վէ պէօյլէ ազիմ պիր թէպտիլաթըն լիւզուճը՝ մուգալազա վէ սըզընթըլը միւճիպ օլուր իսէ դարթ՛ պ մի տիր: Հէր աէհրաէ՛ վուզու պուլան քիւշիւք ինգըլապար սըզընթըլա սէպէպ օլմուլ տըրլար: պու իսէ սապըզը ինգըլապարտան պու դատար պէօյիւք օլուուզը հալտէ, միւլէթ օլալըտան պէրու միւլի վուզու պուլմամըլ վէ պուլմալաճապ պիր մուգալազա զէճանը օլաճապ տըր: Դան. 12: 1. Մատթ. 24: 21, 22.

Հէր նէ գատար Քրիստոս, միւլիւքեանէ րիւթպէ վէ գուվլէթ իլէ Եկհօվանըն վէքիլի հալինտէ, պու Մուգալազա կիւնիւ հազըր օլուպ՝ մասլաճաթը տէրէօհտէ էթմէքտէ օլաճապ իսէ տէ, Սէլամէթ Բէլիսի կիպի ճիւմլէյի միւպարէքլէճէդտէն էվվէլ Եկհօվանըն սէրասքէրի հալինտէ հէր շէյի մազլուպ էթմէսի իշիւն տըր քի օ «Եկհօվանըն կիւնիւ» թէսմիյէ օլունմուլ տըր: Երինէ տէ սախթէ վէ նաթէճամ նազար վէ գախտէլէրին աիւշաիւլի զէճան էէնի փատիշաճըն պաչրապը եիւքսէլէճէք վէ նիհայէթ ճիւմլէ թարաֆընտան շահլար Շահը հալինտէ թանըլըպ դապուլ օլունաճապ տըր: Քրիստոսըն հիւքիւմէթինի թէէսիս էթմէքլիւք՝ Եկհօվանըն իշի օլուուզընը փէյլաճապէրլէր պէյան էթմիլ տիրլէր. «Պէն տախի սանա միրաս իշիւն թախֆէլէր վէ միւլը իշիւն զէճինին միւնթէհալարընը վէքիլիւք:» (Մէզ. 2: 8) «Վէ օլ մէլիքէրին կիւնլէրինտէ Իլաճ Ը Սէճալաթ էպէտէն

պօղուլմալաճապ պիր հիւքիւմէթ իզամէ էտէճէք տիր» (Դան. 2: 44) «Վէ կիւնլէրի գատիմ օլան ճիւլուս էյլէտի, վէ անըն հուզուրընա իպն իւլ ինսանա պէնպէր պիրինի կէթիրաիլէր, վէ անա հիւքիւմէթ... Վէրիլաի քի ճիւմլէ... իւմմէթլէր... անա խըտմէթ էտէլէր:» (Դան. 7: 9, 13, 14, 22, 27.) Պոււնա իլավէթէն Պօղոս րէսուլըն իֆատէսինէ նազարէն. Քըրիստոս քէնտի հիւքիւմէթինին մազսէսինի իճրա էթաիլինտէ «օ զէճան՝ Ալլահ հէր շէյտէ հէր շէյ օլա տէյու, Օղուլ տախի պիզաթ հէր շէյի անա թապի էտէնէ թապի օլաճապ տըր:» 1 Կորնթ. 15: 28.

Պու միւտտէթէ «Ալլահընըն Ինթիգամ կիւնիւ» վէ «Ղազապընըն կիւնիւ» թէսմիյէ օլունմուլ տըր: (Ես. 61: 2, 63: 1—4. Մէզ. 110:5) Վէ լաքին անը պիր դազապ վէ եա իլահի պիր ատալէթ զանն էտէնլէր հազիզաթէն եանըլըլար: Ալլահ խուսուսի նիզամլար թալին էթմիլ տիր վէ անլէրէ միւթապըզ իշլէր, իմտի հէր հանկը պիր սէպէպտէն անա դարըլը հաքէքէթ էտէնլէր՝ պիզաթ քէնտի մէսլէքլէրինին ճէգասընը վէ եա դազապընը պիշէրլէր: Ալլահըն առէմլէրէ վէրտիլի նասիհաթ, պիր զաշ միւսթէնալարտան մատա, ճիւմլէ թարաֆընտան րէտտ օլընմուլ տըր. վէ նասըլ քի կէօսթէրտիք, Օ անլէրի պրագմըլ քի քէնտի եօլլարընա կիթսինլէր վէ քէնտի աշքեամընը դալպլէրինտէն չըգարսընլար: (Րօմ. 1: 28) Պատէհու, Օ, քէնտի խուսուսի հիմայէսինի, անըն թարիզլէրինէ վէ խըզմէթինէ արզու կէօսթէրէն Ապրահամ վէ անըն նէսլի Եկհուտի դալմընա հասր էթտի: Անլէրին իսէ՛ դալմճա դալպլէրինի դաթըլաշտըրմալարը վէ Ալլահա սատազաթսըզ պուլունմալա-

ըը՝ Մէսիհի դասուել էթմէմէլէրինէ սէպէպ օլտուգ-տան մատա, քէնտիլէրի տախի թապիի սուրէթտէ, միլլէթճէ մաճվ էտէն պիր մուզապագայա դըլաղուզ-լատը:

Պէօյլէ տախի՝ Ինճիլ ասընտա, Քրիստոսըն Հազիդի Քիլիսասը (իսմլէրի սէմավաթտա եաղըմըզ օլանլար) թարաֆընտան փարլայան նուր՝ սողրու վէ եանկըլըն, էյի վէ քէօթիւնիւն Փարզընը կէօս-թէրէրէք, պիրինին միւքեաֆաթ վէ տիկէրինին թէք-տիր օլունաճաղը միւսթադպէլ պիր դէման Հազըըն-տա, մէտէնի տիւնեալա շէՀատէթ օլմուշ տըր: (Յոյլ. 16: 8—11, Ամալ. 24: 25) էյէր ԱլլաՀըն իսթարըրընա տիգգաթ էթմիշ օլսալար իտի պու շէ-Հատէթ առէմլէր իւզէրինէ տաՀա զիլատէ թէէսիր է-տէճէք իտի: Լաքին տաիմա մուաննիտ օլուպ Քիթա-պըն նասիՀաթլարընտան փէք ազ իսթիֆատէ էթմիշ տիրլէր, իմտի օ դալտսըղըղըն նէթիճէսի օլմադ իւզ-րէ Բապայրն կիւնիւնիւն մուզապագասը կէլէճէք տիր: Եինէ տէ օլ կիւն, Անըն նասիՀաթլարընա տիգգաթ էթմէմէլլիքտէն վէ Փըսղըն իւճըթի Հալինտէ կէլ-տիյինտէն Բապայրն դազապը տէնիլէպիլի: Լաքին տիկէր պիր նօգթա ի նադարտան, տիւնեա իւզէրինէ կէլէճէք օլան մուզապագա, կիւնաՀըն թապիի վէ շէ-րի նէթիճէսի տիր քի անը ԱլլաՀ իպթիտատէն կէօր-տիւ վէ էյէր անըն նասիՀաթլարընը տինկլէմիշ օլսա-լար իտի մուՀաֆաղա օլունաճաղար իտի:

ԱլլաՀըն՝ Քիլիսէյէ արգ էթտիյի քէլամ պու տըր «Ճէսէտլէրինիդի ԱլլաՀա տիրի պիր գուրպան թադ-տիմ էտինիդ» ((Բօմ. 12: 1) Լաքին տիւնեալա օլան թէնպիլի պու տըր «Տիլինի քէօթիւլիւք, վէ տու-տաղլարընը Հիլլէ սէօյլէմէքտէն դապթ էյլէ: Քէօ-

թիւլիւքտէն իճթինապ էտիպ էյիլիք իլլէ, սէլամէթ արալըպ անա սայ էլլէ» Մէդ. 34: 13, 14. Հէր իքի-սինէ տախի փէք ալլար գուրապ վէրմիշ տիրլէր: սալթ քիւչիւք պիր սիւրիւ քէնտի քէնտինի գուր-պան թադտիմ էթմիշ տիր վէ տիւնեա տախի Հէր. նէ գատար «սատագաթ էն էյի սիյասէթ տիր» մէպ-տէսինի եիւքսէք թութմուշ իսէ տէ ուճուճէն անը իճրա էթմէյի իՀմալ էթմիշ տիր: Օ տաՀա զիլատէ գուրաղընը թամաքեարըղըն սէտասընա մէյլ էթտիր-միշ տիր:— Պու տիւնեատա էտէպիլտիյին դատար սէրվէթ, գուլվէթ վէ շէրէֆ թաՀսիլ էթ, թութուր-ղըն մէսլէք նէ օլուրսա օլըն, սէնին դազանմանէ քիմ զիլան էտէր իսէ էթսին:— ՎէլՀասըլ, էյէր Ալ-լաՀըն շէրիաթընըն մէպտէլէրինէ պիր տէրէճէյէ դա-տար րիայէթ օլընսա իտի, Բապայրն Կիւնիւնիւն պու մուզապագասը կէլմէյէճէք իտի վէ կէլէճէք իտի: Օլ շէրիաթըն իճմալը պու տըր,— ԱլլաՀըն օլան Բապ-պը պիւթիւն դալպինտէն վէ դօնընը տախի քէնտին կիպի սէվէսին:» (Մատթ. 22: 33—39) Ճասիտ վէ շէՀվանի Փիքըրին, ԱլլաՀըն պու շէրիաթընա թա-պի օլմալըպ դարը կէլտիյի իչիւն տըր քի, էքինին պիչիմի օլաղը կիպի՝ թապիի նէթիճէ Հալինտէ պու մուզապագա կէլէճէք տիր: Ճասիտ վէ շէՀվանի Փիքըր դօնըյը քէնտի կիպի սէվմէտիքտէն մատա, պաշա-լարըն էչեասընը էլտէ էթմէք իչիւն, ճէպը վէ Հաթ-թա գաթլ էթմէյէ դըլաղուզլաեաճադ տէրէճէտէ խօտպին վէ գատար օլմուշ տըր: Տօղուշ, թալիմ ու թէրպիլէ վէ մուՀիթին թէէսիրինտէն պաշա, խօտ-պին մէպտէ Հէր Հանկը պիր եօլտա տա իսթիմալ օ-լունսա ալինտի տիր: Հէր Հանկը պիր սարտա ալինտի օլմուշ տըր, վէ Մէսիհին տէմիրտէն Հիւքիւճէթիւնին

գուլվէթիւն՝ մուհապլէթ (խթիպտատ վէ թամա տէյիւ)՝ հագաբ իհգագ էտիպ, թամա վէ խթիպտատա բուպարէն սալահ հիւքիւմէթինին Ֆէվդէ Էլ ատէ իւսթիւն օլան մէնֆաաթընը էօյրէթմէք իւզրէ ճիւմլէյէ պիր Փուրսաթ վէրէնէ գատար, այնի դալաճագ տըրլաքին օլ զէման՝ հագիգաթ վէ սալահ նուրընըն թէէսիրի թահթընտա, ատէմին խօտպին վէ թաշ Էիւրէյի, թէքրար Ալլահըն պուլուրտուզը կիպի «Ձօդ էյր» — էթտէն պիր Էիւրէք օլաճագ տըր: (Եղեկ. 36: 26.)

Կէշմիշէ նագար էթտիյիմիգտէ, պու Ալլահա եագըըր մուհապլէթ վէ շէֆգաթըն, նասըլ գաթը նէֆսիէրէսթիւնէ թէպտիլ օլտըղընը սուհուլէթիէ կէօրէպիրիբիգ: Ատէմ՝ իթաաթսըղըըր Էիւզիւնտէն, Ալլահըն լութֆընտան մահրուճ օլուպ, հէր իհթիյաճընըն դանիմէթիւ տօլտուրըլտըղը մէսքէնի, Եգեմտէն թարտ օլընտըղընտա, տէրհալ խօտպինլիյին բիֆաթընա միւսախտ օլան մուհիթիւր իշինէ տիւշտիւ: Մահքիւմ վալիտէյիմիգ տըշարը կէլիպ միւմքին օլտըղը գատար հալաթը ուզատապիւմէք իւզրէ էօմր ճէհտինէ պաշար պաշլաճագ, տիքէնլի չալըր վէ մահսուլըզ զէմինէ թէսատիւֆ էթտիւր, վէ Բապարն իխպար էթտիյի կիպի, պունլարա գարըր եափտըղլարը ճէհտ ու իգտամ Եօրգոնլըզ վէ ալն թէրի հասըլ էթտի: Թէտրիճէն մանէվի վէ ախլադի խասսիյէթիւր իսթիմալ օլունմամագտան նաշի գաիֆլէնիպ, էնկին խասսիյէթիւր իսէ տէվամի իսթիմալ իլէ տահա զիյատէ Եէր թութտուլար: Կէշիմ՝ էօմրիւն պաշ նիշանկեահը վէ մագսէտի օլտու. իմտի պաշգա հէր մէնֆաաթլար, չալըշմագտա սարֆ օլունան հաշաթա կէօրէ թախմին օլունտու վէ Մամո-

նա ինսանըն ալլահը օլտու: Շու հալտէ, պու քէյֆիւնէթիւր թահթընտա ատէմլէրին, խօտպին, տօյմագ պիւմէզ վէ դատտար օլուպ՝ հէր պիրինին Էվվէլա քէնտի իհթիյաճաթընը վէ պատէհու Մամոնանըն թագտիւմ էթտիյի շէրէֆ վէ զէվդ ու սէֆայը էլտէ էթմէք իւզրէ ճէհտ էթմէսի թէաճիւպ օլունաճագ շէ՞յ մի տիր: Պու թապիլի պիր մէյլ տիր. վէ Շէյթան իսէ անտէն խալիճէ իսթիֆատէ էթմիշ տիր:

Կէշմիշ տէհրլէրտէ, կէօնալէօն թէէսիրլէր թահթընտա (մէսէլա ճէհալէթ, պաթըլ իթիգատ վէ միլլի գուրուր), տիւնեանըն պէօյիւք սէրվէթի ումուճէն, ազալլիյէթ — հիւքմտարլար — էլինտէ պուլունըր խտի, վէ էհալի անլէրէ միլլի վէքիւնըր հալինտէ էսիրմէսինէ թէպալիյէթ արզ էտիպ՝ անլէրին սէրվէթիտէ տախի պիզգաթ քէնտիլէրին իմիշ կիպի դանաաթ վէ շէրէֆ հիսս էտէրլէր խտի: Լաքին Եէհօվանըն թէրթիպի իւզրէ ինսանլարը միւպարէքլէմէք իշիւն Մէսիհին հիւքիւմէթինին վազթըր եագլաշտըղընտա, օ՝ վազթըն սուհուլէթ վէ իճատարը իլէ, ճէհալէթ վէ պաթըլ իթիգատ փէրտէսինի գալտըրմագա պաշլատը. մամաֆիլհ, ումուճ էհալի թէրագըր էտիպ հիւքմտարլարըն գուլվէթի իսէ էքսիլտի: Արթը պիւնեանըն սէրվէթի անըն փատիշահլարընըն էլինտէ օլմալըպ, էքսէրիյա էհալիսի արապընտա տըր:

Սէրվէթ պիր չօդ շէրը հասըլ էտէր իսէ տէ պազը պէրէքէթիւրէ տախի սէպէպ օլուր. զէնկիւնլէր տահա էլի թալիւմ ու թէրպիյէ ալըրլար — լաքին պու հալտէ անլէր զիհնէն Փուգարա էհալիտէն զիյատէ թէրագըր էթտիքլէրինտէն ազ չօդ հիւքմտարան իլէ շէրիք օլմագա պաշլամըշ տըրլար: Պինսէն ալէյհ պու

կիւն պիւր գատէկեան սընրՓը մէվճուտ տըր քի՛ դաիմ դալմասը իչիւն Հէմ փարայա Հէմ տէ թալիմ ու թէր-պիլէյէ մալիք տիր, քի անլէր իլէ թամաքեար ճէկ-տինի թէրազըր էթտիրէրէք միւմքին օլտուղը դատար տէրէօհտէ էտիւպ տաիմա քէնտի քէնտինի իլէրի սիւ-րէպիլիւր:

Լաքին Փէրասէթ եայըլտըգճա, վէ էհալի, շիմտի ումոմի օլան թալիմ ու թէրպիլիյէ սուհուլէթինտէն իսթիֆատէ էթտիքճէ, քէնտի քէնտիլէր իչիւն տիւ-շիւնմէյէ պաշլայօրլար, վէ ազ պիւր թալիմ իլէ (կէս ուսում) — պազէն թէհլիքէլի պիւր շէյ — անլէրտէ էօյլէ պիւր իօտպիէսէնտիք վէ իօտպիլիք հասըլ օ-լուչօր քի, պիւր դաշ սէրվէթ սահլիպլէրինին դուր-պան օլունմասըլլէ, ճիւմլէնին վէ իմուսուսա քէն-տիլէրին մէնֆաաթընը մուհաֆազա էտէճէք եօլլար վէ վասիթալար կէօրիւչօրլար տէյու դանն էտիչօր-լար: Շիւպհէսիզ անլէրտէն չօզլարը իսթիզամէթ իլէ ինանըլօրլար քի, Մամոնայա իպատէթ էտէնլէրին արասընտա (պիւր թարաֆտա քէնտիլէր վէ տիկէր թարաֆտա սէրվէթ սահլիպլէրի) օլան մուխալիֆ մէնֆաաթ սուհուլէթ իլէ վէ դանաաթպախշ սուրէթ-տէ թասհիհ օլունապիլիւր: Վէ պիւր շիւպհէ էօյլէ հիսս էտիչօրլար քի էյէր քէնտիլէր գէնկին օլալար իտի, փէք իսայրիսահ օլուպ, հիւսն ի րիզա իլէ տախի գօնշուլարընը քէնտիլէրի կիպի սէվէճէքլէր իտի: Լաքին սատէճէ քէնտի քէնտիլէրի ալտատըլօրլար, չիւնքի շիմտիքի հալլէրինտէ պէօլլէ պիւր բուհ կէօս-թէրէնլէր փէք ազ տըր: Պու տիւնեանըն ազ պիւր էմ-վալընը իսթիմալ էթմէքտէ սատըզ օլմայան պիւր քիմսէ գիյատէ սէրվէթէ տէ մալիք օլսա սատըզ օլ-մայաճապ տըր: Հազիզաթէն տէ հալ ու քէյֆիլէթ-

լէր պունը թաստըգ էտիյօր, չիւնքի գէնկինլէր իչիւ-տէ էն սէրթ եիւրէքլի վէ նէֆաիէրէսթ շախսալար-տան պազըսը, էօմրիւն էնկին մէրթէպէսինտէն ա-փանսըզ եիւքսէլէնլէր օլմուշ տըր:

Պիւրաքս, Հէր սընրՓա աիտ օլան թամա վէ դատտար իօտպիլիլի աֆվ էթմէյիպ թայիպ էտէր իսէք տէ, զիքըր էթմէյէ մէճպուրըզ քի՛ խասթա, միւհթամ վէ ֆուգարա իչիւն եաիւրան թիմարխա-նէլէր, խասթախանէլէր, Փադիրխանէլէր, քիւթիւպ-խանէլէր, մէքթէպլէր, վէ գէնկինլէրտէն գիյատէ Փադիր էհալինին խաչըր վէ բահաթը իչիւն թէտա-րիք օլունան թէէսիսաթլար, պաշըճա, գէնկինլէրին վէրկի վէ պախշիլէրի իլէ սապիթ տիր: Պու թէէ-սիսաթլար սայքի տաիմա էյի եիւրէքլի վէ խաչըրիսահ գէնկինլէր սայէսինտէ մէվճուտ տըր. վէ էօյլէ շէյ-լէր տիր քի, անը մուվաֆֆազ սուրէթտէ իհտաս էթմէյէ, Փուգարանըն, նէ վազթը վար նէ տէ օ խուսուստա լազըմ օլան թալիմ ու թէրպիլիյէ վէ մէրա-զը վար տըր:

Պունընլէ պէրապէր, եէվմ ի հազըր, գէնկին վէ իշճի թազըմը արասընտա թէտրիճէն պէօյիւմէքտէ օլան մուխալէֆէթի կէօրիւչօր.— Իշճի թազըմընտա պիւր ատալէթ վէ գէնկինլէր արասընտա իսէ, քէն-տիլէրին տէյու դանն էթտիքլէրի հազըլարընը, նի-զամըն դուվվէթլի պազուսընտան պաշգա պիւր շէյ մուհաֆազա էտէմէզ թէսալվուրը պէօյիւմէքտէ տիր: Պինաէն ալէյհ, գէնկինլէր հիւքիւմէթլէրէ տօղրու եազլաշմազտա տըրլար. վէ իշճի թազըմը ի-սէ, նիզամ վէ հիւքիւմէթ գէնկինլէրէ եարտըմ էտիպ Փուգարաչը կզմէք իչիւն եաիւրըմը տէյու տիւշիւ-նէրէք՝ ճիւմհուրիլէթէ վէ հիւքիւմէթսիզլիլիյէ (Anar-

ehy) տողրու ճէլսլ օլունուցորլար, պու եօլտա քէնտի ճէնֆաաթլարը տաՀա էյի մուՀաֆաղա օլունապիլիբ տէյու զանն էտիսլ՝ պիլմէյօրլար քի էն քէօթիւ վէ միւարիֆ պիբ հիւքիւմէթ հիչ եօլտան պին դաթ վիլատէ էյի տիբ:

Շիմտիքի նաչէրի վէ Հադդսըլ թանգըմաթը մաՀվ էտէճէք օլան մուգայաղանըն սըֆէթի մախսուսէսինին պու օլաճաղընը Բիթապ ը Մուգատտէսին պիբ չօգ այէթլէրի աչըգտան պէչան էտիյօրլար: Իլմ վէ հիւրըրիէթին արթմասը, տտէմին մանէվի, ախլադի վէ Փիզիզի նօգասնլըղը սէպէպինտէն պու նէթիճէչի Հասըլ էտէճէք տիբ: Պու աչէթլէրէ սըրասընտա միւրաճաաթ օլունաճաղ տըր, լաքին պուրաճըղտա, պիբ չօգ այէթլէրտէն, անճաղ պիբ դաչընը նաղար ը տիզղաթա ալապիլիբիզ, վէ այնի վաղթտա օգույանլարըմըղա պիլտիբմէք իսթէրիզ քի՝ էսքի ԱՀտըն պիբ չօգ փէյղամպէրլիքլէրինտէ զիբը օլունան Մըսըր, Պասպէլ վէ Իսրայէլ, պիբ ճուճունէ վէ եա բէմղ ու քինայէ օլուսլ՝ անլէր Հադդընտա էտիլէն իխթարլարըն տէչիլ եալընըլ Հարֆի իլլա իքինճի տէֆա վէ տաՀա պէօյիւք պիբ թարղտա իճրա օլունաճաղը տախի միւրատ օլունմուչ իտի: Մէսէլա, Պասպէլին տիւճէսի Հադդընտա էտիլէն իխթարլարը սալթ Հարֆի Պասպէլ իչիւն ալըսլ, Հազիզի (antitype) Պասպէլ իչիւն ալմալ իտէք, իթիտալտէն փէք խարիճ օլուր: ՎաՀի քիթապընտա պուլունան իխպարլար Պասպէլին խարապ օլմասընտան չօգ սօնկրա դայտ օլունմուչ օլմալլէ սալթ բէմղի Պասպէլէ ախտ տիբ: Փաղաթ, տօղրուտան թապիի Պասպէլ Հադդընտա սէօյլէնիլմիչ տէյու զանն էթտիլիմիզ տիկէր փէչղամպէրլիքլէր իլէ պունըն արա-

սընտա օլան միւչապէՀէթտէն իսթինթամ էտէպիլիբիզ քի անլէր տախի խուսուսա սօնկրաքինէ ախտ տիբլէր: Անլէրին իճրա օլունմասընը կէնիչճէ ալտըղըմըղտա կէօրիւրիւզ քի, Մըսըր ախնեսաը կէօսթէրիբ; Պասպէլ՝ Բրիսթիանլըղ (Christendom) թէսմիյէ օլընան սուրի Բիլիսայը (Հադիզիսինի տէչիլ) կէօսթէրիբ վէ Իսրայէլ տախի քէնտի Միլիւքեանէ քեահնլէրիլէ, մուգատտէս Լավիլիլէրի վէ միւմին, իպատէթքեար էՀալիսիլլէ, միւսթապէլտէ օլտճաղը կիպի, քէֆարէթ դուրպանըլլէ թէպրիյէ օլընըսլ ԱլլաՀ իլէ պարըչան տիւնեայը կէօսթէրիբ: Իսրայէլէ պէրէքէթլէ: Վատ օլունմուչ տըր, Մըսրա իտէ պէլալար, վէ Պասպէլէ աճախսլ, քիւլլի վէ էպէտի պիբ խարապիլլէթ, «Պէօյիւք պիբ տէչիբմէն թաչը կիպի տէնիզէ աթըլմազ» իխպար էտիլմիչ (ՎաՀի. 18: 21.) քի անտէն պիբ տաՀա չըգմայըսլ, իլլէլպէտ մէնֆուր օլաճաղ տըր:

Յակորոս բէսուլ տախի պու մուգայաղա կիւնիւնիւ իրաէ էտիսլ, անըն՝ սէրմայէտարլար վէ իչճիլէր արասընտա օլան տալանըն նէթիճէսի օլաճաղընը սէօյլէչէրէք տէր. «Շիմտի կէլինիզ, էյ զէնկինլէր, իւզէրինիզէ կէլէճէք օլան պէլալար իչիւն Փիղան էյլէյինիզ: Մալինիզ չիւրիւմիւչ (զըլմէթինի զայսլ էթմիչ վէ էսվապընըղը կիւլլէ եէմիչ տիբ: Ալթուն իլէ կիւմիւչիւնիւզ փասլանմըլ տըր: Վէ անլէրին փասը տախի ալէյլինիզէ չէՀատէթ իչիւն օլուսլ՝ թէնլէրինիզի աթէչ կիպի եէյէճէք տիբ, սօն կիւնլէրտէ խազինէ եըղտընըղ: Իչթէ թարլալարընըղը պիչէն իչճիլէրին՝ թարաֆընըղտան ալը դօնուլան իճրէթի Փէրեատ էտիյօր, վէ օրադըլարըն Փէրեատը Բապսլ իւլ ճիւնուարն դուլաղընա վասըլ օլ-

տու: Յակորոս. 5: 1—4» Իլավէթէն, մուգայագայա կիրիֆթար օլաճադ օլան սընրֆըն գէվդ ու սէֆայա միւշթադ օլուպ՝ անը տախի էքսէրիյա պաշգալարը սօյարադ էլաէ էթաիքլէրինի կէօսթէրիյօր. անլէր արասընտա պաղը սալիհլէր տախի պուլուներլար, քի դարչը գօյմատըգլարընտան էղիլմիշ տիրլէր: Բէսուլ պիրատէրլէրէ իպրամ էտիպ, անլէրտէն՝ խէլասը Բապպտան մէճուլ էթմէլէրինի վէ տաիմա իլէրիյէ պագարադ, անտէ քէնտիլէրէ իսապէթ էտէն Հիսսէ նէ տէ օլտա, սապրլէ թէհամմիւլ էթմէլէրինի տիլէյօր: Թամմ պու ահվալըն հադլաշմագտա օլտըղը աչըգտան կէօրիւլէպիլիւր վէ տիւնեստա ալըդ վէ ույանըդ օլանլար, «գօրգուտան վէ տիւնես իւգէրինէ կէլէճէք շէլէրէ միւնթաղըր օրմագտան» պալըլըյօրլար: Ղուկ. 21: 26.

Ճիւմլէլէ մալիւմ տիր քի՝ վադթըմըղըն տէվամի կիտիշի, իշճիւնին իւճրէթինի էնտիրմէք տիր, անճադ քի պաղը եէրլէրաէ Փիլէթլէր սէնտի սուրէթտէ հըֆը օլուճմուշ վէ եա շիրքէթլէր վէ գիյատէ իւճրէթ թալէպ էթմէք իւղրէ օլան թէրք ի էշլալ (սթրայք) սայէսինտէ էիւքսէլմիշ տիր: Հալը հաղըրտա էհալիւնին Հիսսիյաթընը պիլէնլէր կէօրէպիլիւր քի, նիհայէթ թէհամմիւլ սօն նօգթասընա վարըպ, մութլադ պիր իիթիլալըն վաթլամասը, անճադ վադթըն կէօսթէրէճէլի պիր շէյ տիր: Պու շէյ սէրմայէտարլարը ույանտըրաճադ, վէ անլէր քէնտի սէրմայէլէրինի թիճարէթ վէ սէնաաթ մէյտանընտան շէքիպ, մախգէնլէր վէ չուղուրլար իշինէ ճէմ էտէճէքլէր վէ օրտա նաֆիլէ հըֆը օլուճարադ վէ քէնտիլէրէ պախի ի քէտէր օլարադ վիասլանաճադ տըր: Պու՝ շիւպհէսիդ իֆլասա, մալիյէճէ սըղընթըլա վէ թիճարէ-

թին տուրմասընա սէպէպ օլաճադ. շիւնքի մէվճուս օլան թիճարէթին պէօլիւք դըսմը էմնիյէթ (credit) իւգէրինէ տէօնիւյօր: Պուճըն թապիլի նէթիճէսի օլմադ իւղրէ, կիւնտէ դադանըպ կիւնտէ էէյէն պինլէրճէ իշճիլէր իշտիգ դալաճադլար, վէ տիւնես իշտիլլէր վէ սէրսէրիլէր իլէ տօլաճադ տըր. քի անլէր, մութլադ լաղըմ օլան իհթիյաճլարընը տօլտուրմադ իւղրէ հէր նիգամը աչպ գալթընա ալաճադլար: Օլ գէման վիշյաճապէրին պուշուրտուղը կիպի օլաճադ. (Եղեկ. 7: 10—19) «Ալան մէսրուր վէ սաթան մահգուն օլմասըն, գիրա անըն պիւթիւն ճիւճուրընա դազապ օլաճադ տըր: Հէր էլ կէվլէյէճէք, վէ մուգաչադալը մէն էթմէյէ միւլթէտիր օլմալաճադ: Կիւմիւշլէրինի սօգաղլարա աթաճադլար, վէ ալթուճլարը նափաք ատտ օլուճաճադ. անլէրին կիւմիւշ իլէ ալթուճլարը Բապպըն դազապը կիւնիւնտէ անլէրի գուրթարմայաճադ տըր:»

Ունութմալը տէյիլ իղ քի՝ Իսրայէլին միւլի մէվճուտիլէթիւնին սօն գըրգ սէնէլէրի, անլէրի միւլէթճէ մահվ էտէն պիր «Ինթիգամ Կիւնիւ» վէ պիր մուգայագա կիւնիւ իտի իսէ տէ, օ՝ սուրի Քրիսթիյանլըդ (Christendom) իւգէրինէ կէլէճէք օլան տահապէօյիւք վէ շէտիտ մուգայագանըն պիր կէօլիէսի իտի: Անլէրին ինայէթ ասընտաքի թարիխի տէ Ինճիլ ասընըն պիր նուճուճէսի իտի. պուճը սօնկրատան, աչըգտան վէ դաթի սուրէթտէ կէօսթէրտիլիմիլտէ*, օ գէման Բապպըն կիւնիւ հադընտա է-

*Եւտի միլտ ֆիթապլարըն տիկեր միլտերիմտ պու շէյլէր իգահ օլուճմուտ տըր ֆի անլէր Թիւրքնէյէթերմէմէ օլուճմամը տըր:

քիւքիւրտիւն տիւմանընտան միւհլիք պիր շէյ հօղ տըր:

Պու միւթալաայը Քիքրիմիզտէ թաշըարաղ՝ Պետրոս բէսուլըն Ղազապ Կիւնիւ հազգընտա էթաի- յի փէչլամպէրլէյէ տէօնտիւլիւմիւզտէ անը տիկէր փէյլամպէրլէրին շէհատէթիլլէ հէմահէնի պուլու- բուղ: Օ աէր, «Օլ վազթաա պուլուան տիւնեա հէ- լաք օլաը, (օլ վազթ, թապիր տիւնեա վէ սէմավաթ զաիլ օլմաաը, իլլա թուֆանտան էվվէլ մէվճուա օ- լան թանղըմաթ վէ հա իտարէ կէշիպ մահվ օլաը) շիմտիքի սէմավաթ վէ դէմին (շիմտիքի թանղըմաթ) իսէ հէման օլ քէլամլէ (Իլահի նուֆուզ) մահֆուզ օլուպ աթէշ իշիւն սազլանմըշ տըրլար»: Սույուն թապիր օլմաաը, պաղըլարը, աթէշին տէ թապիր օ- լաճաղընա իման էթմէյէ գըլաղուզլար իսէ տէ ան- աէն օ մանա չըգմաղ: Ալլահըն հէյքէլինին վազթըյ- լէ թապիր թաշըարտան պինա օլունմաաը, Քիլիսէնին թապիր մատտէլէրտէն հափըլմաչան, բուհանի պիր պինա, հազիզի վէ մուզատտէս պիր հէյքէլ օլաը- զընը ճէրէ էթմէզ: Նոյըն սէֆինէսի տախի թապիր ի- տի, լաքին օ, Քրիստոսըն վէ թանղըմաթ ը իւնսիլէյի ինչա էաիպ եէնիտէն թէշքիլ էտէճէք օլան դուվվէ- թինին թասվիրի իտի:

Բապարն Կիւնիւ կէճէտէ խըրսըզ կիպի (միւշա- հատէ օլունմաաըզըն) կէլէճէք: անտէ տախի սէ- մավաթ (շիմտիքի հավա հիւքիւմէթի զի՝ անըն պաշ վէ բէիսի Շէյթան տըր) կիւքիւլթիւլլէ (չէքիշտիր- մէ) զաիլ օլաըաղ, անաաըր հանմաղլէ հալլ օլունա- ճաղ տըր, վէ դէմին (թանղըմաթ ը իւնսիլէ) իլէ ան- տէ հափըլմըշ պուլունան շէյլէր (զուբուբ, բիւթպէ, զատէկեանըզ վէ հիւքիւմէթ հանաճաղ տըր: Սէմա-

վաթ թութուշուպ՝ հալլ օլունաճաղ, վէ անաաըր եա- նըպ էրիյէճէք տիր, լաքին Անըն վաաը իւզրէ սա- լահըն սաքին օլաճաղը եէնի սէմավաթ (եէնի բուհա- նի հիւքիւմէթ — Քրիստոսըն մէլէքիւթիւ) վէ եէնի պիր դէմինէ (եէնի պիր դաիտէ իւզէրինէ — ճէպը վէ իսթիպտատտան իսէ մուհապպէթ վէ ատալէթ զա- իտէսի իւզէրինէ թէշքիլ օլունան զէմինի պիր ու- սուլ ը իտարէյէ) միւնթաղըր իլ: 2 Պետ. 3: 6, 7, 10—13.

Շունու պիլմէլիլիզ զի՝ բէսուլլէրտէն պաղըլա- րը փէյլամպէր տախի իաիլէր — Պաշըճա՝ Պետրոս Յովհաննէս վէ Պօղոս: Անլէր բէսուլլար հալինտէ, քէնտիլէրտէն էվվէլ կէլէն փէյլամպէրլէրին, Քի- լիսէնին մէնֆաաթը իշիւն սէօլլէտիքլէրի իիթարա- րը թէֆսիր էթմէք իւզրէ Ալլահըն թէրճիւմանլարը օլտուզլարը կիպի, կէլէճէք շէյլէրի իիպար էթմէք իւզրէ Ալլահտան, փէյլամպէրլէր հալինտէ տախի իսթիմալ օլունաաուլար, զի օ շէյլէրին իճրա օլունա- նաղը զէման կէլտիլինտէ, միւմինլէրէ «վազթընտա թաաճ» օլըպ, անը տախի թէվլի էթմէք իշիւն Ալ- լահ քէնաի միւնասիպ վազթընտա միւնասիպ դուլլար վէ միւֆէսսիրլէր դալտըրաճաղ իտի (պու մատտէ հազգընտա էֆէնտիմիզին իիթարլարընա պաղ — Մատթ. 24: 45, 46): Բէսուլլար՝ փէչլամպէրլէր հալինտէ թէշլիզ օլունարաղ էօյլէ շէյլէր հաղտըլար զի՝ անլէրին իճրա օլունաճաղը վազթ ուզազ օլտու- զընտան, էսքի Ահաըն փէչլամպէրլէրի կիպի, տէ- տիքլէրինի նօղսան պիր սուրէթտէ թաղտիր էտէ- պիլտիլէր (1 Պետ. 1: 12, 13) անլէր կիպի իսէ տէ՝ պունլարըն սէօլլէրի էօյլէ խուսուսի սուրէթտէ գը- լաղուզլանըպ, իտարէ օլընտըլար զի, փէք աէրին

մանայր Հավի իախէր, լաքին հազարգլարը զէման էօյլէ օլտուղընտան պիտապէր իտիլէր: Պէօյլէճէ՝ Ալլահ Ֆիլիսէյի, տախմա գըլաղուզլայը պէսլէճէք-տէ օլմուշ տըր, լաքին անըն վէքիլի վէ եա միւլազաթ իշիւն գուլանտըրը վասիթա քիմ օլուրսա օլտուն: Իմտի պու էմնիլէթ իլէ օ թէրճիւմանլարտան պաղը-լարընըն նօզսանլարընա պագմալարազ, Ալլահա գը-լաղուզլանմազ կէրէյիլ:

Մաղաքիա փէյղամպէր տախի (4: 1) Բապայրն Կիւնիւ Հադընտա այնի սուրէթտէ սէօյլէչրէք տէր: «Զիրա իշթէ Փուրուն կիպի եանան կիւն կէլիյօր, վէ միւթէքէպպիլիլէրին ճիւճլէսի վէ Փըսզ իշլէչն-լէրին քեաֆիէսի սաման կիպի օլաճաղար; վէ կէլէն կիւն անլէրի հազաճազ... շէօյլէ քի անլէրէ նէ քէօք նէ տալ պրազաճազ տըր:» Թէքէպպիլըր վէ իսթիպ-տատ Հասըլ էտէն Հէր դուրուր վէ պաշգա սէպէպլէր, Բապայրն կիւնիւնիւն պէօյիւք մուզալազասըլլէ վէ սօնկրատան պին եըլըզ էյամըն թէտիպլէրի իլէ — քի անլէրին էն սօնը Վահի. 20: 9, տա րէսմ օլուն-մըշ տըր — քեամիլէն մահվ օլունաճազ տըր: Լաքին դուրուր (Հէր կիւնաշլը վէ մէնֆուր շէլիւնտէ) քիւլ-լիյէն գաթ օլունուպ, մաղրուր վէ շէրիւր տախի քեա-միլէն մահվ օլաճազ իսէ տէ պու սընֆ իշիւն իսլա-Հաթ իմքեանսըզ տըր տէնիլէճէզ: Խաչը, շիւքը օլտուն Ալլահա. Ալլահըն ատիլ դաղապընըն աթէշի հազ-մաղտա իքէն, Հաքիմ՝ թէլէֆ էտէն աթէշտէն պա-ղըլարը իսլաա էթմէք իշիւն Փուրսաթ պախշ էտէճէք տիր (Յուզա. 23) վէ հալընըզ պու հարտընը րէսաա էտէնլէր քէնտի դուրուրլարըլլէ պէրսպէր մահվ օ-լաճաղար: Զիւնքի օ անլէրին սիյրէթիւնիւն պիր գըս-մը օլուպ, իսլահ գապուլ էթմէյօրլար:

Այնի փէյղամպէր պու կիւն իշիւն պաշգա պիր թարիֆ տախի վէրիյօր, (Մաղ. 3: 1—3) վէ անտէ տախի աթէշ րէսմիլլէ Բապայրն էվլատլարընըն իա-թա վէ Ֆիւճուրլարը մահվ օլմաղլէ, քէնտիւնէ եա-դըն կէլմէլէրի իշիւն, թասֆիլէ օլունուպ միւլա-րէքէլէնէճէքլէրինի կէօսթէրիյօր:— «Արատըղընըզ Բապալ, եանի խօշնուտ օլտըղընըզ Մէլէք իւլ Ահա անսըղըն քէնտի Հէյքէլիւնէ կէլէճէք տիր. իշթէ կէ-լիյօր՝ տէյու Բապալ իւլ ճիւնուտ պուլուրուր: Վէ կէլմէսի կիւնիւնէ քի՞մ տալանսպիլիլը, վէ գուհուր էթտիյի վազթտա քի՞մ տուրսպիլիլը. (թէճրիպէյէ դարշը) գիրա օ գալմընըն աթէշի... կիպի, վէ օ կիւնիւշ գալլ վէ թասֆիլէ էտէն կիպի օթուրաճազ, վէ Լէվի օլուլարընը (Միւճիւնլէրի, քի անլէրին պաշլարը Միւլիւքեանէ քեաշիւլէր տիր) թասֆիլէ է-տիպ, անլէրի ալթուն վէ կիւնիւշ կիպի վաքլէյէճէք տիր, վէ անլէր սալահլէ Բապալ թագտիմէ թագտիմ էտէնլէր օլաճաղար տըր:»

Պօղոս րէսուլ տախի, Բապայրն Կիւնիւնտէ միւ-միւնլէրէ վաղը օլաճազ այնի աթէշ վէ թասֆիլէ իշի-նի գիւքը էտիյօր. (1 Կորնթ. 3: 12—15) էօյլէ պիր թարգտա քի՞ Հէր Փըսզը մահվ էտիպ իմանը թաս-ֆիլէ էտէն աթէշին րէմպի օլտըղընա տախի շիւպէյէ յէ մահալ վէրմէյօր: Իֆատէսի սալթ քէնտի իմանլա-րընը՝ պիրիճիք մազպուլ թէմէլ օլան Յիսուս Քրիս-տոսըն իքմալ օլմըշ քէֆարէթի իւզէրինէ պինա էտէն-լէրէ օլտուղընը պէյան էտէրէք տէր. «Վէ լաքին էյէր պիր քիմսէ պու թէմէլ իւզէրինէ ալթուն կիւնիւշ, գի-լըմէթ թաշլար, (Իլահի Հաղիզաթլարա միւթա-պըզ սիյրէթ, վէ եա) աղաճ, օթ, դամըշ (ըիվայէթէ ախտ եանկընըրըլար վէ անա միւթասպըզ, սէպաթսըզ

սիւրէթէր) պինա էտէրսէ, հէր քէսին իշի աշիքեար
 օլաճազ, զերա օլ կիւն անը պէյան էտէճէք տիր.
 չիւնքի Աթէշլէ մէյտանա չըգար վէ հէր պիւրինին իշի
 (2 Պետ. 1: 5—11) նէ մագուլէ օլաուլընը աթէշ իմ-
 թիւն էտէճէք տիր:» Շիւպէտիկ էն միւթէասարպ
 պիր քիմսէ պիւլէ, բուհանի իշի եազաճազ օլան թա-
 պիւլի աթէշ օլաճազ իտիյինի դապուլ էտէր. պուրա-
 տա՝ աղաճ, օթ վէ գամըշ իլէ րէսմ օլընան ահվա-
 րն քեամիլէն թէլէֆիլինի կէօսթէրմէք. իշիւն աթէշ
 միւնասիպ պիր նուճունէ տիր: Պու աթէշ՝ Իլահի հա-
 զիգաթլարըն, ալթուն, կիւմիւշ վէ զիգըյմէթ թաշ-
 արըլէ թէշքիլ օլուճուպ, Քրիստոսըն ֆիտիյէ թազ-
 տիմէսինին գալասը իւզէրինէ թէէսիս օլուճան իման
 վէ սիյրէթ պինասընը թէլէֆ էթմէյէ միւլթէտիր օլ-
 մալաճազ տըր:

Բէսուլ պուճու կէօսթէրմէք իւզրէ տէր. «էյէր
 պիր քիմսէնին (Քրիստոս իւզէրինէ) պինա էթտիյի
 իշ գալըրոս, էճրինի ալաճազ (Անըն իւճրէթի հազի-
 գի պիր սիյրէթ եափմազ իշիւն, հազիգաթտան իս-
 թիֆատէ էտէրէք պինա էթմէքտէ կէօսթէրտիյի սա-
 տազաթընա — Ալլահըն ճիւմլէ սիլաշլարընը դու-
 շանճասընա — կէօրէ օլաճազ տըր:» էյէր պիր քիմ-
 սէնին իշի եանար իօէ, գարար կէօրէճէք, (սատա-
 դաթազըլը սէպէպինտէն իւճրէթի դալպ էտէճէք)
 ամմա քէնտիսի աթէշտէն կէշէր կիպի գուրթուլաճազ
 տըր:» — Իւթիւլմիւշ, գալըրուճուշ վէ տէշէթէ
 տիւշմիւշ պիր հալտէ: (1 Կորնթ. 3: 14, 15:) Քը-
 րիստոսըն ֆիտիյէսինին գալա թէմէլի իւզէրինէ պի-
 նա էտէնլէրին քեաֆֆէսի տէ էմին տիրլէր: Սիգէր
 տէյու անըն սալաճընա իթիմատ էտէնլէրին հիշ պիրի
 իէճիլ օլմալաճազ տըր: Լաքին Անը վէ անըն իշինի

քեամիլէն վէ պէրրազճա թանրտըգտան սօնկրա, պի-
 լէրէք անը բէտտ էտէնլէր իքիմի էօլիւճէ միւլպ-
 թէլա օլաճազլար:— Իպր. 6: 4—8, 10: 26—31.

Բապպըն կիւնիւնիւն պու մուզալազասը, բէմզ վէ
 քիւնայէ իլէ տաշա պաշգա պիր եօլտա տախի իզաշ
 օլուճուշ տըր: Բէսուլ կէօսթէրիյօր (Իպր. 12: 26
 —29) քի Աինա տաղընտա, Շէրիաթ Աշտընըն քիւ-
 շատը, Պին Երլըզ էյամ վէ եախօտ Քրիստոսըն մէ-
 լէքիւթիւնիւն իպթիտասընտա, Եէնի Աշտըն տիւն-
 եալա իտիալ օլուճասընըն նուճունէսի իտի: Օ, տէ-
 յօր քի նուճունէտէ, Ալլահըն սէտասը զէմինի սարս-
 սը, շիմտի իսէ՝ Պէն պիր տէֆա տաշա սարսարըմ՝
 տէյէրէք վատ պուլուրտը: Բէսուլ պուճը իզաշ է-
 տէրէք տէր. «Վէ պու՝ (քէլամ) պիր տէֆա տաշա
 տէտիյի սարսըլմազ (սալթ տօղրու վէ հազգ օլան)
 շէլէրին պազի դալմասը իշիւն, եափըլըշ (եալան,
 եախմա, վէ տօղրու օլմայան) շէյէր կիպի, սարսը-
 լըր շէյէրին թէպտիլինէ տէլալէթ էտէր: Պու էճլտէն
 սարսըլմազ պիր մէլէքիւթ ալմըշ օլարազ, օլ ինա-
 յէթէ նախ օլալըմ, քի անըն վասըթասըլէ Ալլահա
 մազպուլ թարզ իւզրէ հիւրմէթ վէ թազվա իլէ իպա-
 տէթ էտէլիմ. չիւնքի (թահրիբ օլընտըլը կիպի,
 թէս. 4: 24, 9: 3.) Ալլահըմըզ իֆինա էտէր աթէշ
 տիր:» Պէօյլէճէ կէօրիւյօրուզ քի, բէսուլ՝ քէնտի
 վէ տիկէրլէրինին պաշգա եէրտէ աթէշ իլէ թապիլը
 էթտիքլըրի, Բապպըն կիւնիւնիւն մուզալազասընը՝
 պուրատա ֆուրթուճա իլէ իզաշ էտիյօր: Պուրատա
 զիքը օլուճան տախի, աթէշ իլէ թարիֆ օլուճան ալ-
 նի վազըլար տըր, եանի, միւմինլէրի վէ տիւնեալը
 հէր զէլալէթտէն — Ալլահըն փլանը, քէլամը վէ սիյ-
 րէթի հազգընտա, հէմ տախի տիւնեատա իւնսի վէ

սի յասի ահւլալա տաիւր գէլալէթտէն — թաթհիր էթմէք:

Պու ճիւնլէ հանրմա շէլլէրտէն ազատ օլմագ՝ Հագիդաթէն էլի օլաճագ. անլէր սալաճըն հիլէպագ տիւշմէնի օլան, Շէյթանըն ալտատըճը հիլէլէրինտէն վէ չօգճա տա ատէմին էտնա տրգուլարընտան իլէրի կէլիւր: Լաքին օ սընըֆա ախա օլանլար իչիւն Հէփ պու շէլլէրին թէմիդլէնմէսի չօղա մալ օլաճագ: Օ՝ Հէրարէթի փէք շէտիտ պիւր աթէշ, միւտհիշ պիւր Ֆուրթունա, պիւր դարանլըգ մուդալագա կիճէսի օլաճագ տըր. լաքին անը միւթէագըպ, սարսըլմագ սալաճ հիւքիւմէթիւնին ճէլիլ նուրու տօղաճագ. շօլ Պին Եըլլըգ էյամ, քի անտէ Սալաճ Կիւնէշի գոււլվէթ վէ աղամէթ իլէ փարլայարագ, խասթա վէ էօլմէքտէ, Փագաթ խէլաս էտիլմիշ տիւնեայա շիֆա վէրիպ, անը միւպարէքլէյէճէք տիր: — Մաղ. 4: 2 չի Մատթ. 13: 43 իլէ բուպար էթ:

Էֆէնտիմիդին պիւրինճի կէլիշի իչիւն, անըն մէգմուրլարընտա Ալլաճըն պու դատար շէլլէր պէյան էթմէյէ բադի օլտուղը փէյղամպէր Դաւիթ տախի՝ Անըն մէլէքիւթիւնիւ խոխալ էտէն պու մուդալագա Հագգընտա պաղը պէրրագ իֆատէլէր վէրիյօր, վէ օ տախի քէնտի իղաճաթընտա միւքէրրէրէն, պու կէճանկէճն ալամէթլէրի գուլլանըյօր. — աթէշ, Ֆուրթունա վէ գուլմէթ: — Մէսէլա տէյօր (Մէգ. 50: 3) «Ալլաճըմըգ կէլէճէք վէ սիւքիւթ էթմէյէճէք տիր, Հուզուրընտա թէլէֆ էտէր աթէշ վէ էթրաֆընտա շիտտէթի Ֆուրթունա օլաճագ տըր:» Մէգ. 97: 2—6 տա «Պուլութ վէ գօյու տիւման անըն էթրաֆընտա տըր. Ատլ ու Հագգ թախթընըն էսասը տըր: էճնիւնտէն աթէշ կիտիպ՝ էթրաֆընտա օլան

տիւշմէնլէրինի հագար: Շլոճէքլէրի ալէմի թէնվիւր էտէր. գէմին կէօրմէքլէ թիթրէր: Բապայրն Հուզուրընտա, պիւթիւն գէմինին սահիպլինին Հուզուրընտա, տաղլար պալ մուճու կիպի էրիր: (Էէնի) Սէմալաթ (օլ գէման) Անըն տաալէթիւնի պէյան էտէրլէր, վէ գալմարըն քեաֆֆէսի անըն ճէլալիւնի կէօրիւրլէր:» Մէգ. 46: 6. «Թախֆէլէր Հէնկեամէ էտիպ՝ մէմլէքէթլէր սարսըլըր. Ալլաճ սէտա վէրիւր վէ գէմին էրիր:» Թէքըար (Մէգ. 110: 2—6) «Տիւշմէնլէրիլին օրթասընտա սալթանաթ էլլէ... Բապպ սէնին սաղընտա օլուպ, դագապը կիւնիւնտէ մէլլէքլէր դըրաճագ: Թախֆէլէր արասընտա Հիւքմ էտէճէք էքլէրիւնի լաշէլէր իլէ տօլտուրաճագ տըր, վէ չօղ տիյարլար իւգէրինտէ օլան բէիսլէրի (հիւքմտարլարը դըրաճագ տըր:» Եինէ (Մէգ. 46: 1—5) «Ալլաճ պիղէ փէնաճ վէ գուլվէթ տիր... Պու սէպէպտէն՝ գէմին սարսըլսա, (թանդըմաթ ը իւնսիլէ) վէ տաղլար (հիւքիւմէթլէր) աէնիգ օրթասընա աթըլսա (կիւրիւթիւլիւ էհալի իչինտէ եուտուլսա), սուլար կիւրլէյիպ, թէլաթիւմ էթսէ (դագապա կէլսէ), դապարմասըլլէ տաղլար թիթրէսէլէր պիլէ, գօրգմայաճաղըգ: ... Ստպաճ օլընճա՝ Ալլաճ անա (կէլինէ, սաաըգ «Քիւլիւք սիւրիւլէ») իմտատ էտէճէք տիր:» վէ այնի Մէգմուրըն 6—10 ալէթլէրինտէ, այնի վաղըպը Փարգըլ թասվիրլէր իլէ իֆատէ էտէրէք տէր. — «Թախֆէլէր Հէնկեամէ էտիպ՝ մէմլէքէթլէր սարսըլըր. Ալլաճ սէտա վէրիւր վէ գէմին (թանդըմաթ ը իւնսիլէ) էրիր: Բապպ իւլ ճիւնուտ պիղիմ իլէ տիր. Յակոբըն Ալլաճը մէլճաըմըգ տըր:» Պատէհու, մուդալագա վաղթը կէշտիքտէն սօնկրա անըն նէթիճէլէրինի միւշաճատէ էտէրէք իլալէ էտէր. «Կէլինիգ,

Բապպըն իշխերինի, դէմինտէ էթտիլի թախրիպաթը կէօրիւնիւզ: . . . Չէքինինիզ (էսքի հօլլարընըզտան, էյ գաւմլար) վէ Ալլահ իտիյիմի պիլինիզ (էօյրէնի-նիզ) թաիֆէլէրտէ միւթաալ, դէմինտէ միւթաալ օլաճաղըմ:» «Յէնի դէմին» վէ հա եէնի իտարէ ի թան-ղըմաթը իւնտիյէ, Ալլահը վէ Անըն ճիւնլէյի իտարէ վէ հիւքմ էտէճէք օլան շէրիտթընը թէրֆի էտէճէք տիր:

Բապպըն Կիւնիւնիւն՝ հէր նէվ շէրրի մահվ էթմէք իշխն պէօյիւք պիր մուզալազա Կիւնիւ (թապիի տիւնեանըն եանմասը տէյիլ) օլտըղընը իսպաթ էթմէք իշխն տիկէր պիր շէհատէթ տախի, Գիթապը Մուզատտէսին սօնիլ բէմզի փէյլամպէրիյինտէ պուլուրուզ: Բապպըն՝ սալթանաթ էթմէք իւզրէ քէնտի ազիմ գուվլէթինի տէրէօհտէ էտէճէլի պու վազթը իմա էտէրէք, Փուրթունա վէ աթէշ՝ շէօյլէճէ պէյան օլունմուշ տըրլար:— «Վէ թաիֆէլէր զազապլանտըլար, սէնին զազապըն տախի կէլտի:» Վահի, 11: 17, 18.) Վէ Թէքրար «Վէ անըն աղղընտան թաիֆէլէրի վուրմազ իշխն պիր քէսքին գըլըճ չըգըջօր իաի. քէնտիսի տախի անլէրէ տէմիր ասա իլէ հիւքիւճէթ էտիպ՝ հէր շէյէ գատիր Ալլահըն խըշմ ու զազապը շէրապընըն մասէրէսինտէ պասաճազ տըր: . . . Վէ օլ (բէմզի) ճանվէր իլէ տիւնեա մէլիքլէրի վէ անլէրին ճիւնուտըրընըն՝ աթա պինմիշ օլան իլէ վէ անըն ճիւնուտը իլէ մուհարէպէ էթմէյէ ճէմ օլտուրլարընը կէօրտիւմ: Վէ ճանվէր իլէ. . . եալանճը փէյլամպէր թութուլտը: Վէ իքիսի տէ տիրի տիրի քիւքիւրթլէ եանան աթէշ կէօրիւնէ աթըլաըլար: Վահի. 19: 15, 19, 20:

Պուրատա պու ալամէթլէրի թէֆթիշ էթմէք ի-

շիւն մատտէմիղտէն սաիամայըլ — «ճանվէր,» «եալանճը փէյլամպէր,» «սուրէթ,» «աթէշ կէօլիւ,» «աթ,» վէ զալրի, պունլար պաշգա պիր ճիլատէ իւզահ օլունհաճազ տըր: (Օլունմուշ լաքին թիւրքճէտէ հօղ տըր) Անճաղ քի, շու նօղթայա տիգզաթընըղը ճէլպ էթմէք իսթէրիզ, հանի պու ասըր զափայըպ՝ Պին Եըլլըզ էյամա պիտայէթ վէրէն (Վահի, 20: 1—3) Պու բէմզի պէօյիւք մուհարէպէ, վէ իֆաատէ օլունան, դէմինին շէրապընըն մասէրէսի, պաշգա եէրտէ աթէշ, Փուրթունա վէ սարսըլմա վէ զայրի, իլէ պէյան օլունան աչնի պէօյիւք վէ սըղընթըլը վազըլաըրը իմա էտէն Փարզըլը լաքին միւթէնասըլը բէմզ ու քինայէլէր տիր: Վահիին պու մուհարէպէ վէ մասէրէ թասվիրլէրի իլէ Յուվէլ. 2: 9—16 վէ Ես. 13: 1—11 տէ իզահ օլունան աչնի վազըլաըրըն, աճաիպ միւթապապաթընա տիգզաթ էթ: Գուլլանըլան բէմզի թասվիրլէրին միւթէնէվլի օլմասը, Բապպըն ազիմ վէ պէլի Կիւնիւնիւն աշվալընը քեամիլէն թապտիր էթմէմիզէ եարտըմ էտէր:

Ա.Ն.Վ.Ա. Ը ՉԱԶԸՐԻ

Պուրատա օլ կիւն հազընտա վէրիլէն փէյլամպէրլիքլէրի պիր թարաֆա պրազըպ՝ տահա զիյատէ տիւնեա աշվալընըն շիմտիքի հիլէթինի նազարը տիգզաթա արմազ իսթէրիզ, քի անլէրին սիւրաթլէ եազլաճմազտա օլան միւսատէմէյի հազըրլամազտա, Փարզըլը պիր շէքլ ալտըլաըրընը կէօրիւյօրըզ. — էօյլէ պիր միւսատէմէ քի՝ տէհշէթամիզ սէմթ իւր բասընա եէթիշտիյինտէ, մութլազ, գըսսա օլմասը

լազըմ տըր, Եօզ Իսէ զիւրրիւէթ քեանիւէն մաւլ օլա-
 ճադ: Պու մուհարէպէնին Իքի աիււմէն րազիպէրի
 զաթէն զահիր տիրէր: Պիր թարաֆտա, սէրվէթ,
 թէքէպպիւր վէ դուրուր, տիկէր թարաֆտա Իսէ,
 տաիմա վիւսաթ պուլմագտա օլան սէֆիլիք, ճէհա-
 լէթ, թէասսիւլ վէ հադգսըզըզա դարըը քէսքին պիր
 հիասիյաթ վար տըր: Հէր Իքիսի տէ պէնիլքաէն թահ-
 րիք օլունարապ, մէտէնի տիւնեանըն Հէր թարաֆըն-
 տա քէնտի դուվվէթլէրինի թէչքիլ էթմէքտէ տիր-
 լէր: Կէօլլէրիմիլ հադիզաթլէ մէսՀ օլունմուշ օլա-
 րապ՝ Հէր հանիլը ճիհէթէ պագսադ, չիմտիտէն տէ-
 նիլ վէ տալլալարըն՝ տաղլարա դարըը կիւրլէպիպ
 քէօիլքմէքտէ վէ չարիմագտա օլտըզընը կէօրէ-
 պիլիքիդ: Քի անլէր՝ կիւնտէն կիւնէ սալըսը արթ-
 մագաա օլան հիւքիւմէթսիլլէրին (անարքիսթլէրին)
 վէ դանաաթսըզլարըն թէհտիտլէրի վէ ճէհտլէրի տէ-
 մէք տիր: Շիրքէթի պէչէրին կէօնա կէօն անասըը
 պէյնինտէ վուդու պուլան միւսատէմէ (չիոնմ)
 սիւրաթլէ փէյղամպէրլէրին տէտիյի նօղթայա կէլ-
 տիյինի կէօրէպիլիլիօրուպ, քի օ պէման գէմին (թան-
 դըմաթ ր Իւնսիյէ) թութուշուպ՝ միւթէգապիլ Հէ-
 րարէթաէն անըն անասըը էրիյիպ տաղըլաճադ տըր:

Պու մուխալիֆ դուվվէթլէրին Հէր հանիլը թա-
 րաֆընտա տա օլսա, էհալի Իչիւն, քէնտի մէնֆա-
 աթլարընըն, ատէթլէրինին վէ թալիմ ու թէրպիյէ-
 լէրինին աքսինի կէօրէպիլլէք կիւմ պիր մէսլէ տիր:
 Սէրվէթ սահիլլէրի հիսս էտիյօրլար քի, պու տիւն-
 եա էմվալընտան հիսսլէրինէ տիւչէնտէն զիւստէսի-
 նի ալմադա հադգլարը վար: Հէր էմէք վէ մաթաը օ-
 լապիլտիյի դատար ուճուպ ալմադա, քէնտի ճէհտ ու
 դայրէթլէրինին մէյվէսինի կէօնէնմէյէ, վէ Փիրա-

սէթլէրինի դուլլանարադ, տաիմա քէնտիլէրէ զիյա-
 տէ դադանմ կէթիրիպ, Եըդտըզլարը սէրվէթին Իւ-
 զէրինէ տահա արթըրմագ Իչիւն Իչլէրինի Իսթէտիք-
 լէրի թարգտա թէրթիպ էթմէյէ հադգլարը վար տէ-
 յու տիւչիւնիւրլէր: Վէ լաքին ուճուր էթմէյլէր քի,
 օ սէպէպտէն դաչլարճասը հալ ու քէֆիյէթ թէէսի-
 րինտէն՝ էօմըլէրինի՝ ճիւզի պիր նիմէթէ դանաաթ
 էտէրէք սիւրիւքլէմէյէ մէճպուր օլաճադլար, վէ
 հաթթա նիչէ տէֆա էն սատէ վէ մութլադ օլան Իհ-
 թիյաճլարընտան պիլլէ մահրուճ օլաճադլար: Անլէր
 շէօյլէ հիսապ էտէրլէր: չարէ Եօզ. թէտարիք վէ Իհ-
 թիյաճ դանուըն Հէր քէսի Խտարէ էթմէլի. (supply
 and demand): Տիւնեատա Հէր վազըթ գէնկին վէ Փու-
 դարա պուլունմուշ, սէրվէթ սապահլալըն միւսավի
 սուրէթտէ թէվլի օլունսա, կիճէ օլմագտան՝ պագը-
 ւար միւսրիֆիլիք վէ պասիրէթսիլլիք Եիւզիւնտէն Եի-
 նէ Փաղիր օլաճադլար, վէ պաչալարը Իսէ, տահա
 տիզգաթլը վէ Փէրասէթլի օլմալլէ Եինէ գէնկին օ-
 լաճադլար: Պունտան մատա շու Իթիրադը տաիլ է-
 տէճէքլէր: — Գասիլիլլէթ սահիլլի ատէմլէրին, մէն-
 Փաաթ վէ տիկէրլէրտէն Իւսթիւն օլմագլըդ Իւճիւտի
 օլմագսա, պէօյիլք զիւնսլարը կէօղիւնէ ալըպ՝ պին-
 լէրճէ Իչճի Իչլէտէն կէնիւ Իչլէրէ էլ աթմալարը մէ-
 մուլ օլունապիլլէ՞ր մի:

Պունա մուգապիլ սէնաաթքեար վէ Իչճիլէր տէ-
 չէճէք: Հէր նէ դատար պու կիւն Իչճիին Հէր հանիլը
 պիր վադթտան զիյատէ մէնֆաաթ կէօնէնտիլլինի վէ
 էյի Իւճրէթ ալմալլէ զիյատէ րահաթլըդ էլտէ էթ-
 տիլլինի կէօրիլյօր Իսէք տէ, պու դաթէն անըն հադ-
 գը օլուպ, չօգտան պէրու անտէն պիր տէրէճէյէ դա-
 տար մահրուճ Խտի, վէ վադթըն Իճատլարը, վէ Եի-

նուեւը մէն օլընմագսըզըն տէվամ էթմէյէ պրագըլըր
 իսէ, իշծիյի եիւզ սէնէ էվվէլքի Հալինէ էնտիրէ-
 ճէք տիր. վէ վագթըն հէր մէնՖաամթընը սէրմա-
 յէտարլարըն էլինտէ պրագաճագ տըր: Իշթէ պուևու
 մէն էթմէյէ շալըջօրըզ:

Ազըլը վէ Հագդ նիղամլար իտարէսի թաՀթըն-
 տա օլմագ իսէ՝ պիր չօդ Հագիղի պէրէքէթլէրին պի-
 լէ զիչան կէթիրիր իտիչի չօղլար թարաՓընտան սէ-
 նէլէր էվվէլ կէօրիւմիւլ իտի: Լաքին, իխթիրալա-
 րըն պիր պիրի արգասընտան կէլմէքտէ օլան սիւ-
 րաթը վէ նէթիճէ օլմագ իւզրէ labor-saving մաքինալար
 ետիմագ իշիւն իՀթիյաճ օ դատար պէօյիւք վէ սիւ-
 րաթ իլէ օլմուշ տըր քի, անըն թապլի նէթիճէսի
 պրագըլըպ անըն եէրինէ տիւնեա սալթ պիր ումուճի
 հէլէճան էլաէ. էթմիշ տիր — Փիյէթլէրին, իւճրէթ-
 լէրին, սէրվէթին, պօրճլարըն (credit) վէ թէսալ-
 վուրլարըն դապարմասը — քի անլէր թէտրիճէն թէ-
 տէննի էթմէյէ պաշլամը տըրլար:

Սօն պիր դաշ սէնէլէրտէ հէր ճինս դըրաաթ ա-
 լէթլէրի դանիմէթլէ Հասըլ օլմուշ տըր, քի անլէր
 վասըթասըլլէ՝ էվվէլճէ պէշ ատէմին ետիտըզը իշի
 շիմտի պիր ատէմ կէօրէպիլիւր: Պոււնտան իքի նէթի-
 ճէ Հասըլ օլուջօր. (1) Պէշ իշճինին իւշիւնիւ գուլ-
 րանարագ, էվվէլքինին իւշ միսլի եէր սիւրտիւրիւպ
 տիկէր իքիյի տէ պաշգա եէրտէն իշ արամաղա մէճ-
 պուր էտիյօր: (2) Գալան իւշ քիշի իսէ մաքինալար
 սալէսինտէ, օն պէշ ատէմին էտէպիլլէճէյի մաՀսուլ
 մէչտանա կէթիրիյօր: Աչնի վասըթալարլէ պաշգա
 տաիրէլէրտէ տախի պէօյլէ եա տաՀա զիյատէ թէպ-
 տիլաթ վուզու պուլմուշ տըր. մէսէլա, տէմիր վէ փօ-
 լատ ետիմապտա: Անըն թէրաղըրսը օ դատար մէՓ-

րէթ օլմուշ տըր քի, շիմտի մաքինա վասըթասըլլէ
 պիր քիշի, էվվէլճէ օն իքի քիշինին կէօրտիւլիւ իշի
 կէօրէպիլիմէսինէ բաղմէն, իշճիլէրին սալըսը փէք
 զիյատէ արթմըշ տըր: Նէթիճէլէրտէն պիրի տէ շու
 օլմագ քի՝ վիէք եագընտա, պու կէնիշ Փապրիզալար
 Հագըրտա պուլոււնան ճէսիմ իՀթիյաճլարտան զիյա-
 տէսինի Հասըլ էտէճէլէր: Վէ իՀթիյաճլար իսէ տէ-
 վամ էտէճէք եէրտէ պէլքի աղալաճագ տըր: Չիւն-
 քի թէզիլլէ տիւնեա լաղըմ օլանտան զիյատէ տէմիր
 եօլլարա մալիք օլմագ, վէ պոււլարը տա սէնէ պէ
 սէնէ թամիր էթմէք իշիւն լաղըմ օլանը, շիմտիքի
 Փապրիզալարըն եարըսը պօլ պօլ Հասըլ էտէպիլիւր:

Իմտի էօյլէ պիր քէյՖիլլէթ թաՀթընտա պուլու-
 նույօրըզ քի՝ Հասըլաթ լիւզուճընտան զիյատէ օ-
 լուպ, պէօլլէճէ արասըրա հէմ իշճիլէրին հէմ տէ սէր-
 մալէտարլարըն իշիղ դալմասընա սէպէպ օլմագ,
 Հալ պու քի էյէր անլէր իշիսէլէր իտի քէնտիլէրին
 իՀթիյաճլարընը տօլուրմագ իւզրէ սարՖ էթմէյէ
 միւզթէտիր օլուպ՝ պիր տէրէճէյէ գատար պու թէՀ-
 լիքէնին էօնիւնիւ ալապիլիլլէր իտի: Լիւզուճընտան
 զիյատէ Հասըլաթ վէ իշիղլիւք տաիմա արթմագտա
 օլուպ, պիր տէվալա միւՀթաճ տըր քի անը շիրքէթ ի
 պէշէրին Հաքիմլէրի պուլմաղա շալըջօրլար իսէ
 տէ, խասթա անտէն իտիՖատէ էթմէյէճէք:

Իմտի, (իշճի սէօղիւնէ տէվամ էտիյօր) Հասը-
 լաթ, իՀթիյաճտան զիյատէ օլուուզճա, մէյտանա
 կէլէն րէզապէթ, սէրմալէտարլարըն վէ մաքինալա-
 րըն դազանճընը քէսմէսի, վէ տիւնեանըն հէր թա-
 րաՓընտա անլէրին մէնՖաամթընը դըսալթտըզտան
 մատա, պագէն տախի քեար եէրինէ զիյան կէթիր-
 մէսի՝ զէնկինլէրի միւզթարիպ էթտիյի մալիւմիւլիւզ

տիր: Վէ լաքին Էօյլէ ինանըրըզ քի, Թէրադդը վէ հէյէճանտան Էն զիյատէ իսթիֆատէ Էտէնլէր՝ Թէտէննիտէ տախի ատի Էհալիաէն զիյատէ զիյան չէքմէլի տիրլէր: Պու ծադսէտ իչիւն վէ պու սէպէպլէրտէն, պիզ իշճիլէր՝ աթիտէքի նէթիճէլէրի Էլտէ Էթմէյէ չալըջըյորուզ — միւնքին իսէ նիզամ իլէ, վէ հէր հանկը ճիհէթլէ Էհալիինն սէսինին իշիտիլմէյիպ մէնֆաաթընըն վիզայէ օլունմատըզը մէմլէքէթլէրտէ իսէ ճէպը իլէ վէ նիզամա մուդայյիր:—

Թէքլիֆ Էտէրիզ քի, իշին աղըրըզընա վէ մէհաւրէթինէ կէօրէ, իւճրէթի քէսիլմէքսիզին վտգթը դըսալըն. պէօյլէճէ, հասըլաթ այնիսի դալարագ պիր չօզ իշճիլէրէ իշ աշըլըպ՝ սարֆ Էտէնլէրին սալըսը արթմալլէ, Փաղլա հասըլաթա պէտէլ օլապիլիր: Թէքլիֆ Էտէրիզ քի փարա Փաիզինին միզտարը շիմտիքինաէն փէք աշաղը օլտուն շէօյլէքի, Էօտիւնճ վէրէնլէր Էօտիւնճ ալանլարա եա Փուգարացա մէրհամէք Էթմէյէ մէճպուր օլտունլար, եօզսա վարսըն սերմայէլէրի գուլլանըլմաշըպ փասլանսըն: Թէքլիֆ Էտէրիզ քի, տէմիր հօլլար, եա Էհալիինն մալը օլուպ անլէրին խըտմէթքեարլարը օլան հիւքիւմէթ մէմուրլարը Թարաֆընտան իտարէ օլունսուն վէ եա, անլէրին ազատըզը վէ Փիյէթլէրի Էօյլէ նիզամ ալթընա դօնուլտուն քի, Էհալիյէ տահա Էյի խըամէթ Էթմէյէ մէճպուր օլտունլար: Մալիւմ տիր քի, տէմիր հօլլար Փիյէթլէրին եիւքսէք օլտուղը պիր զէմանտա եափըլմըջ օլմալլէ, անլէրին սէրմայէսի տիկէր Թիճարէթ տաիրէլէրինտէ օլտուղը կիպի ազալաճագ եէրտէ, իւք հիսսէ վէ Էսհամը իքի, իւշ դաթլանմըջ տըր(ատի լիսանտա պունա հիսսէ վէ Էսհամը սուվարմագ տէնիլիր) լաքին սալ զըլմէթի եինէ

այնի տիր: Պու սէպէպտէն, պէօյլէք տէմիր հօլ շիրքէթլէրի, սէնէտլէրէ վէ հիսսէլէրէ Փաիզ վէ Թէմէթթիւ վէրմէյէ չալըջըյորլար, քի անլէր վասաթ հիսսալ պու կիւնքի եէնի տէմիր հօլլարընըն սալը Փիյէթլինին տէօրթ միսլի տիր: Նիհայէթ Էհալի զիյան չէքիյօր: Չիֆթճիլէր զիյատէ հօլ քիրասը վէրմէյէ մէճպուր օլուպ՝ հաթթա պագէն զաիւրէյի եադմագ տահա քեարլը օլտուղընը կէօրիւյօրլար. պէօյլէճէ չիֆթճիլէ պիր Փաիտէ օլմագսըզըն Էհալիինն եէյէճէյի պահալանըյօր: Թէքլիֆ Էտէրիզ քի պու մէսէլէնին չարէսինէ պագըլըն, շէօյլէքի տէմիր հօլ շէրիքլէրի սալը զըլմէթտէն եիւզտէ տէօրթ դադանճա իքթիֆա Էթսինլէր վէ իքի իւշ դաթլանմըջ զըյմէթէ կէօրէ եիւզտէ տէօրթտէն սէքիզէ դատար գազանմասընլար, նասըլ քի չօզլարը խումար եիւզիւնտէն ըհգապէթի մէն Էտէրէք պէօյլէ եափըլըյօրլար:

Էյի պիլիյօրըզ քի (սէնտաթքեար տէր) սուվարըլմըջ տէմիր հօլ հիսսէլէրինէ մալիք օլանլարըն վէ պաշգա սէրմայէ սահիպլէրինին կէօղիւնէ քէնտի վասի սէրմայէլէրինին մէնֆաաթընը ազալթմագ, տէհչէթէնկիզ պիր շէյ կէօրիւնէճէք, Էվլէթ՝ տիշլէրինի չէքմէք կիպի օլաճագ, վէ Էհալի Թարաֆընտան իհսան օլունմուշ իմթիյազլարընը գուլլանմագ հագգը (°) քէնտիլէրտէն ալընըպ, սախթէ Փիյէթլէրտէն եափաղըլարը ճէսիմ քեարլարասան մահրուճ Էտիլէճէքլէրինի կէօրէրէք, հէր ճիհէթլէ գարըլը կէլէճէքլէր: Լաքին դաննըմըզա անլէր Թէշէքքիւր Էթմէլի տիրլէր քի Էհալի պու դատար միւլալիմ տիր, վէ քէնտիլէրտէ պուլունան միլեօնլարճա տալէրլէրի կէրի իսթէմէյօրլար: Հիսս Էտիյօրուզ քի, կիւնիւն նի-

մէթլէրինտէն էհալինին տէ հիստէտար օլմալարընըն վաղթը կէլմիշ տիր. պունու եափմադ իշիւն ճիւմլէ տօյմադ պիւմէդ վէ էհալիտէն դասպ օլունմուշ փա-
րա վէ գուվլէթ իւն սէմիլլէնմիշ օլան շիրքէթլէրի (թրըսթլարը) գապթ Էտէպիլէն պիւր նիդամըն կէշի-
րիւմէսի լաղըմ տըր. շէօյլէ քի էհալիլլէ միւթէտիլ տէրէճէտէ խըամէթ էթմէյէ մէճպուր օլունլար:
Թագտիր Ի Իլաիիմիս պու նիյմէթլէրինին էհալի Լ-
չիւն թէէմին էտիւմէսի պապընտա պաշղա պիւր չարէ
եօզ տըր: Իմտի հէր նէ գատար սէրմայէ սահիպի
ճէսիմ շիրքէթլէր ֆիւլան պիւր տէրէճէյէ գատար պիւր
պէրէքէթ վէ խայր խէլէրտէ, կէօրիւյօրուդ քի
կիւնտէն կիւնէ օ նօգթայը կէշիպ էհալինին սահիպի
օլմագտա տըրլար, վէ էչէր էօնիւ ալընմադ իսէ, թէ-
ղէն էշճիլէրի վիւրէլանլը վէ էսարէթէ դըլաղուդ-
լայաճագլար, Ինկիլթթրա վէ էվրօփա լօրալարընըն
քէնտի էհալիսինէ տօղրու մէվգիլէրի նէ իսէ, աղ չօդ
զէնկիւնլէրտէն իպարէթ օլան պու շիրքէթլէրին տէ
Ամէրիգա էհալիսինէ տօղրու թութտուդլարը մէվգի
այնիսի տիր, անճագ քի պու շիրքէթլէր տահա թէէ-
սիւրլի տիր:

Մագսէտիմիլի իճրա էթմէք իշիւն (իշճի տէվամ
էտէր) թէշէլլ օլունմամըլ լաղըմ: էհալինին եարտը-
մընա միւհթամըլ, եօգսա պէօյլէ ճէսիմ գուվլէթ վէ
նուֆուգա գարըը հիշ պիւր շէյ եափամայըլ: Լաքին
պիւր շիրքէթլէր թէշէլլ էտիյօր իսէք տէ մագսէտի-
միլ հէր հանիլը պիւր սընըֆա գարըը հիւքիւմէթսիդ-
լիք վէ եա հաղաքըլըլ տըր գանն էթմէյիլիլ: Պիլ,
ավամ ը նասըն սատէճէ արգու էթտիլի շէյ՝ աքսի
թագտիրտէ քէնտի սէրվէթ վէ գուվլէթլէրիլլէ պիւր
եղէճէք օլանլարա միւնասիպ հուսուտլար գօյարապ,

պիլիմ վէ էվլատլարըմըլըն հուգուգընըն հիմայէ էթ-
մէք տիր. էչէր սէրվէթ վէ գուվլէթ միւնասիպ սու-
րէթտէ իսթիմալ վէ թահտիա օլունուր իսէ ճիւմլէյէ
ուճուճի պէրէքէթ օլապիլիլ: Պիր սէօղ իլէ (իճմայէն
տէրլէր) պիլ պլթունը գանունը մէպրէն իճրա էթտի-
րէճէյիլ. — «Պաշգալարըն սանա նէ եափմալարընը
իսթէր իսէն սէն տախի անլէրէ էօյլէ եափ:»

էչէր զէնկիւնլէր պուլունանլարըլլէ իքթիֆա է-
տիպ, ճիւմլէնին աշվալընըն տէվամի իսլահը իշիւն
ուճում էհալի իլէ պէրապէր օլարապ անլէրէ եար-
տըմ էթսէլէր, էյէր իշճիլէր տախի միւթէտիլ թա-
լէպլէր իլէ իքթիֆա էտիպ, պէօյլէճէ մուհապպէթ
վէ ատալէթին ալթունը գանունը իճրա օլունսա, մէ-
սէլէտէ ալադատար օլանլարըն ճիւմլէսի իշիւն մութ-
լու պիւր շէյ օլաճագ իտի: Լաքին ճէպը օլմադ իսէ,
ատէմլէր շիմտիքի հալլէրինտէ պու գանունա ըխ-
յէթ էթմէյէճէլլէր: Տիւնեանըն սէնասթքեարլարըն-
տան պաղըլարը քէնտի թէսավուրլարընտա միւթէ-
տիլ վէ տօղրու օլապիլիլլէր իսէ տէ էքսէրիսի պէօյ-
լէ օլմայըլ քէնտի թէսավուրլարընտա վէ թալէպ-
լէրինտէ հատաէն դիցատէ հազգսըլ վէ մաղրուր օլա-
ճագլար: Սէրմայէտարլար թարաֆընտան հէր ըի-
զա եէնի թալէպ վէ եէնի թէսավուր գափուսը ա-
չաճագ տըր, վէ հէր քէս թէճրիպէսինտէն պիլիլը քի,
մաղրուր վէ ճահիլ ֆուգարանըն հիւքմիւ իքի գաթ
աղըր վէ շէտիա օլուր: Ձէնկիւնլէր արասընտա տախի
պաղըլարըն՝ իշճի իշիւն վէ թէտրիճէն անըն իսլա-
հաթընըն իլէրի կիթմէսինտէ իշթիւրազը հիսսի վար
վէ անը տախի ամէլէն կէօթէրմէյէ հաղըր իսէլէր-
տէ, անլէր փէք աղ օլուպ, շիրքէթլէրին վէ հաթթա
ֆիւլան տէրէճէ պիլղաթ քէնտի թիճարէթլէրինին

պիւլէ խտարէսինտէ քեամիւլէն դոււլվէթսիզ տիրւէր: Էյէր անլէր թիւճտոր վէ եա Փապրիզա սահիպի իսէլէր, իւ սատթլարընը դըսալտըզ իշճիլէրին իւճըէթիւնի արթըրամազլար, չիւնքի բազիպլէրի մալը տահա ուճուզ Փիւյէթ իլէ սաթամազլար, պէօյլէճէ Հէմ քէնտիլէր, Հէմ ալաճազլըլար (creditors) վէ Հէմ տախի իշճիլէր զիլան չէքէճէքլէր: Իշթէ պէօյլէճէ «Ճէհօվանըն Կիւնիւ»նիւն մուզալազասընա թապիի սէպէպ նէ օլաըլընը կէօրիւյօրըզ: Մէսէլէնին իքի թարաֆընտա տախի էքսէրիլէթ խօտպիւնլիք իլէ իտարէ օլուճուլ սալթ քէնտիլէրին մէնֆաաթընտան պաշլասընը կէօրմէյէճէքլէր: Իշճիլէր քէնտի մէնֆաաթլարընը կէօզէտիպ, պիւրլիք թէշքիլ էտէճէքլէր իսէ աէ, խօտպիւնլիք՝ իթթիհատը պօզաճազ, վէ Հէր պիւրի պաշլըճա օ մէպտէտէն թահրիք օլուճուլ, օ ճիհէթէ տախի խըյանէթ էտէճէք: Ճահիլ վէ մալրուր էքսէրիլէթ Հիւքմ սիւրիւպ, էյի սընըֆ իսէ քէնտի Հիքմէթիլլէ թէշքիլ էթտիլէ շէյի դապթ էթմէյէ միւզթէտիր օլմալաճազ: Սէրմայէտարըլար իսէ իշճիլէ թէսլիմ օլտուզճա զիյատէ թալէպ էտէճէքլէրինէ դանաաթ կէթիւրիւր կէթիւրմէզ, Հէր թալէպլէրինի բէտտ էթմէյէ դարար էտէճէքլէր: Նէթիճէսի իսեան օլաճազ. վէ ուճուճի դարըշքըլըզ վէ էմնիլէթսիլլիք սէպէպլիտէն, ուճուճի վէ Փէրտի թէէսիսաթլարտան փարա չէքիլէճէք, վէ թիճարէթ տիւշիւպ արզասընտան փարա դըթըլը կէլէճէք: Պու եօլտա պիւնլէրճէսի իշսիզ գալըլ նիհալէթ իւմիւտսիլլիլէ տիւշէճէքլէր: Օ դէման նիզամ վէ դանուճ թէպիլէլէճէք — տալլար Փուրթուճալը տէնիզ իշինտէ եուտուլաճազլար: Պէօյլէճէ իւնսի գէմին էրիլիպ, սիյասի սէմալաթ (Քիլիսէ վէ իսթիպտատ) կէլէ-

ճէք. վէ ճիւճլէ մաղրուրըլար վէ շէրիլէր սաման ուֆալը կիպի օլաճազլար: Գահրէմանլար աճը աճը աղլալաճազլար, վէ զէնկիւնլէր ուլուլաճազլար, Հէր քէս իւզէրինտէ դօրգու վէ տէհչէթ Հիւքմ սիւրէճէք: Էֆէնտիմիլլին իխպար էթտիլի կիպի, չիմսիտէն, Փէհճիլ վէ պասիրէթլի քիմսէլէրին դալպլէրի, տիւնեա իւզէրինէ կէլէճէք շէյլէրէ միւնթաղըր օլմալտան պալըլըլար: (Ղուկ. 21: 26) Քիթապ ը Մուզատտէս կէօսթէրիլէր զի պու ուճուճի փաթլալըլտա սուրի (nominal) քիլիսէ (Հէր Փըրզա իշինտէ օլալազ) թէտրիճէն Հիւքիւճէթ վէ զէնկիւնլէրին թարաֆընտա հազլաշմալտա օլուլ էհալի իւզէրինտէ օլան թէէսիրինի դալպ էտէրէք նիհալէթ իսթիպտատլար իլէ պէրապէր տիւշէճէք: Պէօյլէճէ սէմալաթ (խտարէ ի բուհանի) թութուշուլ, պէօյլը կիւրիւլթիլ իլէ դաիլ օլաճազ:

Պու ճիւճլէ մուզալազա տիւնեալա էօյրէտէճէք զի ատէմլէր չօզ էյի վէ ազըլը փլանըլար հաիլըլ Հաղըլալապիլիլէր իսէ տէ, ճէհալէթ վէ խօտպիւնլիք Հիւքմ սիւրտիւքճէ, անլէրին թէտպիւրի պօշա տիւշէճէք: Ճիւճլէսի դանաաթ կէթիւրէճէքլէր զի կիւճիւլիւ տօղրուլթմանըն էն միւնասիպ եօլը, պիւր դուլվէթլի վէ աաիլ Հիւքիւճէթ թէշքիլ էթմէք տիր, զի օ՝ ուլլուճն քէյֆիլէթլէր թահթընտա թէտրիճէն ատէմլէրին թաշ եիւրէյի էրիլիպ էէրինէ Ալլահըն սուրէթի եէրլէշինճէյէ տէյին ճիւճլէլի թապի էտիպ ատալէթ մէպտէլէրինի իճալար էտէ: Իշթէ Ալլահըն ճիւճլէ իշիւն վատ էթտիլի թամմ պու օլուլ անը պու մուզալազա կիւնիւնիւն թէքտիլլէրի վէ տէրսլէրի իլէ իտխալ էթտիլի, Քրիստոսըն պին եըլըզ Հիւքիւճէթիլլէ իքմալ էտէճէք տիր: — Եզեկ. 11: 19. 36:

25. 26. Երեմ. 31: 29—34. Սուր. 3: 9. Մէդ. 46: 8—10:

Հէր նէ գատար պու մուզայագա կիւնիւ, ատէ-
մին տիւշմիւզ վէ խօտպին հալինին թապիի վէ մութ-
լազ նէթիճէսի օլուպ, Բապպ անը էզէլտէն քեամիլէն
կէօրիւպ իխպար էլէտի, վէ պիր դաշլարընտան մա-
տասընըն, թէճըիւպէ վէ իճպար իլէ իթաաթա մէճ-
պուր էտիլինճէյէ տէչին քէնտի շէրիաթ վէ նասի-
հաթլարընա ըրայէթ էթմէյէճէքլէրինի պիլտի իսէ
տէ, եինէ տէ կէլէճէք աճվալտան անլաչանլար, քէն-
տի նէՓայէրինի վէ իշլէրինի անա կէօրէ թէրթիպ
էթմէլի տիրլէր: Իմտի ճիւճէ միւքէվազըլարա խի-
թապէն տէրիզ — Քրիստոսըն վիւճիւտիւնիւն ազա-
լարընա օլուզու կիպի տիւնեանըն միւթէվազըլա-
րընա տախի. «է՛յ Բապպըն աճքեամընա (իւրատէթի-
նէ) կէօրէ հարէքէթ էտէն զէմինին ճիւճէ միւթէվա-
զըլարը, Անը թալէպ էտինիզ, սալաճ արայընըզ, թէ-
վազու արայընըզ, օլա քի Բապպըն դազապը կիւ-
նիւնտէ կիզլէնէսինիզ: Սուր. 2: 3. Հիչ պիր քիմ-
սէ, մուզայագատան քեամիլէն պէրի օլամայաճագ,
լաքին սալաճ արայըպ, թէվազուը սէվէնլէրին հալը
տիկէրլէրտէն զիյատէ մուվաՓըզ օլամագ: Անլէր՝
քէնտի հաչամագ թարզլարը, թալը ու հարէքէթլէ-
րի վէ տօղըուչա օլան արզուլարը սայէսինտէ, հալ
ու քէյՓիյէթի անլալըպ, պու մուզայագա վէ անըն
նէթիճէսի հազընտա Քիթապը Մուզատտէսին վէր-
տիյի մալիւճաթը թագտիր էթմէյէ միւքթէտիր օ-
լարագ, պաշալարտան ազ էզիյէթ չէքէճէքլէր —
պախուսուս թաճիզ էտիճի դօրզուլարտան վէ թէհլի-
քէ շիւպէլէրինտէն պէրի օլամագլար:

Բապպըն Կիւնիւնտէ վուզու պուլաճագ օլան պու

վազըլարըն կիտիչի, Քիթապըն վէրտիյի մալիւ-
մաթտան պիխապէր օլանլար իշիւն մէճուլին դայրի
պիր շէյ օլամագ տըր: Կէչմիշ ուզուն ասըլարա վէ
անլէրին ազըր մէսլէչինէ ըուպարէն օ՝ ափանսըզ կէ-
լէճէք, աթէչին սամանը թէլէՓ էթտիյի կիպի-
(Սուր. 2: 2.) լաքին Բապպըն Կիւնիւ հազընտա
հազըլան շէչլէրին ճիւճէսի եիկիրմի տէօրթ սաաթ-
տա իճրա օլուուուպ պիթէճէք տէյու Փարզ էանլէ-
րին մէճուլ էթտիյի վէճէլէ, սէմատա փարլայան
չիմչէք կիպի օլմայաճագ: Օ, «Կիճէտէ խըրսըզ կի-
պի կէլէճէք.» շու մանատա քի, անըն հազլաչմասը
կիզլի օլուպ ումուճ տիւնեա թարաՓընտան միւչա-
հատէ օլոււնմայաճագ: Պու կիւնիւն մուզայագասը
պիր թազըմ սարսըլմա վէ տիթրէմէլէրտէն (նէվ-
պէթլէրտէն) իպարէթ օլամագ քի նիհաչէթինէ հազ-
լաչաղզճա տաճա սըզը վէ տաճա շէտիտ վէ էն սօն-
րաքիսի էն շէտիտ օլամագ: Բէսուլ տախի պու թէ-
սավվուրը վէրիյօր համիլէ գարըյա ազըր կէլտիյի
կիպի. 1. Սեւ. 5: 2, 3. Պունա տէրման իսէ, ան-
ճագ եէնի թանզըմաթըն գուհուրըլլէ կէլէճէք —
սալաչըն սաքին օլամագըր եէնի սէմավաթ (Քրիստո-
սըն ըուհանի մէլէքիւթիւ) վէ եէնի զէմին (եէնիտէն
թէշթիլ օլան շիրքէթ ի պէչէր) (2 Պետր. 3: 10, 13)
— քի օ զէման գուվվէթ վէ խօտպինլիք եէրինէ ա-
տալէթ վէ մուհապպէթ գանուըն հիւքմ սիւրէճէք:
Հալը հազըրտաքի սիյասէթ (body politic) իւզէրինէ
եէնի ասըն իշճիլէրի սէպէպիլնտէն կէլէն հէր պիր
էլլէմ անըն գուվվէթիւնի վէ ճէսարէթիւնի ազայտա-
ճագ տըր: Անա չարէ օլմագ իւզրէ շիրքէթ ի պէչէրին
հէքիմլէրինի (փօլիթիզի միւտիրլէրինին) էտէպի-
լէճէյի, մութլազ վուզու պուլաճագ օլան վէլատէ-

Թին մէսէլէնի ազիւանէ տողրուտուալ, Էարտըմ էթ-
մէք աիր.— Եանի վուգուաթըն Էօլունու թէտրիճէն
Հազըրլամադ: Իսթէսէլէր պիլէ անը մէն էտէմէզլէր.
Հիւնքի էօյլէ օլմասընը Ալլահ զարար էթմիշ տիր:
Շիրքէթ Ի պէշէրին Հէքիմլէրինտէն չօզլարը, նասըլ-
սա Հազիզի տէվլատան վէ մէսէլէնին էհէմմիյէթին-
տէն պիխապէր օլաճադլար: Պունլար, պաստըրըճը
(impressive) վասըթալարա միւրաճաաթ էտիպ, Հէր
սըզընթընըն կէշմէսինտէ Ֆուրսաթտան Խսթիֆատէ
էտէրէք զարըը զօյան վասըթալարը միւլէքէմլէշտիր-
մէքլէ, Խղթիրապը տաՀա զիյատէ արթըրաճազլար:
Վէ վէլատէթի ալը զօյամատըզտան մատա, Էափ-
տըզլարը ամէլիյաթ խասթանըն էօլիւմիւնի թաճիլ
էթտիրէճէք տիր. Հիւնքի Էէնի թանզըմաթըն կէլմէ-
սիլէ, էսքիսի էօլէճէք տիր:

Բէտուլըն զիքը էթտիրի միւլէսսիր թասվիրի պիր
թարաֆ էտիպ սատէ սէօյլէյէլիմ:— Սէրմայէտար-
լարըն վէ մաքինալարըն փէնչէսիտէն գուրթուլմազ
Իշիւն էհալիւնին Էափտըզը մէհտլէր վազըթսըզ օլա-
ճազ. թէտրիճէն քէնտիլէրի սըզըշտըրմազտա օլան
Հասըլաթ վէ Իհթիլաճըն (supply and demand) պաղլա-
րընը վէ Հուտուալարընը դըրըպ քէնտի Էօլլարընը
Իճպար էթմէք Իզըրէ Էափտըզլարը թէտպիրլէր նօզ-
սան վէ զայրի քեաֆի օլաճազ: Պու մէհտլէրին Հէր
պիրինտէ էհալիւնին մուվաֆֆազ օլմամասը, Էէնի
թանզըմաթը շիմտիքի Հուտուտընտան Իլէրի կէօ-
թիւրմէճէք Իզըրէ սէրմայէտարլարըն քէնտի գուտ-
րէթլէրինէ օլան էմնիյէթլէրինի արթըրաճազ տըր:
Վէ նիհայէթ շիրքէթ վէ թէշքիւաթլարըն շիմտիքի
գուվիլէթի սօն Հուտուտընա Էէթիշիպ, շիրքէթ Ի
պէշէրին զինճիրի փարէլէնէճէք. նիզամ Ինթիզամ

Թէփէլէնիպ, ումուճի պիր Հիւքիւմէթսիզլիք, փէյ-
զամպէրլէրին Իսպար էթտիրի մուգաչազալարըն
ճիւմլէսիին կէթիրէճէք: էօյլէ պիր մուգաչազա քի
«միլէթ օլալրտան պէրի վուգու պուլմամըշ»— անա
Իլավէ օլունան թէէմիւնաթ Իշիւն Համտ օլտուն քի
անտէն սօնկրա տախի «պիր տաՀա վուգու պուլմա-
յաճազ:»

Իսրայէլ զավմընըն Մըսըրտան վէ Մըսըրըլար
Իւզէրինէ կէլէն պէլալարտան Խէլաս օլմասը, կէօ-
րիւնիւշճէ տիւնեանըն միւլթազպէլ ազատըզընը
թասվիր էտէյօր: Մուվաէստէն պէօյիւք պիլիւնին վա-
սիթասըլէ քի Մուվաէս անըն թասվիրի Իտի: Օ՝ Շէյ-
թանտան վէ տտէմի կիւնաՀա վէ Փըսզա էսիր էթ-
մէք Իշիւն անըն Իճատ էթտիրի Հէր վասըթալարտան
պիր ազատըզ օլաճազ: Վէ Մըսըր կէլէն պէլալար
զալտըրըլտըզընտա, անլէրէ սէրթլէշտիրիճի պիր
թէէսիր պրազտըզը միսիլու, պէօյլէ տախի Բապպըն
Կիւնիւնիւն պու էլէմլէրին մուվազզաթէն զալտըրըլ-
մասը պազըլարըն Էիւրէյիւնի սէրթլէշտիրէճէք, վէ
Մըսըրըլարըն Իսրայէլէ տէտիլի կիպի, Փուգարայա
տէլէճէքլէր. «Սիզ թէնպէլիւնիզ» անըն Իշիւն դա-
նաաթ էթմէյօրսունուզ, վէ պէլի անլէր կիպի Էիւք-
նաաթ էթմէյօրսունուզ: (Պուր. 5: 4—23)
Լէրինի տախի ազըրլատաճազլար: (Պուր. 5: 4—23)
Լաքին սօն պէլանըն կիճէ Էարըսընտա Փարաւունըն
էթտիրի կիպի, սօնընտա պու կիպիլէր՝ էվվէլմէ միւ-
լայիմ վէ աբըլը տալընամատըզլարընա փիւշման օ-
լաճազլար: (Պուր. 12: 30—33) Պու միւշապէհէթի
տաՀա պէրրազ սուրէթտէ կէօրէպիլմէք Իշիւն տէր
Խաթըր էտինիզ քի, Բապպըն Կիւնիւնիւն մուգայազա-
լարը, «Ալլահըն Իըլմընըն Էէտի թասլարը» վէ Էա
«սօն Էէտի պէլալար» թէսմիյէ օլունմուշ տըր, վէ

պունլարըն էն սօնընտա աըր թի, պէօյիւք զէլզէլէ (իխթիլալ) վուզու պուլաճադ, թի անտէ հէր աազ կէօրիւնճէզ օլաճադ: — Վահի 16:17-20:

Պու մուզալադա կիւնիւ հաղղընտա տիկէր պիր Փիբըր տէ շու տըր թի, օ թամմ միւնասիլ վաղըթտա — Ալլահըն միւնասիլ վաղթընտա կէլաի: Պու էսէրին իթինճի ճիլտինտէ, էսքի Ահտըն շերիաթ վէ փէլզամպէրէրինտէն վէ թէլա, Եէնի Ահտըն րէսուլլարընըն փէլզամպէրէրինտէն վէ Յիսուսըն թէլամըլարընտան շէհատէթ կէթիբիւրէրէք, աչըդտան վէ հանըլմազ սուրէթտէ կէօսթէրիւթիշ տիր թի. թարիսճէ պու մուզալադա կիւնիւ Մէսիհին ճէլլի պին երւըք հիւթիւճէթիւնին իթինէ գօնուլմուշ տըր: Կէլէճէք պին երւըք էյամտա իճրա օլունաճադ իսլահաթ իչիւն էլզէճ օլան պու թէտարիքեաթ տըր թի մուզալադայը թամիլ էթտիրիցօր:

Քրիստոսըն սալիհ վէ դուվվէթլի հիւթիւճէթիւնին թէէսիսի իչիւն գարար օլունան վաղըթտան էվվէլ, կիւնահըն ալթը պին սէնէլլէ միւտտէթիւնտ շիմտիքի էմէք իտարէ էտէն (labor-saving) մաքինալարըն տահա էրթէն կէլմէսիլէ վէ հա պաշղա պիր հօլտա, տիւշմիւշ ինսանըն թէնպէլլէ սաաթլարը չօղալտա իտի, թէնտինէ թէթիլ զիյան օլաճադ իտի: «Թէնպէլլէք հէր Փէնալըըն վալիտէսի տիր,» զարպը մէսէլինին հալըլմասը, թէճրիպէ նէթիճէսի տիր վէ Ալլահըն շու իրատէսիւնին հիթէթիւնի թաստըգ էտիցօր: «Ալլանալըըն թօփրաղա տէօնիւնճէլէ տէյին ալընըն թէրիլէ էթէք Եէլէճէքսին»: Ալլահըն հէր թէրթիլի կիպի պու տախի միւրիւվվէթլի վէ հիթէթլի օլուպ թէնտի մախլուլարընըն միւսթաղոյէլ իսալը իչիւն տըր: Շիմտիտէն ճէճ օլմագտա իտի-

լինի կէօրտիւլիւճիւզ Բապայըն կիւնիւնիւն մուզալադասը տախի Ալլահըն թէրթիլպէրինին հիթէթիւնի թաստըգ էտիցօր. շիւնթի, նասըլ թի կէօրտիւք, պու մուզալադա, (labor-saving) մաքինալարըն հատտէն զիյատէ օլան հասըլաթընըն նէթիճէսի օլուպ, շախսի խօսալինլիք սէպէպինտէն շիրթէթ ի պէլէրին, Փարպըլ անասըրընըն տախի Եէնի թէլֆիլէթէ ուլմաղա միւլթէտիր օլմատըլարընտան իլէրի կէլիցօր:

Եէնի թանղըմաթը իտիալ էթմէք իչիւն, Ալլահըն միւնասիլ վաղթը շիմտի օլտըղընը թաստըգ էթմէք իւզըրէ ճէրհ օլունմազ պիր իսպաթ տա շու տըր թի, փէլզամպէրէրին տէտիլի կիպի, Օ՝ ճէհալէթ փէրտէսիւնի գալտըրըպ թէտրիճէն իւմ վէ իխթիթալար իլէ պէնի պէլէրի ըըրղանտըրըցօր. վէ պունըն նէթիճէսի տախի իխպար օլունմուշ տըր: (Տան. 12: 4, 1.) Իլմ տահա էրթէն կէլսէ իտի, մուզալադա տա տահա էրթէն կէլէճէք իտի՝ լաթին օ զէման, Փուրթունա վէ էրիմէտէն սօնկրա շիրթէթ ի պէլէր թէթրագ թէլթիլ օլունսա տա, օ սալահըն սաթին վէ հիւթֆէրմա օլտըղը Եէնի պիր զէմին օլմայըպ, հաթթա անտէ կիւնահ վէ Փըսգ շիմտիքինտէն զիյատէ չօղալաճադ իտի: (Labor-saving) մաքինալարըն մէնֆաաթը միւսալի սուրէթտէ թագսիմ օլունսա իտի օ զէման իշ սաաթլարը տահա զիլատէ դըսսալաճադ իտի: Վէ պէօլէճէ տիւշմիւշ վէ Փասիա արղուլար իլէ տօլու օլան ատէճ, թէնտինի զապթ էթմէլէ պիրիճիք վասըթա օլան չալըլմատան դուրթուլուպ, թէնտի հիւրրիլէթիւնի վէ վաղթընը ազլի, ախլադի վէ թապիլի թէրագըրընա դուլլանմտըպ, կէլմիլտէ կէօրիւլաիւլի կիպի, մէյլինի Փըսգ ու Փիւճուրա վէրէճէք իտի:

Շիմոնի փերտէնին զբսմէն դաւղմասը՝ պէնի պէ-
 չէրէ պինէրճէ սուհուլէթէր վէրիյօր: Վէ պէօյլե-
 ճէ հէր չէլին իսլահ օլունամաղըր զէմանլար պաշլա-
 մագտան, թալիմ ու թէրպիյէ, ախլազի վէ Ֆիզիզի
 թէրագըր իշիւն, վէ վազըթ պէ վազըթ մէղարտան
 ույանտըրըլամագ օլան պէօլիւքիւրէ եէյէճէք վէ կի-
 չէճէք հազըրըլամագա վազըթ վէրիյօր: Պունտան մա-
 տա, մուզայագա վազթընը տախի պէնի պէչէրէ մէն-
 Փասթըր օլապիլէճէք պիւր զէմանս դօյօր, զի անտէ
 անլէրէ էյի պիւր տէրս վէրիպ, քէնտի քէնտիլէրի ի-
 տարէ էթմէյէ իզթիտարըլարը օլմատըղընը էօյրէթ-
 սին. վէ պու իսէ թամմ պին երլըք էյամըն շաֆաղըն-
 տա վազըր օլամագ զի օ զէման Բապպըն թախախի
 իզըրէ ճիւմէյի իսէյաս էտէն զաթ՝ անլէրի տէմիր-
 տէն ասա իլէ իտարէ էտիպ, ասլի քէմալիյէթէ վէ
 էպէտի հայաթա իատէ օլունմալարըր իշիւն թէքմի
 պիլիլի վէ կարտըմ իհասն էտէրէք միւպարէքէմէյէ
 պաշլայամագ տըր:

ՄՈՒԳԱՏՏԵՍԼԵՐԻՆ
ՅԱՐՁ ՎԷ ԻՄԹԻՅԱԶԼԱՐԸ

Պու մուզայագա վազթընտա մուզատտէսլէրին
 Փարզըր վէ, շիմտիտէն էհէմմիչէթ քէսպ էթմէքտէ օ-
 լան իբի մուխալիֆ սընըֆլարա տօղրու թուլթամագ-
 լարըր վազիչէթ մուհիմմ տիր: Պու էնտիչէլի զէմանլա-
 րըն հիչ տէյիլ պիւր զըսմընտա պազըր մուզատտէսլէ-
 րին հալա թէնտէ պուլունամագըլարըր իհթիմալ կէօ-
 րիւնիւյօր: Լաքին անլէրին հալը տիկէրլէրտէն

Փարզըր օլամագ. տէյիլ զի անլէր միւհիւրէ իլէ հըֆղ
 օլունամագ (անլէրին էքմէյի վէ սույընըն թէէմին
 օլունամագըր աշըգտան վատ օլունմուշ տըր էլպէթ)
 իլա, Ալլահըն քէլամընտան խապէրտար օլմաղլէ,
 պիւթիւն տիւնեայա կայըմըշ օլան այնի էնտիչէլի վէ
 իւմիւտսիզ գօրգուլարը հիսս էթմէյէճէքէք: Ալլա-
 հըն փրանընս կէօրէ, անլէր պու մուզայագանըն
 պիւթիւն տիւնեայը միւպարէքէմէք իշիւն պիւր հա-
 ղըրըր օլտըղընը թանըշըպ, տախիմ մէսրուր վէ բա-
 հաթ օլամագըլար: Մէգ. 91. Ես. 33: 2—14. 15—25
 տէ պու դավի սուրէթտէ պէչան օլունմուշ տըր:

Իմտի, Ալլահըն վէրտիյի թէէմինաթ իլէ մէսուս
 վէ միւթէսլի օլան մուզատտէսլէրին իլք Փարզըր՝
 իզախատ պուլմագտա օլան պու մուզայագա վէ տար-
 ղընըրք իշիւնտէ վէ հաթթա անըն ալթընտա էզիյէթ
 չէքէրքէն պիլէ, Ալլահըն Քէլամընտա իսպար օ-
 րընտըղընս կէօրէ, իւմիւտիւ, մէսուս վէ տախիմ
 մէսրուր օլտըղըլարընը տիւնեայա կէօսթէրմէք տիր:
 Բէսուլ կազմըշ տըր զի «գանաաքլէ օլան թագվա,
 պէօյիւք քէար տըր.» վէ պու հէր վազըթ իշիւն սա-
 հիհ օլմուշ իսէ տէ, Բապպըն Կիւնիւնտէ, հէր տիւն-
 եազի սընֆլար արասընտա տարըղըրք էն պէօյիւք
 պիւր իլէթ օլտըր պիւր սըրատա անըն թէէսիւրի իբի
 զաթ օլամագ տըր: Մուզատտէսլէր կէօպէ չարփար
 սուրէթտէ տիկէրլէրէ միւսթէսնս օլմալը տըրլար:
 Հիչ պիւր զէման գանաաթսըղըրք պու գատար կայը-
 մամըշ իտի, աչի վազըթտա հիչ պիւր զէման տա ա-
 տէմլէր պու գատար ինայէթ վէ պէրէքէթլէր կէօ-
 նէնմէմիշ իտիլէր: Հէր հանկը թարաֆա պազսագ,
 կէրէք զէնկիլիլէրին ըսհաթպախը վէ մուլթանթան
 սէրայլարընս (զի Սոզոմոն ճիւմլէ տարաթըլլէ ան-

լէր Հագգընտա սաչքի պիր շէն պիւժէտի) վէ կէրէք ծիւյէստէր վէ օրթա Հալլը պիր իշճինին, ձէզտաք, րա- Հաթլըք, Փիւնուն ը դարիֆէ վէ զէվգիյաթ պէյան է- տէն րահաթպախշ խանէսինէ, կէօրիւյօրուզ քի շիմ- տիքի զանի Հասըլաթ՝ խիլգաթտան պէրու Հէր Հան- կը պիր ծիւտտէթի, Հէր ճիհէթլէ թէճավուզ էթճիշ տիր. եհնէաէ էՀալի մաթլու տէչիլ, վէ նէ տէ խօշ- նուտ տըր: Քէչֆիյէթ շունտան իպարէթ տիր. նէֆս- փէրէսթ վէ Փասիտ պիր եիւրէյին արգուլարը Հու- տուտ պիւժէզ: Նէֆսիէրէսթլիք ճիւժլէչի էօյլէ զապթ էթճիշ տիր քի, էթրաֆա պագտըղըճըզտա կէօրիւ- յօրուզ քի պիւթիւն տիւնեա դուտուրճուշճասընա վէ թէլաշ իլէ փարանըն արգասընա դօշմագտա տըր: Փէք ալլար մուվաֆֆադ օլուպ տիկէրլէր իսէ պախթ- ւը օլմատըլարը իշիւն Հասէտ հտիպ ճանլարը սը- դըլլօյօր, ճիւժլէսիտէ դանաաթսըզ վէ փէրիշան տըր- ւար — խուտուսա շիմտի Հէր Հանկը պիր վագըթտան զիչատէ:

Լաքին մուգատտէսլէրին պու Հասլայաչըշտա Հիստէլէրի օլմամալը տըր: Անլէրին աՀտ էթտիքլէրի վագֆ՝ տահա եիւքսէք վէ սէմավի պիր ծիւքեաֆաթ իշիւն ճէՀտ հտիպ թութճագ տըր, իմտի անլէր տիւն- եավի Հըրս ու շանտան քէսիլժիշ օլմազլէ, միւնասիպ վէ էլգէմ օլան իհթիյաճը թէտարիքտէն մատա, տիւնեավի շէյլէր իշիւն չալըշմագլար. չիւնքի անլէր Բապպըն վէ րէսուլլէրին էօրնէյինէ վէ մէսլէյինէ իմթիսալ հտէրլէր:

Պինտէն ալէյՀ անլէր թագվա իլէ պէրապէր դա- նաաթա տախի մալիք տիրլէր. Լաքին պու անլէրին պիր շէյէ Հէվէսքեար օլմատըլարընը կէօսթէրճէզ. իլլա անլէրին Հէվէսլէրի սէմավի շէչլէրէ վէ սէմա-

վաթտա խագինէ երղըպ Ալլահտա զէնկին օլմագ ի- չիւն ճէՀտ ու դայրէթէ Հասը օլունճուշ տըր: Պու- նու կէօղէտէրէք, վէ քէզա Ալլահըն Քէլամընտա պէ- յան օլունան փլանընը պիւտիքլէրինտէ, պու տիւն- եատա Ալլահ քէնտիլէր իշիւն նէ թէտարիք հտէրսէ անա դանաաթ հտէրլէր: Պու կիպիլէր մէսէրրէթլէ թէրէննիւմ հտիպ տէչէպիլիլէր.—

«Բագի իմ, ու օլա էնրիմ,
Չիւն Եէհօվա տըր տէլիլիմ:»

Լաքին, էյվա՛Հ, Ալլահըն էվլատլարընըն ճիւժ- լէսի պու մէվգիտէ տէյիլ տիրլէր: Չօղլար՝ տիւն- եատա Հիւքճ սիւրէն տարղընլըղա տիւշմիւշ օլուպ, քէնտի քէնտիլէրի էօմրիւն Հագիլի սաատէթիւնտէն մահրուճ էտիցօրլար. չիւնքի անլէր Բապպըն թա- րիգլէրինի թէրք հտիպ տիւնեա իլէ շէրիք օլուցօր- ւար — տիւնեավի շէյլէր արգասընա տիւքէրէք (էլ- տէ հտիպ հտէմէտիքլէրի պաշապ մէսէլէ) անըն սը- դընթըլարընա Հիսսէտար օլուպ, տիւնեանըն վէրէմէ- յիպ կէրի տախի ալամատըղը, սալ դանաաթ վէ սէ- լամէթի թանըյաճայօրլար:

Պինտէն ալէյՀ, մուգատտէսլէրէ՝ շէվէթ վէ շէրէֆ վէ անըն սըղընթըլարընը թէրք հտիպ, տահա իւթիւն պիր սէրվէթ վէ սէլամէթ իշիւն սայ էթ- մէլէրինի թէնպիհ հտէրիգ: Անլէրէ Բէսուլըն շու սէօլլէրինի զիքը էթտիրմէք իսթէրիգ.—

«Գանաաթլէ օլան թագվա պէօլիւք քեար տըր. զիրա տիւնեայա պիր շէյ կէթիլմէտիք, վէ անտէն պիր շէյ կէօթիւրէմէյէճէյիճիզ աշիքեար տըր: Իմտի (լագըմ օլան) եէյէճէչիմիզ վէ էօրթիւնէճէչիմիզ վար իքէն, պուընլարա դանաաթ հտէլիմ: Ամա զէնկին օլ-

մագ դաստընտա պուլունանլար (մուվաֆֆագ օլունլար օլմասընլար) իլվլայ վէ տուզագա վէ չօդ սէֆիւ վէ մուզիբը շէնվէթլէրէ տիւշէրլէր. անլէր տախի առէմլէրի հէլաքա վէ խարապիյէթէ դարգ էտէրլէր: Ձիրա մարիէրէսթլիք (զէնկիւնտէ վէ Փազիլտէ) ճիւմլէ քէօթիւ շէյլէրին ասլը օլուպ, պազը քիմսէլէր անա քամա էքմէքլէ իմանտան սափըպ չօդ էլէմլէրէ միւպթէլա օլտըլար: Լաքին էյ Ալլահ առէմի, սէն պու շէյլէրտէն ֆիրար էտիպ, սալահ վէ թազվա վէ իման վէ մուհապպէթ վէ սապը վէ հիւմէ սաչ էթ: Իմանըն էյի ֆիհասըրնտա ճահիւ օլ, չօդ շահալէր էօնիւնտէ էյի իզրարը իզրար էթմիշ օլարագ տավէթ օլունտուլըն էպէտի հայաթը թութ:— 1 Տիմ. 6: 6—12.

էյէր մուգատտէսլէրին նուժունէսի, դանաաթ էհլի օլմադըլ վէ միւսթապպէլ էլի զէմանլարըն քիւմիլ իւնիւտիւ իլէ շիմտիքի թէճրիպլէրէ մէսէրրէթլէ տալանմագըլլ Իսէ, անճագ պէօչլէ էաշայան նուժունէլէր տիւնեայա դըլմէթլի տէրսլէր օլապիլիբլէր: Պունտան մատա մուգատտէսլէրին քէնտի մուհիթլէրինէ օլանլարա էափառըլարը նասիհաթ, իմանլարընա մուվաֆըզ օլմալը տըր: Օ՝ պիբ մէսէլէրի հաղ վէ շիֆա վէրէն պիբ պէլասան կիպի օլմալը տըր: Փուրսաթլարտան իսթիֆատէ էտիպ տիւնեայա կէլէճէք էյի կիւնլէրի կէօսթէրէրէք, անլէրէ՝ կէլմէքտէ օլան Ալլահըն մէլէքիւթիւնիւ վազ էթմէլի, վէ շիմտիքի մուգալապանըն ասլ սէպէպի վէ պիբիճիք տէվասը նէ օլտըլընը կէօսթէրմէլի:— Դուկ. 3: 14. Իպը. 13: 5. Ֆիլիպ. 4: 11.

Սէֆիլ տիւնեա աղըր իլէ ահ շէքմէքտէ տիր (Բօմ. 8: 22, 19) տէչիլ հալընըզ հապիզի իլլա իսա-

յալի խասթալըլար ալթընտա տախի, վէ խուսուսա խօտպիւնլիք, դուրուր վէ հըրս Ը շանըն դաիլէսի ալթընտա. քի անլէր առէմի թէքմիլ իզնա էտէճէտիյինտէն, անը աշընտըրըպ թաճիզ էտէրլէր: Իմտի, մէսէլէնին հէր իքի թարաֆընը տախի կէօրմիւշ օլմալլէ, իշիթմէք արգու էտէնլէրէ նասիհաթ էտէլիմ քի, Ալլահ անլէրէ՝ քէնտի միւնասիպ վազթընտա վէ թարզընտա Քէնտի մուհապպէթ վէ հիքմէթիւնին թէտարիք էթտիյի պիբ չօդ պէրէքէթլէրի իհասն էտիւնճէյէ տէչիլ, թէհամմիւլլէ պէքլէչիպ, պուլու-նանլարըլլէ իքթիֆա էթսիւնլէր: էյէր հապիզի վէ խայալի հարալարը Եօղլայըլ թահրիք էտէճէք օլուր իսէք, պիբ հարտըմ վէ պէրէքէթ օլաճագ էէրտէ, անլէրին էնտիշէսիւնի թէվի էտիպ մուգալապալը արթըրարաղ, տահա դիյատէ գիլան էթմիշ օլուրուզ: Լաքին ճիւմլէ իշիւն վէրիլէն ֆիտիյէ վէ նիհայէթ ճիւմլէյէ կէլէճէք օլան պիբէքթիլիլիմ էլի թէսլիբլիւնի վազ էտէրէք պէշարէթիմիզի իճրա էտէրսէք, մէլէքիւթիւն հապիզի միւնասիլէրի — անըն սուհ էլէիլէրի օլաճագըզ: Պէօչլէ տէ հաղըլմըշ տըր. «Նէ կիւզէլ տիր տաղլարըն (հիւքիմէթլէրին) իւզէրինտէ անըն ալաղլարը (Քրիստոսըն վիւճիւտիւնիւն Քիլիստէնին սօն աղալարը) քի միւժտէ կէթիբիբ, սէլամէթ թէսլիբ էտէր, խայըլը միւժտէ կէթիբիբ, իւլլաս թէսլիբ էտէր:» Ես. 52: 7.

«Նհօվանըն Կիւնիւ»նիւն պու մուգալապալարը, կէլէճէք օլան էյիլիբլէրի միւժտէ էթմէք իշիւն նատիտէ Փուրսաթլար աշաճագ տըր: էֆէնտիւնին տըմըլարընտա Եիւրիւլիւպ, բահաթըլլա հաղը վէ մէսէրրէթ շէրապը տէօքէրէք հարալարը սարան «էյի Սամարիալըլար», նէ միւպարէք տիր: Թէէմիւնաթ

վէրիմիչ տիր քի, պէօյլէլէրին էմէլի նաֆիլէ օլմա-
յաճազ. զիրա Բապայրն Հիւքմլէրի եէր իւզէրինէ կէլ-
տիքտէ, աիւնեանըն սէքէնէսի Հազգանիյէթ Էօյրէ-
նէնէֆ տիր: Ես. 26: 9.

Մէճավի փէտէր միսիլլիւ անըն էվլատարը տա-
խի, աչ իլէ աղըը չէքէն մախլուդաթըն էսարէթտէն
դուրթուլմազ իւզրէ կափուրդլարը ճէհտէ չէֆգաթ
կէօսթէրմէլի տիրլէր: Անըն կիպի քէնտիլէր տախի
մուխալիֆ սընըֆլարտան արզուլարը տօղըու վէ ա-
լա օլանլարա իշթիրազ ք Հիսս պէյան էթմէլի տիրլէր.
չիւնքի անլէրին ճէհտլէրի, քէնտի տիւշմիւշ թա-
պիաթլարընըն դաիֆլիյինտէն, էօմրտէ օլան մու-
հիթլէր վէ քէնտիլէրին պաշգալարը իլէ օլան ալա-
գալարը վէ անլէրէ մէրպուլթ օլմալարը սէպէպինտէն
պաստըրըլլու մէն օլունուչօր: Լաքին Բապայրն էվ-
լատարը, Հէր Հանկը պիր սընըֆըն միւթէքէպպիր
վէ տօյմազ պիլմէզ արղու վէ ճէհտլէրինէ տօղըու
իշթիրազ կէօսթէրմէլի տէյիլ տիրլէր: Անլէրին սէօղ-
լէրի սաքին վէ միւլալիմ օլուպ՝ մէպտէնին միւսաա-
տէ էթտիյի դատար ճիւմլէ իլէ սուլչ իւզրէ օլմալը
տըրլար: Պունուն Բապայրն մուհարէպէսի օլտըղընը
տէրխաթր էտիպ, սիյասի վէ իւնսի մէսէլէլէր Հազ-
գընտա, ԱլլաՀըն Քէլյաճընտա իխպար օլունանտան
մատա Հազիզի պիր իղաՀաթա մալիք օլմաարդլարընը
պիլմէլի տիրլէր: Պինաէն ալէյչ, վազֆ օլմուլլա-
րըն իլք Փարզը շու տըր. անլէր՝ Եհօվանըն արա-
պասընըն Էօլընտա տուրմատըղլարընա էմին օլտուդ-
տան սօնկրա— «Սիւքիւթ տուրուպ ԱլլաՀըն իսլասը-
նը կէօրմէյէ» պէքլէմէլի տիրլէր. Եանի, պու չա-
պայա դարըճմազ քէնտիլէրին իշի օլմայըպ, անը տի-
կէր վասըթալար իլէ Եափան Բապպ օլտըղընը պիլ-

մէլի տիրլէր: Պիլ ճիւմլէ պու կիպի չէյլէրի պիր թա-
րաֆ էտիպ՝ Հէր սընըֆ իչիւն պիւրիճիք տէվա, վէ
քէնտիլէրին տախի պիւրիճիք իւմիւտիւ օլան սէճավի
մէլէքիւթիւն Եաղլաշմըշ իտիլինի իլան էթմէլի տիր-
լէր:

ՊԻՆ ԵԸԼԼԸԳ ԷՅԱՄ

Ույանընըզ, մակղուն դարիպլէր,
Տէֆ էտինիզ խավֆ վէ շիւպէ,
Փէք եազըն տըր թա քի պաշլայա,
Յիսուսըն հիւքմիւ, պին սէնէ:

Պին սէնէ, ա՛հ ճէլիւ էլամլար.
Սէֆիլ տիւնեա կէօնէնէճէք,
Վէ Սիօնըն կիւզէլ սապահը,
Իխպար օլմուշ տըր, կէլէճէք:

Թէպշիր էտին պիւթիւն տիւնեայա,
Հէփ էզիլէն միլլէթլէրէ.
Բահաթ կիւնիւ փէք եազընտա տըր,
Յորեւեանը տըր պին սէնէ:

Ազ պիր միւտտէթ, պուլութլար դապիլար,
Չահիր օլան կէօք եիւզիւնիւ,
Լաքին փէք թէզ շօլ սալահ շէմսի,
Փարլայաճագ տըր պին սէնէ:

Թաճիլ էտինիզ է՛ն սէնէլէր,
Յիսուսըն մութլու կիւնիւնէ,
Ա՛հ քեաշքի պէն տէ անըն իլէ
Հիւքիւճէթ սիւրսէմ պին սէնէ:

ՊԱՊ Գ.

ՐԱՊՊԸՄԸԶԸՆ
ՏԻԻՆԵԱՆԸՆ ՍՕՆԸՆԸ ԹԱՐԻՑ ԷՏԷՆ
ՊԷՕՅԻԻՔ ՓԱՅՂԱՄՊԷՐԼԻՅԻ

ՄԱԹԹԱՆԸՆ 24ԻՒՆՃԻԻ ՊԱՊԸ ԻԶԱՀ
ԷՏԻՂՄԻՇ ՏԻՐ

Զօգտան իխքար օլունան տիւնեա թէպտի-
լաթլարը շիմտի վուգու պուլմագտա տըր.—
Լաֆին «Զէմին իսէ տաիմա սուրուր»:
ՎԱԻԶ 1:4.

Բապպընըզըն Մաթթա 24ինճի պապտաքի քէ-
լամլարը՝ «նիհայէթ վազթ», եանի իթթիսալընտա
պուլունտուզընը Ինճիլ ասընըն սօն միւտտէթի
հազընտա, Քէլամ Ուլլահըն էն տիզդաթա շայան
փէյղամպէրլիլի տիր: Օ սէօզլէր՝ Քէնտի տիւնեալի
պէշարէթիինն նիհայէթիինէ հազըն, վէ Գողգոթա-
նըն էլէմլի վազըրասընտան սօնկրտ քեամիլէն խոխալ
օլունաճագ օլան եէնի թանզըմաթ իշիւն շայիրտլէ-
րինի թէտրիճէն հազըրլամաղա շալըշտըղը պիր վա-
զըթտա թէքէլիւմ օլունար: Օ արղու էթտի քի, քէն-
տի սատըզ գուլարընըն թէվէրբիւս էտէճէյինի վատ

էթտիւ Մէլէքիւթիւն շէրէֆ վէ ճէլալընը տէրհալ
 ճէճուլ էթմէյէճէքէրինի անլասընլար: Պու ճէլալ
 վէ պէրէքէթլէրատէն էվլէլ թէճըրիպէլէր վէ էգիէթ-
 լէր կէլմէլի խտի: Օ քէնտիլէրին էֆէնտիսի, Մէլի-
 յի, փէյլամպէրլէրին իսպար էթտիլի իւզրէ, Իս-
 րալէլ թարաֆընտան րէտտ օլունուպ սալպ օլուն-
 մալը, վէ պատէհու Իսրալէլ քէնտի տիւշմէնլէրինէ
 վէրիլիպ՝ Մուգատտէս շէհր վէ զիզըյմէթ հէյթէլլէ-
 րի խարապ օլունմալը խտի: Պունտան մատա, շա-
 յիրալէր, էֆէնտիլէրինտէն իւթիւն օլմալը մէճուլ
 էթմէլիպ, անըն իւզէրինէ տիւշէն սիթէմլէր վէ է-
 զիյէթլէրէ շէրիք օլմալը խտիլէր: Անա վէ Անըն թա-
 լիմլէրինէ սատըզ գալմալարը: Անըն խաթրը իշիւն
 ճիւճլէ ատէմլէր թարաֆընտան պուզզ օլունմալա-
 րընա սէպէոյ օլաճապ խտի: Լաքին նիհայէթ պիւր չօզ
 մուզալապատան սօնկրա էօլիւճէ գատար սատըզ գա-
 լանլար՝ Օ, Քէնտի ճէլալընա շէրիք օլմալարը իշիւն
 անլէրի եանընա ալմալա կէլտիյի զէման միւքեա-
 Փաթլանաճազլար խտի:

Բապարնըզ պու խուսուստա թալիմ էթմէլի Քէն-
 տի պէշարէթիւնին նիհայէթիւնէ գատար ալը գօտու:
 Իլք տէֆա շալիրալէրի պուընը մէն էթմէյէ ճէլալ
 խտիլէր, վէ (պու կիւն պազըլարըն էթտիյի կիպի)
 քէնտի վազլարընըն նէթիճէսի օլմազ իւզրէ Բապարն
 տալասը (cause) տիւնեայը ֆէթհ էթմէլի տէյու խո-
 տիա էթմէքտէ պուլունտըլար: վէ Սր. Պետրոս պու
 մուխալէֆէթի էֆէնտիմիզէ պէյան էթմէք գատար
 իլէրիտինէ վարըպ տէտի. «Հաշա, եա Բապար, պու
 (էօլիւճ, միլլէթլէրին տազըլմասը վէ ուճուճի ֆէ-
 նալըզըն հիւքմ սիւրմէսի) սանա աւալ վազը օլմա-
 սըն»: (Մատթ. 16: 22. Մարկ. 8: 31, 32) Լաքին

Բապարնըզ անը շէտիտճէ թազիւր էթտի. վէ շալիրա-
 լէրին ճիւճլէտիտէ կէօրիւնիւշճէ թէտրիճէն վազըֆ
 օլտուլար քի՝ Մէլէքիւթիւն ճէլալը տաճա ուզազ
 պիւր վազթ իշիւն տըր, վէ Բապար անլէրի պրապը
 կիթմէլի վէ Փէտէրին Մէլէքիւթիւնիւն ճէլալընտա
 թէքըրար կէլիւնճէյէ տէյիւ, քէնտիլէրի գլազուզլա-
 յըպ մուհաֆազա էթմէսի իշիւն, թէսէլլի էտիճիլի,
 Բուհ իւլ Գուտսը կէօնտէրմէլի:

Իշթէ շալիրալէր պու վազիլէթտէ իւքէն, վէ
 Բապարն հէլքէլէ միւնասէպէթի օլան էն սօն իֆատէ-
 սի հալա դուլազլարընտա սէտա վէրտիյի պիւր սը-
 րատա խտի քի պու նօզթալար քէնտի Փիքրլէրինտէ
 պէրրազ օլմատըզընտան, Անտէն պէլլի պիւր մալիւ-
 մաթ թալէպ էթտիլէր:

ԻԻՉ ՍԻԻԱԼԼԱՐ

Այէթ 3.— «Վէ Ձէյթուն տալը իւզէրինտէ օ-
 թուրուր իւքէն շալիրալէրի թէնհաճէ եանընա կէ-
 լիպ՝ (1) Պու շէլէրին (Հէլքէլին խարապ օլմասը վէ
 զայրի) նէ զէման վուզու պուլաճազընը վէ (2) սէ-
 նին հուզուրըյն* (presence) վէ (3) տիւնեանըն (աս-
 րըն) ալսըրընըն ալաճէթի նէ օլաճազընը պիւզէ սէօյ-
 լէ տէտիլէր:»

Շիւպհէսիզ պու ֆուրսաթ վէ սիւալլար Ալա-
 հըն թազտիլի իւզրէ խտի. շիւնքի վէյլաճապէրլիք՝

*Պուրատա գուլլանըլան Եունանիսէ Փարուզիա
 լուկէրի պիլա քէդալլիւր հուզուր մանասընը վէրիւր
 վէ կէլիւք տէմէք տէլիլ տիւր.— Revised Version — Mar-
 gin. վէ Emphatic Diaglottou պազ:

սիւսալը սօրանլարտան զիչատէ պու հասատ վագթընտա եաշայան Ալլահըն դավմընըն թալիմի իչիւն Փախտէլի օլտը: Ճէվապ հալիմտէ վէրիլէն պու փէչգամպէրլիսի մէշդ էտէր իքէն, էտիլէն սիւսալարը Փիքըրիմիդատ թութմագ զայթթ էլդէմ տիր: Փէյղամպէրլիք իւչ միւպէշիրլէր, եանի Մատթէոս, Մարկոս, վէ Ղուկաս թարաֆընտան տա այնի միւշապէհէթտէ վէրիլմիշ իսէ տէ Մատթէոսընքի տահա միւքէմմէլ վէ նիզամլը օլտըղը իչիւն անը թէֆէրբիւաթըլէ թագիպ էտիպ՝ տիկէրլէրտէ տախի զիքը օլուենան Փարգըլը նօգթալարը զիքը էտէճէյիլ:

ՍԱՆԹԷ ՔՐԻՍՏՈՍՈՒԼԱՐՏԱՆ ՍՍԳԸՆԸՆԸՁ

Այէթ 4. 5.— «Սագընընըզ, սիզի պիր քիմսէ իզլալ էթմէսին: Ձիրա չօգ քիմսէլէր՝ Քրիստոս պէն իմ՝ տէյէրէք պէնիմ իսմիմլէ կէլիպ՝ չօգ քիմսէլէրի իզլալ էտէճէլէր:»

Գամաղիէլ, Ամալ. 5: 36, 37 տէ իմա օլուենան նութգընտտ պու սախթէ Քրիստոսլարտան իքիսինի զիքը էտէյօր, վէ թարիխ տախի պիր դաչ պաշգալարը հագգընտա սէօյլէյօր քի անլէր պիր չօգ Եհնուտիլէրի ալտաթտըլար: Պուենլարտան էն պէլիսի 1648տէ քէնտի քէնտինի իլան էտէն Մասպաթի Լէվի իտի:

Իրքէք գարը ճէման, պէլքի էլի վէ կա տահա զիչատէ սախթէ Քրիստոսլար կէլմիշ, վէ չիւպէսիզ անլէրտէն չօգլարը չըլղըն — Փէնա բուհլարտան զապթ օլուենմուշ տըրլար: Լաքին պուենլարտան հիչ պիրի վէ ճիւմլէսի պիրլիքտէ պիլէ «Չօգլարը ալտաթտըլար» տէնիլէմէզ: Բապպընըզ պուրատա վէ

փէյղամպէրլիսին սօն գըսմընտա «Չօգլարը ալտատան» ճինսինտէն պիլի սագընտըրըյօր, վէ պուենա ալագատար օլմագ իւզրէ խուսուսա չօգլարը ալտատան “Antichrist” լարը քէշֆ էտէճէյիլ:

ՕՆ ՍԷՔԻՉ ԱՍՐԼԱՐԸՆ ԹԱՐԻՈՒԻ ԻՃՄԱԼԷՆ ԻՆՊԱՐ ՕԼՈՒՆՄՈՒՇ

Այէթ 6—8.— «Սիզ տէ ճէնկլէր վէ ճէնկ թէվաթուրլարը (թէհտիտ) իչիտէճէքսինիլ. սագընընըզ միւզթարիպ օլմայասընըզ, չիւնքի պուենլարըն ճիւմլէսի վուզու պուլմագ կէրէք տիր, լաքին տահա նիհայէթ տէյիլ տիր: Ձիրա միւլէթ միւլէթ վէ հիւքիւմէ թհիւքիւմէթէ գարըզ գալգըլպ՝ չօգ եէրլէրտէ գըթլըզ, թաուս վէ զէլդէլէլէր օլաճագ աըր:»

Պէօյլէճէ Բապպընըզ տիւնեա թարիխինի մուխթասարէն իճմալ էտիպ շայրտիլինէ, Քէնտի իքիմսէ կէլիշինի վէ զուլ ճէլալ մէլէքիւթիւնիւ փէք թէզ մէմուլ էթմէմէլէրինի էօյրէթտի: Օ տախի փէք միւնասիպ պիր վէճէլէ: Մութլագ տիւնեա թարիխի թամմ պու տըր — Մուհարէպէլէր, (intrigues) գըթլըզլար վէ թաուսլար — պուենտան պաշգա շէչլէր իսէ փէք ազ: Յիսուս հագիզի Քիլիսէնին թարիխինի ալըրըպ՝ անի սուրէթտէ մուխթասարէն չէօյլէճէ իֆատէ էտիյօր:

Այէթ 9—12.— «Օ դէման (Այնի միւտտէթ գարֆընտա, ինճիլ ասընտա) սիզի մուգայագայա կիրիֆթար էտիպ՝ սիզի էօլտիւրէճէլէր վէ իսմիմ իչիւն ճիւմլէ միւլէթլէր (գալմըր) թարաֆընտան պուլղ օլուենաճագսընըզ: Վէ օ դէման (այնի միւտտէթտէ) չօգ քիմսէլէր սիւրէճէլէր, վէ պիրի պի-

բինի էլէ վերիւ՝ եէքտիկէրինէ պուզզ էտէճէքլէր: Վէ չօղ եարանճը փէյղամպէրլէր (ճուալիմլէր) զու-
հուր հտիւլ՝ նիչէ քիմսէլէրի իղլալ էտէճէքլէր: Վէ
Փըզզըն չօղարճաղը էճլտէն չօղլարըն ճուհապլէ-
թի սօղույաճաղ տըր:»

Թարիխին ըըղընտա Ալլահըն Հազիզի Քիլիսա-
սընըն ճէսլէլինի պուռտան տաՀա ազ լուզէթլէր իլէ
բէսմ էթմէք միւմքի՞ն միւ: էլլէթ տէյիլ: Թապլիբ
միւքէճմէլ տիր: Բէսուլըն իՓատէսի շու տըր: «Յի-
սուս Քրիստոստա թազվա իւզրէ հաշայանլարըն
ճիւմլէսի տախի թէատտի կէօրէճէք տիր:» Վէ ան-
տէ Հիսսէսի օլմայան պիր քիմսէնին Հէր ճիհէթլէ,
պիր էվլատ Հալինտէ Ալլահա ալազասը օլուլ օլ-
մատըղընա շիւպհէ էթմէլէ սէպէպի վար տըր: (Իպր.
12: 8.) Ճիւմլէթէն ալընտըզտա, Քիլիսէ իչիւն տա-
խի պէօլլէ տիր, էյէր օ, Իսմայէլ վէ Եսաւ սընը-
Փը թարաՓընտան թէատտի օլունմաղ իսէ, սէպէպի
տիւնեանըն բուհուլլէ տօլու օլմալարը տըր, վէ
Բապար վէ Անըն Հազիզաթընա տօղրու ճուհապ-
պէթլէրի սօղուզ օլտըղընտան տըր քի թէատտի օ-
լունմաղա լալըզ օլմայօրլար: Լաքին այնի էօրնէյէ
կէօրէ վէ Բապարմըզըն փէյղամպէրլիլինէ գըյասէն,
պու ինճիլ ասըր զարՓընտա պաղը էօլիւմէ դատար
սատըզ գալանլար — Պիր «Քիւչիւք սիւրիւ» պու-
լունմուշ տըր:

ՊԵՇԵՐԻՑԷԹԻՆ ՊԻԹԻԻՆ ՏԻՒՆԵԱՅԱ
ՇԷՀԱՏԷԹ ՕԼՈՒՆՄԱՍԸ

Այէթ 14.— «Վէ Մէլէքիւթիւն պու պէշարէթի
պիւթիւն տիւնեատա ճիւմլէ միւլէթլէրէ շէհատէթ

օլմազ իւզրէ վաղ օլունաճազ, վէ օ զէման նիհայէթ
կէլէճէք տիր:» Մարկ. 13: 10.

Թէքըար պուրազա տախի Բապարմըզ, Ասըն
սօնը, քէնտիլէրին զանն էթտիլիլիտէն փէք ուզազ-
տա օլտըղընը, վէ Մէլէքիւթիւնիւն միւթատի տէյիլ
հալընըզ Իսրայէլէ, իլլա պիւթիւն միւլէթլէրէ տախի
էյի միւթտէ օլաճաղընը աչըզտան կէօսթէրտի: Լա-
քին պու՝ Իսրայէլին բէտտ էթտիլի ինճիլի տիկէր
միւլէթլէր գապուլ էտէճէքլէր տէճէք տէյիլ: ՏաՀա
ղիյատէ մէճուլ էտէճէլիմիզ շէյի թամմ պուլույօ-
րուզ: Պու Տիւնեանըն ալլահը (Շէյթան) Իսրայէլի
քէօր էթտիլի կիպի, տիկէր միւլէթլէրին տախի
պէօյիւք էքսէրիլէթիլի քէօրէլտիւլ՝ Քրիստոսըն, վէ
Անտէ տախի Ալլահըն զուլվէթ վէ Հիքմէթիլի կէօր-
մէքտէն անլէրի մէն էթմիլ տիր: (1 Կորնթ. 1: 24)
(Ասրլարտան պէրու Շէրիաթ թաՀթընտա խուսուսա
թալիմ օլունան) Իսրայէլ գալմընտան անճազ պիր
պազիլէ միւլիւքեանէ քեահիլիլիյէ լալըզ պուլուն-
տը իսէ, չօղտան «Ալլահաղ վէ իւմիւտսիզ» օլան
թաիՓէլէրտէն նէ՞ մէճուլ էտէպիլիլիլի:

Բապարմըզըն քէլամլարընա տաՀա տիզգաթլը
պազարտազ էյի էտէրիզ — հանի, ինճիլ միւլէթլէրի
իսլահ էթտիլ տէյու տէյիլ իլլա միւլէթլէրէ շէհա-
տէթ օլմազ իւզրէ վաղ օլունուսլ, ճիւմլէ միւլէթլէր-
տէն «Միւնթէխապլարը» տալէթ էտէրէք անլէրի
թէքմիլ էտիւլ ճէմ էտէճէք իտի: Սօնկրատան, պու
«միւնթէխապլար» Մէլէքիւթ Հալինտէ ճիւմլէ միւ-
լէթլէրի միւլաբէքլէյիլիլի անլէրին սաղըր գուլազ-
լարընը ինճիլի իշիթմէք իշիւն վէ քէօր կէօլլէրինի,
Հազիզի Նուրու կէօրմէք իշիւն աշաճազլար:

Պու շէհատէթ գաթէն վէրիւմիլ տիր: Բապարն

Քէլածը, Մէլէքիւթիւն պէշարէթի, աիւննատա Հէր
միլէթէ նէշը օլունմը տըր: Հէր շախս անը իշիթմէ-
միշ իսէ տէ, փէյղամպէրլիյին իֆատէսի օ տէյիլ
աիւր: Օ՝ միլի պիւր նէշը օլամադ իտի վէ պէօյէ տա-
իւր օլաը: Վէ նիհայէթ կելմիտ տիւր: Բապպըմըղըն ի-
ղաճընա կէօրէ «Հասատ» աիւննանըն աիւրը տըր:—
Մաաթ. 13: 39.

ՊՈՒ ԱՍՐԸՆ ՍՕՆԸՆՏԱՒԻ ՄՈՒՉՍՅԱԳՍ

Այէթ. 15, 16.— «Իմաի Դանիէլ փէյղամպէր
վասթասըյլէ խապէր վէրիլէն խարապիյէթ մէքրու-
Հէսինին մուղաստէս մէքեանտա սուրտուղընը կէօր-
աիւլիւնիւզտէ (օգուլան անլասըն) օ զէման ԵէՀու-
տիցէտէ օլանլար տաղլարա դաշսըն:»— Պազ Մարկ.
13: 14—20.

Պու թէֆէրիւթտաքի տէօրթ նօդթալար
կէօթէրիւր քի Հէր նէ դատար ԵէՀուտի սարընըն նի-
Հայէթինտէ վուգու պուլան մուղայադայա բէմղի
սուրէթտէ աթֆ օլունապիլիւր իսէ տէ, անըն Հազի-
քի վէ տաՀա մուՀիմմ օլան միւթապադաթը պու Ին-
ճիլ սարընա խիթամ վէրէն մուղայադայա աիւտ տիւր:

- (1) Դանիէլին փէյղամպէրլիյինտէ զիքր օլունան
«խարապիյէթ մէքրուՀէսինէ» օլան միւրամասթ:
- (2) Մուղայադանըն՝ տիւննանըն պիլիպ թէճրիպէ
էթմէտիյի էն շէաիւտ պիւր շէյ օլամադը իֆատէսի:
- (3) Օլ կիւնլէր դըսարմադսա Հիշ պիւր վիւճիւտիւն
գուրթուլմայաճաղը: (4) Աթիտէքի իպարէ, իթի-
րազ օլունմազ սուրէթտէ պու Ասրըն սօնունտաքի
վազըլարըր բէսմ էտիցօր:— Էօյէ վազըլար քի Եէ-
Հուտի Ասրընըն սօնունա եախօս Հասատընա աթֆ

էտիլէմէզ, վէ օ զէման իճրա օլունմատը: Պու նօդ-
թալարտան իքիսի խուսուսի թէՀարրիյաթ թալէպ է-
տէր:— Պազ Դանիէլ 11: 31, 12: 11.

Դանիէլին փէյղամպէրլիյինին՝ իսմէն բուՀա-
նի Իսրայէլտէքի խարապ էտէն մէքրուՀաթ Հազըն-
տա տէլէճէյի փէք չօդ տըր: Օ բէսմէն վէ գուվվէթ
իլէ փափալիլիքտէ թէէսիս օլունաը, վէ ԱլլաՀըն
բուՀանի էվիլտէ վէ եա Հէյքէլիլիտէ, Քրիստոսըն
Քիլիսէսինտէ բուՀանի խարապիյէթ իչիւն աղիմ վէ
միւհլիք պիւր թէէսիւր իշլէթմիշ տիւր: Պու մէքրուՀ
Փըսզ ուսուլը մադաիս սընըքընըն թաթՀիւր օլունմա-
սընա դատար տէվամ էաիւյ՝ զիյատէսիյլէ պէօյիւ-
էրէք, իսմէն բուՀանի Իսրայէլտէ չօղլարընը, ճիւմ-
լէ իչիւն պիւր տէֆա վէրիլէն Փիտիյէ գուրպանընը
բէտտ էթմէյէ դըլազուզլայաճադ իտի: Վէ անըն զի-
յատէսիյլէ եայըլան թէէսիւրիլին նէթիճէսի, բէտտ
օլունմըր օլան «Քրիսթիցանլըղըն» (Christendom) խա-
րապիյէթի օլամադ իտի:

**ԽԱՐԱՊԻՅԷԹ ՄԷՔՐՈՒՀԷՍԻ
(THE MASS) ՊԱՍԱՐԱԳ**

Թէմէլի «Պատարազ» թալիմի իւզէրիլնէ թէէսիս
օլունան պէօյիւք խարապիլէթ մէքրուՀէսինէ (քի օ
կիւնաՀլարտան թաթՀիւր օլունմազ իչիւն, Գողդօ-
թանըն գուրպանը եէրիլնէ պէշէրի այն ու աաէթլէր
թէշքիւ էաիյօր) շիմաի քէֆարէթի շախսիցէ (self-
atonement) թալիմլէրի իլավէ օլունմուշ տըր: Վէ պու
սիւրաթ իւզրէ եայըլան մէքրուՀաթլար էօյլէ թէէ-
սիւր վէ սաֆասթա իլէ արգալանմըր տըր քի չօղլարը
ալաատաճադ տըր — «Էյէր միւճքին օլսա միւնթէ-

խապարը պիւլէ» — վէ «Քրիսթիանըզըն» խարապ
օլմասընըն գըլաղուզարը օլաճագ տըր:

Չաթէն կէօսթէրիտիյի կիպի Ալլազըն ծուգաս-
տէս մէքեանընը եախօտ Հաղիզի Հէյթէլինի, Քիլի-
սայը ծուրտար էտէն խարապիյէթ մէքրուհէսի Փա-
փավիլիք տիր քի անըն քէօշէ թաշսը քիւֆրլի
(blasphemous) «Պատարազ» թալիմի տիր: Մէքրու-
հաթ, նախագըլդ վէ խարապիյէթ գաստիմ տիրլէր,
լաքին կէշմիշ ասըլարտաքի Փըսզըն դարանըլդը օ
գաստար գօյու խտի քի փէք ազլար (էչեր վար.իտի ի-
սէ) անը կէօրէպիլիբ խտի: Մէքրուհաթըն «Պատա-
րազ» օլտըլընը Միւսլիհէրին պիւլէ կէօրմէտիյի ա-
շիքեար տըր: Չիւնքի ինկիլի Բիլիսէսի քէնտի թաշ-
րիլաթլարընտա, փափազլարըն էքմէքտէն վէ սու-
տան Քրիստոս եարաթմաղա (Անը եէնիտէն գուրպան
էթմէյէ) գուվվէթլէրի օլտըլընը ինքեար էտէրլէր
խսէ տէ պու մէնքուհ ամէլին խէպասէթիլինի կէօր-
տիւքլէրինէ տաիր պիբ իշարէթ եօզ տըր: Վէ Լու-
տէր պիւլէ Փափավիլիքին պիբ չօզ Փըսդ վէ եիւնաշ-
լարընա գարշը թէհտիտ իլէ տօլու խտի խսէ տէ խա-
րապիյէթ մէքրուհէսիին «Պատարազ» օլտըլընը
կէօրմէտի: Պիլաքս, Վօրթպէրի գալասընտան թէք-
րար քէնտի քիլիսասընա ալտէթիլնտէ, «Պատարազ»
սուրէթլէր, վէ մուճլարըն, Քիթապը Մուգատտէս-
տէն միւսատտէսի օլմատըլը իշիւն գալտըրըլտըլընը
կէօրէրէք, Լուտէր «Պատարազ»ը թէքրար թէհէսիս
էթտի:

Պու նօզթա ի նազարտան, Բապարմըլըն քէլամ-
լարընըն էհէմիյէթի պէօչիւք տիր: — «Իմտի Դանի-
էլ փէյղամպէր վասըթասըլլէ խապէր վէրիլէն խա-
րապիյէթ մէքրուհէսիին մուգատտէս մէքեանտա

տուրտուզընը կէօրաիլիւնիւզտէ, (օգույան անլա-
սըն) օ զէման Եէհուտիլէտէ օլանլար տաղլարա գաշ-
սըն:» Պուրատա, իքի Հասատ, իքի մուգաչագա գէ-
մանը վէ իքի Փիլարըլար արասընտաքի մութապա-
գաթը տէր խաթը էթմէլիլիլ: Վէ Եէհուտիյէնին պու
կիւնքի (Christendom) Քրիսթիյան տիւնեասընը կէօս-
թէրտիլինի անլամալըլը:

«Տաղլար» թէրճէմէ օլունան Եունանիճէ լուզէթ
աշնի վէ տաշա զիյատէ միւնասէպէթ իլէ մուլիթա-
սար — տաղ — թէրճէմէ օլունապիլիլ: Վէ “Common
Version” տա պիբ չօզ եէրլէրաէ պէօյլէ թէրճէմէ օ-
լունմուշ տըր: Հաղիգաթէն Եէհուտիյէտէն տաղա վէ
եա տաղլարա գաշմագ թօհաֆ կէօրիւնիւյօր, չիւն-
քի, Եէհուտիյէ գաթէն ասըլնտա «տաղլըգ մէմլէ-
քէթ» օլուպ՝ պէյան օլունտուզընա կէօրէ Եէրուսա-
ղէմ տալի թէփէլէր իւզէրիլնտէ պիլնա օլունմուշ
տըր: Լաքին Բապարմըլըն քէլամլարընը, հալը հա-
ղըր իշիւն վէ “Christendom” «Քրիսթիյան տիւնեա-
սընտա» պուլունան Ալլազըն գալմը իշիւն ալտըլը-
մըլտա օ փէք սատէ տիր: Շիմտիքի հաղիգաթըն նու
ըրնտա խարապիյէթ մէքրուհէսիին քէնտինէ մախ-
սուս օլմայան եէրտէ — մուգատտէս մէքեանտա,
հաղիգի զէպիհէնին եէրիլնտէ տուրտուզընը կէօրէն-
լէր տէրհալ անըն թէհտիլիլնտէն գուրթուլմալը տըր-
լար: Վէ քէնտի քէնտիլինի Քրիստոսըն (տաղը) Մէ-
լէքիւթիւ տէյիւ կէօսթէրէն թէհտիտաթլարտան, հա-
ղիգի տաղ վէ եա մէլէքիւթէ գաշմալը տըրլար, քի
անը ճէլալ վէ գուվվէթ իլէ թէհտիս էթմէք իշիւն պու
վաղթտա Քրիստոս կէրի կէլմիշ տիր:

Պիր սէօզ իլէ, գաշմագ իշիւն օլան պու էմը, վէ
անըն թէհտիպէլիլիլնտէն իղազը, անճագ (Վահի 18:

4) տէ վերելէն էճրէ մութապրգ օլարապ անլաշըլապիւր: «Եյ դավմըմ անըն իշինտէն չըգընըզ թա քի կիւնահլարընա շէրէք վէ անըն պէլալարընա կիրիֆթար օլմայասընըզ:»

ԷՅ ԳԱՎՄԸՄ ԱՆԸՆ ԻՉԻՆՏԷՆ ՉԸԳԸՆԸՉ

Ալէթ 17, 18.— «Վէ տամտա օլան՝ քէնտի էվինտէն պիր շէյ ալմադա էնմէսին. վէ թարլատա օլան տախի էլպիսէսինի ալմազ իշիւն կէրի տէօնմէսին:»

Պու իսթարլար, խարապիւէթ մէքրուհէսինի կէօրիւր կէօրմէզ, Բարեւոնտան (գարըշըզ մէզհէպի թէհսիսաթլար) գաշմադտա էտիւէճէք աճէլէյի կէօսթէրիօր: Բապպրն քէլամը պու տըր քի, գէմանա ույմազ վէ եա միւշալէրէ էթմէք կիպի շէյլէրէ վազթ կէշերմէք թէհլիքէլի տիր: Օ կէօզլէրիմիլի աշըպ, Բարեւոնըն մէքրուհաթընը վէ անըն իսմիլի եատ օլուանլարա ալազասընը պիղէ կէօսթէրի կէօսթէրմէզ տէրհալ անա իթաաթ էթմէլիլիլ: Լաքին եազը՛դ քի էֆէնտինին քէլամընա դուլազ վէրմէտիքիւրինտէն, դաշլարճասընըն էլէրի վէ աշաղլարը պաղլանմըշ տըր շէօյէքի շիմտի գաշմազ սայքի միւճքիսիլ օլմուշ տըր: Յազաթ էֆէնտիմիլ տէյօր: «Պէնիմ դօյուլարըմ սէսիմի տինլէրէր, պէն տախի անլէրի թանըրըմ վէ պէնիմ ալտըմճա կէլիւրէր:»

Պու ալէթլէրտէ պաշգա պիր տէրս տաՀա վար տըր: Անլէր կէօսթէրիօր քի Բապպրն դավմընտան պաղըլարը պիր եհրտէ վէ Հալտէ, տիկէրէրի իսէ պաշգա պիր մէվգիտէ տիրէր: Պաղըլար «Թարլա-

տա» տըրլար. եանի, հէր շիրքէթտէն տըշարը, տիւնեատա: Պու կիպիլէր, էվվէլա իսմի քիլիսալարտան պիրինէ պիրլէշմէք կէրէք տիր տէշու տիւշիւնմէլի տէյիլ տիրլէր, իլլա քէնտի հիւրրիյէթլէրինտէն իսթիֆատէ էտէրէք, Բապպ իլէ պիրլէշիպ՝ Անըն մէլէքիւթիւնիւն — Տաղընըն — պիր ազասը օլմազ իշիւն, տիւնեատաքի մէվգիլէրինտէն Փիրար էթմէլի տըրլէր:

Բապպրն դավմընտան պաղըլարը «էվլէրտէ» եանի Բարեւոնըն քիլիսէ ուսուլլարընտա (systems) տըրլար: Լաքին պուրատա պէյան օլուտըղընա կէօրէ անլէր տամտա պուլուան ազիլլէր տիր, եանի սատէճէ իսմէն քիլիսէ ազալարընտան եիւքսէք պիր էօմր վէ թէճրիպէյէ վէ անլէրտէն զիյատէ իմանա մալիք օլանլար տըրլար: Պունլար Փիրար էտէր իքէն, էշեալարընը (ինսան նազարըլէ գըլմէթլի շէյլէր, եանի բիւթպէ, բիայէթ վէ պաշգալար թարաֆընտան թահսին) ալմազ իշիւն էվլէրինէ (իսմէն քիլիսէլէրէ) էնմէլի տէյիլ տիրլէր: Անճազ հէր շէյի պրազըպ հազիլի մէլէքիւթէ, Քրիստոսըն Մէլէքիւթիւնէ Փիրար էթմէլի տիրլէր:

ԲԱՔԵԼՈՆՏԱՆ
ՅԻՐԱՐ ԷԹՄԷՆԻՆ ԿԻԻՃԼԻԻՔԻԼԻԻ

Ալէթ 19.— «Վայ օլ կիւնլէրտէ Համիլէ վէ էմպիքի օլանլարա:»

Ճիւմանի չօճուղլար օլտըղը կիպի բուհանի չօճուղլար տախի վար տըր վէ էվլատլար օլտըղը կիպի Հարամգատէլէր տախի վար տըր: Պօղոս Բէսուլ Պէշարէթ իշինտէ օլան ալազասընը, պիր վալիտէ-

նին էվլատ իւէ ազրը չէքմէսինէ պէնդէթմէքլէ ի-
 դահ էտէրէք տէյօր: «էյ չօճուզլարըմ, Քրիստոս
 սիդատ սուրէթէնինճէյէ տէյիւ, սիզին իչիւն եինէ
 ազրը չէքէրիմ» (Գաղ. 4: 19) Միւշապէհէթէն Քը-
 րիստոսըն հէր սատրդ դուլլարը տախի, եանի ճան-
 ւար իչիւն ճիտտէն չալըշանլար, պու այէթտէ իզահ
 օլունտուզը կիպի, «համիլէ» տիրլէր: Բէսուլըն
 էօրնէյինէ իմթիսալէն բուհանի էվլատ մէյտանա կէ-
 թիրմէք էն չէրէֆլի պիր խըտմէթ տիր, վէ Ալլահըն
 էն զիյատէ վազֆ օլմուշ էվլատարընըն տիզգաթը-
 նը մէշղուշ էտէր: Լաքին հէչհաթ, Ալլահըն վատ-
 ւարընը իճրայա դօճադա եարտըմ էթմէք իչիւն Ապ-
 րահամ վէ Սարա, բուխասթսըզ պիր մէսլէյէ դլա-
 դուզլանըպ՝ պիր Իսմայէլ սընըֆը հասըլ էթտիք-
 լէրի կիպի շիմտի համիլէ օլանլարտան չօզլարը տա-
 խի այնի հալտէ պուլունուչօրլար: Վէ թէնտէն տօ-
 դան, հէլալդատէ տօդան զիւրրիյէթէ թէատտի էթ-
 մէքտէ օլմուշ տըր: Անլէր Ալլահա հարամդատէ էվ-
 լատլար կէթիրմէլէ եարտըմ էտիյօրլար: Լաքին խա-
 թըրտա թութմալը տըրլար զի թութուլան մէսլէք
 նիզամ միւթապըզ օլմալը տըր: Զիրա Ալլահըն
 ճիւմլէ էվլատլարը (ինսանի թալիմլէ վէ տիւնեանըն
 բուհըլլէ տէյիւ) Քէլամլէ վէ Հազիդաթ բուհըլլէ
 տօդմուշ տըրլար:

Ալլահըն վիլանը Հազիդնտա եանլըշ թասալվուր-
 ւար (Միւնթէխապ Քիլիտէտէն մատա ճիւմլէսի է-
 պէտէն ճէզալանաճազ թէասալվուրը) էվլատ կէթիր-
 մէք իւզրէ պազըլարըն արդուսընը էօյլէ թահըրէք էթ-
 միշ տիր զի, անլէրի մէյտանա կէթիրմէք իչիւն պիր
 չօք ինսան իճատլարընա ուշույօրլար: Շու հազի-
 դաթը կէօրմէդտէն կէչիյօրլար զի, Ալլահըն հազի-

դաթ Քէլամընտան (սատէճէ Քէլամըն Հարֆընտան
 տէյիւ իլլա հազիդաթ բուհունտան) տօդմասնլար
 հարամդատէ օլուպ, Ալլահ թարաֆընտան թանըլա-
 րազ էվլատ հալինտէ մուամէլէ օլունմազլար: (Իպը.
 12: 8) Պունըն նէթիճէսի օլմազ իւզրէ, պու կիւնքի
 իսմէն զիլիսալար «Թէն հասէպիյլէ կիւզէլ կէօրիւ-
 նիւյօր» — սայըճա, մալիլէճէ, վէ զիւնէն — վէ
 չօք «տիւնտարլըզ սուրէթիւնէ» մալիք իսլէր տէ,
 դալպլէրի իտարէ էտէն հազիդի բուհ վէ գուվլէթ-
 տէն մահըրուճ տըրլար:

Օ «չօճուզլար» իւէ տօլու տըր. պազըլար Քրիս-
 տոստա հազիդի «չօճուզլար» իսլէր տէ փէք չօզ-
 ւարը հարամդատէ օլուպ Ալլահըն էվլատլարը տէ-
 չիլ տիրլէր: Հազիդաթ եէրինէ Փըսդտան տօդմուշ —
 «տէլիճէլէր» — տիրլէր: Վէ տաիմի դայրէթ իսէ
 պու հարամդատէ զիւրրիյէթտէն մէյտանա կէթիր-
 մէք տիր, պէօյլէճէ իւմիտ էտիյօրլար զի, անլէրի
 դըլաս էտիլէն մէրհամէթսիզ Ալլահըն հազիդըզ հիւ-
 քիւմիւնտէն, էպէտի ճէդատան դուրթարաճազլար:

Ետզը՛դ, Սէլասքեարըմըզըն Քէլամըլարընտա
 «համիլէ» տէյու պէչան օլունան, Ալլահըն պու սէվ-
 կիւլիւ էվլատլարը իչիւն իսմի զիլիսալարտան վէ իֆ-
 թիխար էտիպ՝ անտէ թաղիզ օլունտուզլարը սախ-
 թէ վէ չապուզ էվլատ մէյտանա կէթիրէն պիր չօք
 Փէննլէրինտէն, Փիրար էթմէք նէ՛ դատար կիւճ
 տիր: էվլէթ, պունլար իչիւն, հէք շէյի թէրք է-
 տիպ Բապպա վէ Անըն Տազընա (Մէլէքիւթիւնէ) Փի-
 րար էթմէք կիւճ օլաճազ: Հազիդաթէն Բապպ էչի
 ստիլ վէ մէրհամէթլի օլուպ՝ «ճիւմլէ իչիւն վէրիլէն
 Փիտիյէ» իւէ իսլաս էթտիլի Ադամ նէսլինին հէր
 պիր ազասը իչիւն թէքմիլ թէտարիքեաթ կէօրէն պիր

սէ ինանմայարնը: Զիրա եալանճը Մէսիհէր վէ եալանճը փէյղամպէրլէր գուհուր էտիպ՝ պէօյեւը ալամէթլէր վէ միւճիւզէր կէօսթէրէճէքլէր, չէօյլէ քի միւճքին օլա միւնթէխապարը պիլէ իզլալ էտէճէքլէր տիր: Իչթէ սիզէ էվլէլէճէ խապէր վէրիցօրում:»

Շիւպհէսիզ պուրատա իզաճ օլունան իզլալ էտիճիլէր, վազթ պէ վազթ քէնտիլէրի Քրիստոս տէյու իլան էտիպ՝ ալտատան լաքին դուվլէ ի միւճէյիլգէլէրի նօգսան օլան, միւթէասըպլար տէյիլ տիր: Ասլ Տէճճալը (Antichrist) էվլէլէճէ կէօսթէրտիք պէօյեւը իզլալ էտիճի փափալիլիք տիր քի ասըլարտան պէրու բուհանի հէյքէլտէ օթուրուպ, քէնտի քէնտիի Քրիստոսըն պիրիճիք վէքիլի տէյու կէօսթէրտի: Իմտի էյէր փափալիլիք Տէճճալ, սախթէ Քրիստոս իսէ, տիկէր սախթէ պաշը սախթէ ճիւճէր տախի սախթէ Քրիստոսլար վէ Տէճճալլար տէյիլ մի — Փարզ էթմէզ քի անլէր արասընտա Ալլահըն պիր դաճ հազիզի մուգատտէսլէրի պուլունսըն:

Էնվաի Փրօթէսթանթ Փըրզալարը, հէր նէ դատար Քրիստոստան պաշգա պիր պաճ թանըմազլար իսէ տէ, ամէլէն քէնտի մէճլիս, շուրա վէ դօնֆէրանուլաընը պաճ թախսիս էտիպ՝ հազիզի քիլիսէնին պիրիճիք Պաշը եէրինէ, քէնտի շէրիաթլարընը, ատէթ վէ իման իզրարլարընը անլէրտէն ալըօրլար:

Ամմա միւթալաա էթտիլիմիզ փէյղամպէրլիքտէ, Բապարմըզ «օ դէման» քի սախթէ Քրիստոսլարտան պիզի սազընտըրլօր — եանի շիմտի: Պունա ալադատար օրմազ իւլլէ (Վահի 13: 14—18)տէ Փրօթէսթանթ Փըրզալարըն թէէսիրլէրինին խուսուսի պիր իմթիզաճընը կէօսթէրէն պիր փէյղամպէր-

լիք պուլույօրուզ: Անլէր իթթիհատ էտիպ, աշըր իսէլէր տէ եինէ Փափալիլիք իլէ պիրլիքտէ իշէյէճէքլէր, վէ օ տա էօյլէ պիր թարգտա քի օ իթթիհատ հէր իքիսինէ տախի զիյատէ դուվլէթ վէրէճէք, վէ Մէսիհէ ախ օլան իշի եափմադտա Ալլահըն գուլլանաճազը վասըթա պատէհու Անըն վէքիլի տէյու չօզլարընը ալտատաճազ:

«ՍԱԼԱՃ ՇԷՄՍԻ ԹՈՒԼՈՒ ԷՏԷՃԷՔ»

Այէթ 26—27.— «Իմտի սիզէ՝ իշթէ չէօլտէ տիր՝ տէրլէրտէ չըգմայարնըզ. իշթէ խալլէթլէրտէ՝ տէրլէրտէ, ինանմայարնըզ: Զիրա փարլազ զիյա վէրէն (Astrape) (Կիւնէշ), շարգտան չըգըպ զարպա դատար կէօրիւնտիւլի կիպի, Իպն իւլ Ինսանըն հուզուրը (Եունանիճէ փարուզիա) տախի պէօյլէ օլաճազ տըր:»

Շէյթան վասըթասըլլէ հէնուզ էօնիւմիւզտէ օլան «միւէսսիր զէլալէթլէր» Բապարմըզըն Քէլամլարընտան մատա Պօղոս Բէսուլ թարաֆընտան տախի չէհատէթ օլունմուշ տըր: (2 Սել. 2: 10—12) էյէր պու զէլալէթլէրին նէ պիշիմ օլաճազը էվլէլէճէ թէճամէն սէօյլէնսէ խի, անլէրին ալտատըճը գուվլէթլէրի պիր տէրէճէ մէն օլունապիլիլի խի: Լաքին Ալլահ անլէրէ միւսատտէ էտիյօր, չէօյլէ քի «զալիպ օլանլարը» տիկէրլէրտէն ալըրսըն, վէ սատէճէ պիզի թէէմին էտիյօր քի Միւնթէխապար տիւշմէքտէն հըֆիզ օլունաճազլար:

«Իշթէ խալլէթլէրտէ տիր» տէյու բուհուլլար (spiritists) զաթէն իլան էթմիշ տիրլէր, վէ պազը մէճլիսլէրինտէ (seances) Բապալ իլէ եիւզ եիւզէ միւլա-

զաթ էթտիքէրինի վէ քէնտի նազարլարընա իշթի-
 րաք կէօսթէրէնլէրին տախի աշի իմթիչազա մալիք
 օլապիլէճէքէրինի սէօյլէյօրլար: Էյէր «միւմքին օլ-
 սա Միւնթէխապլարը պիլէ իզլալ էտէճէքէր իտի»
 տէյու վէրիլէն իճթիյաթ, պու Փէնա կիւնտէ «Միւն-
 թէխապլար» պիլէ էն շտիտ թէճրիպէլէրէ կիւրիֆ-
 թար օլաճապլարընը կէօսթէրի իսէ նէ՞ տէչէճէյիլ:
 «Քի՞մ տուրապիլէճէք:» (Վաճի 6: 17.) Փէյղամպէր
 վասըթասըլլէ վէրիլէն ճէվապ պու տըր: «Էլլէրի
 թէմիլ (տօղրու պիլ էօճր եաշայան) վէ գալպի փաք
 օլան ատէճ (Ալլաճա վէ ատէմլէրէ գարըը կիւնաճ-
 տան սպզընան պիլ յիճտան) . . . օ «Բապպըն տաղը-
 նա (Մէլէքիւթ) չըգաճապ» վէ . . . «Մուգատտէս Մէ-
 քեանտա տուրաճապ:» — Մէզ. 24: 3, 4.

Լաքին պու իզճարլարըն սաճիճ օլճատըընը, Ալ-
 լաճըն գավմը նէ՞ տէն պիլմէլի տիրլէր: Չիւնքի Օ
 պիլէ թալիմ էթտի քի, Քէնտիին Կիւնիւ «կիճէտէ
 խըրսը կիպի» կէլէճէք. Յիսուս, տիւնեա թարա-
 Փընտան կէօրիւմէքսիլին շատա (Քէնտի Միւնթէ-
 խապլարընը ճէճ էթմէք վէ դալըրի) իշինէ նէզարէթ
 էթմէքտէ օլաճապ: Նէ՞ տէն պիլիյօրուզ քի, Քրիս-
 թիան եատ օլուան րուճուլարըն «Խալլէթլէրտէ»
 — մէճիլլէրինտէ կէօրիւյօրլար տէյու իտտիա էթ-
 տիքէրի կիպի Օ, Քէնտի քէնտիին պէլէյէնլէրէ իզ-
 ճար էթմէյէճէք:

Օ, Քէնտի Քէնտիին պիլէ պէօյլէ իզճար էթմէ-
 յէճէլինի պիլիյօրուզ. չիւնքի (1) Անըն թալիմինէ
 կէօրէ պիլ «թէպէտտիւլ էտիպ» «Քէնտիին պէնլէր»
 օլարապ պէօյլէճէ «Անը օլտըը կիպի կէօրէճէյիլ:»
 վէ (2) Անը, թէպէտտիւլ էթմէգտէն եանի թէնտէ
 կէօրէճէյիմիլ թէքիլի էտէն պու զէլալէթլէրտէն

պիլի սաղընտըրտը: «Վէ իշթէ չէօլտէ եախօտ խալ-
 վէթլէրտէ՝ տէրլէրտէ, ինանմայասընըզ.» չիւնքի
 պէօյլէ պիլ թարգտա իզճար օլուանմայաճապ: Պիլաքս
 «փարլապ զիյա վէրէն (Կիւնէշ) շարգասն չըգըպ
 (վէ պիլ իստիլ եէրէ եա կիլլի պիլ օտաչա գօճուլա-
 մայըպ) (ուզապ) դարպա գատար (Հէր եէրտէ) կէօ-
 րիւնտիւլի կիպի, Իպն իւլ Ինսանըն տախի հուզու-
 րը պէօյլէ օլաճապ տըր:»

Բապպըմըզըն իքինճի հուզուրընա (Presence)
 իզճարը պիլ օտատա վէ եա պիլ չէօլտէ պիլ էճալիյէ
 օլճաչաճապ. նէ աէ իլք տէֆասընտա օլտուղը կիպի
 այրըճա պիլ գալմա. իլլա անըն զուհուրը պիլթիւն
 տիւնեատա ումուճի օլաճապ: «Սալաճ չէմսի տօղա-
 ճապ վէ գանատլարընտա շիֆա պուլունաճապ տըր:»
 Պէօյիւք Սալաճ Շէմսիին թէֆթիլ էտէն շաքիգաթ
 Փէրթէվլէրի տիր քի շիմտիտէն գարանլըք եէրլէր-
 տէ փարլալըպ՝ Հէր նէվ եանլըշ վէ Փէսատը պէյան
 էտէրէք ատէմլէր արասընտա պու գատար գարըըզ-
 լըզ չըգարըյօր: «Իզճար օլուան Հէր շէյ նուր տըր:»
 Վէ տիւնեանըն ազիմ նուրը, Քրիստոս վէ (նիճաչէթ
 Քէնտի իլէ պիլլէլէճէք օլան) Քիլիսէսի տիր քի զու-
 մէթին Հէր կիլլի շէյլէրինի մէյտանա կէթիրէրէք
 ճինս ի պէլէրի միւպարէքլէյէճէք տիր. զիրա աշի-
 քեար օլճայաճապ կիլլի պիլ շէյ եօք տըր: «Օլ կիւն
 անը պէյան էտէճէք տիր.» վէ Շարգտան Ղարպա
 գատար Կիւնէշ զիչա վէրմէքսիլին Կիւն օլաճապ:
 «Տիւնեայա կէլէն Հէր պիլ ատէմի (միւնասիպ վա-
 դըթտա) թէնլիլ էտէն նուր օ տըր:»

Այէթ 28. — Մատթէոսըն վասֆընը Մարկոս վէ
 Ղուկասընքի իլէ միւթապապաթ էթտիրմէք իւզրէ

պու ալէթի 41 Ինճի ալէթին սօնընտա թէՖթիչ էտէ-
ճէչիզ:

ԿԻՒՆԷՇԻՆ ՎԷ ԱՅԸՆ ԳԱՐԱՐՄԱՍԸ

Ալէթ 29.— «Վէ օլ կիւնլէրին մուզայազասըն-
տան սօնկրա տէրՀալ կիւնէչ գարարբալ՝ ալ քէնտի
զիւսաընը վէրմէյէճէք, վէ երլաղլար կէօքտէն տիւ-
չիւլ՝ կէօքլէրին դուվվէթլէրի սարսըլաճազ տըր:»
— Պազ Մարկ. 13: 24, 25.

«Օլ կիւնլէրին մուզայազասը» պու Ասրա վէ
Հաստա խիթամ վէրէճէք օլան օլ կիւնլէրին նիՀա-
յէթինտէքի մուզայազատան աչըղճա թէՖթիզ օլուն-
մալը տըր: Ֆաղաթ Ղուկասըն վասֆընա բուպարէն
Մատթ. վէ Մարկոստա պու աչըղտան պէյան օլուն-
մամըլ տըր. Ղուկաս իսէ, պու Ինճիլ Ասրընըն վու-
դուաթընը մուխթասարէն իճմալ էտիպ՝ «օլ կիւն-
լէրին մուզայազասը»նը պրազարազ անճազ, պու
Ասրա խիթամ վէրէճէք օլան տիկէր մուզայազայը
զիքը էտէր:— Պազ Ղուկ. 21: 24, 25.

Մատթ. 24: 9—12տէ վէ 29տա զիքը օլունտըղը
կիպլի պիւթիւն Ինճիլ սարը պիւր մուզայազա զէճանը
օլմուչ խտիչի Հազիպաթ տըր: (1) Գատիմ Բիլիսէ
Րօճա Հիւքիւմէթի թարաֆընտան թէատտի օլունտը.
վէ սօնկրատան իսէ, Փափալի Րօճա իտարէյի էլինէ
այաղըրնտա քէնտի մէքրուՀաթընը թաՀսին էթմէ-
յիպ անը բէտա էտէն Հէր քիմսէլի տօղրուտան (Ե-
զապէլ) ևս տօլայըտան քէնտիլէ էվլէնմիլ օլան սի-
յասի գուվվէթլէր (Ախապ) թարաֆընտան թէատտի
էյլէտի: Վէ անա գուվվէթ վէրիլտի վէ, միւթաալըն
մուզատտէսլէրինի զէճան զէճանլար վէ նըսֆը զէճան

թաղեիզ էտէճէք. (3½ բէճղի սէնէ ևախօտ 1260 սէ-
նէ) — 539—1799ա դատար: Պու ուզուն թէատտի,
1776տա ամէլէն վէ Փափա վէ անըն Հիւքիւմէթի
պիւթիւն տիւնեանըն Հուզուրընտա, ալչազլանտը-
բըլտըղը զէճան, 1799տա քեամիլէն խիթամա կէլտի:
Վէ անտէ «չօղլար թաթՀիբ օլունուպ պէյազ բըլըն-
աը վէ գալլ օլունտը» վէ անտէ ՓաՀիչէլէրին Անա-
սը, «մուզատտէսլէրին վէ Յիսուսըն շէՀտալէրինին
գանըլլէ մէսթ օլտը:» (Վահի 17: 6.)

Իճտի աչըղտան անլաչըլըյօր քի ալամէթլէր «օլ
կիւնլէրին մուզայազասընտան» սօնկրա վուզու պու-
լաճազ տըր: Վէ պիզ պէրբազ սուրէթտէ պէյան օ-
լունան օլ ալամէթլէրի արաչտըրըյօրուզ: Կիւնէչ վէ
աչըն գարարմասը, վէ երլաղլարըն տէօքիւմէսի:
Պու ալամէթլէրէ Հարֆի՞ մի պազմալը Եօզսա բէճղի
մի: Աճէպա անլէր իճրա օլունմո՞ւչ մը:

Ճէվապէն տէրիզ քի անլէր Հարֆէն իճրա օլուն-
տըլար վէ շիմտի իսէ տաՀա մուՀիմմ վէ մանէվի սու-
րէթտէ իճրա օլունույօրլար:

1780 Մալիս 19տա (Հէնուզ «օլ կիւնլէրտէ»
Փափալիլիլիին 1260 սէնէլիք գուվվէթի վէ մուզայա-
զասըն շիտտէթի զէվալ պուլմազա պաշլատըրը զէ-
ճան) գարիպ պիւր կիւնէչ գարարմասը վուզու պուլ-
տը քի անըն սէպէպիլինի նէ օ վապթըն ալիմլէրի նէ
տէ անտէն պէրի Հիչ պիւր քիմսէ կէօսթէրմէյէ միւզ-
թէտիբ օլմամըլ տըր: Ձիլրտէքի շէՀատէթ, անըն
պայազը պիւր վուզուաթ օլմատըղընը քիՖալէթ միզ-
տարը թաստիզ էտիյօր:

Մալիւմ էՀլի Հիլէթ Հէրշիլ տէյօր:
«Շէճալ ը Ամէրիգատաքի գարանըզ կիւն՝ թա-
պիաթտա աճաիպ ալամէթի գաՀիբէլէրտէն պիւրի օ-

լուսի տարեան տիգրաթ իլէ օգուենաճադ, ամճա Փէյ-
լէսօֆլըդ անը իզա՛հ էթմէքտէ նադըս տըր:»

Ձիյրտէքիւնի Judge R. M. Devinsին «Պիրինճի Ասը-
մըդ» «Our First Century» քիթապընտան իզթիպաս է-
տիյօրուդ:

1780 Մալիս 19ըն դարանլըդ կիւնիւ, թապիա-
թըն էնվաի վուզուաթլարը սըրասընտա, սալքի էն
հիքմէթլի վէ հալա իզա՛հը միւնքին օլամամըչ պիր ա-
լամէթի դահիրէ հալինտէ տուրուր: Նիւ Ինկլիշտտաէ
սէպէպի պիր շէյ հասը օլունամադ պիր սուրէթտէ
սէճալաթ վէ քիւրրէ ի հալանըն քեամիլէն դարաը-
մասը, իտրաքսըդ մախլուզլարըն խալֆընը մուճիպ
օլորդտան մատա պիր չօդ Փիքըլէրէ պիւէ դօրգու վէ
տէհչէթ կէթիրտի — թալուզլար շաչըրարադ քէնտի
քիւնէպլէրինէ գաչտըլար վէ սըզըրլար քէնտի տիրը-
լարընա շէքիտիլէր:»

Տէրհալ օլ պիր կիճէ ալըն թէքմիլ դարարմա-
սը տախի կիւնէչին պու դարարմասընտան ադ խա-
րիզ իւլ առէ կէօրիւնմէյօր: Exter N. H.տան Judge
Tenny խամինտէ պիրինին շէհատէթի շու տըր: «Միւ-
թէազըպ ազչամըն դարանլըդը Գատիր ի Մութլադ
նուրը եարատալրտան պէրու կէօրիւնէնլէրին պէլքի
էն գօյուսը խտի: Օ գէման շէօյլէ տիւչիւնմէյէ մէճ-
պուր օլտուճ քի, էչէր քեաինաթտա հէր միւնէվլէր
ճիսմ գօյու դարանլըդ իչինտէ դարդ օլսա վէ եա
քեամիլէն մահվ օլսա, հասըլ օլան դարանլըդ օ դա-
տար թէքմիլ օլմայաճադ խտի:»

Բապարտան պիր ալամէթ տիր տէյու գապուլ
էթմէքտէն պաչգա պիր սէպէպ վէրիլմէչէն պու գա-
րանլըդ, 320,000 միւրէպպա միլ մէսաֆէյէ գատար
եալըլտը — պիրինճի կէլիչինտէ Անրն ալամէթլի-

րինին կէօրիւլտիւլիւ տիյարըն — Պապեստինին —
25 գաթը պիր մէսաֆէ:

ՏԻՒՇԷՆ ԵՐԼՏԸԶԼԱՐ

Տիկէր ալամէթ, եանի շիտտէթլի բիւզկեարտան
սալլանան ինճիր ազաճը քէնտի խամ ինճիրլէրինի
տէօքտիւլիւ կիպի, եըլտըզլարըն սէճատան տիւչ-
մէնի՛ կէօրիւնէնէ գատար եարըմ սար կէչտի: Բապ-
պըմըզըն քէլամլարը, 1833 Նոյ. 13իւն սապաչըն-
տաքի աճաիպ շէհապ եադմուրլարընտա իճրա օլուն-
տը (սօնկրատան կէօրէճէչիմիլ կիպի ասլ վէ թէքմիլ
իճրաաթը պու տէյիլ խտի, պու հարֆիտի խտի):
«Սապիթ եըլտըզլար տիւչմէտի» տէյու խտիա է-
տէրէք հադիգաթը գապիամադ խթէչէնլէր տէր խա-
թըր էթսին քի, Բապպըմըզ սապիթ եըլտըզլարըն
տիւչմէսի հադընտա պիր շէյ տէմէտի, վէ սապիթ
եըլտըզլար տիւչմէչ. էյէր տիւչմէչը սապիթ օլ-
մատըզլարը իսպաթ օլունամադ խտի: Պու կիւն ու-
մուճէն օլտուզը կիպի, Քիթապ.ը Մուզատտէն եըլ-
տըզլար վէ շէհապլարը եէքտիկէրինտէն ալըրմայօր:

Հէր սէնէ հաճար ը սէճա հաթթա շէհապ եադ-
մուրլարը պիլէ, նատիր տէյիլ տիր, պազը սէնէլէր
խսէ տաՀա գիյատէ տիւչէր: Հիստալճա սէնէվի գէ-
մին իւզէրինէ 400,000 քիւչիւք շէհապլար տիւչէր:
Լաքին 1833 Նոյ. 13իւն ազիմ թուղեանընա նիսպէ-
թէն պուճլար հիչ տիր, քի օ գէման միլեօնլար վէ
միլեօնլարճասը տիւչաիւ:

Ձիյրտէքի American Cyclopediaտան իզթիպաս
օլունմուչ տըր, Vol. 11, page 431:

«1833 սէնէսի գաչա օլունան էն մութանթան

նիւնմայի ի իշխան մէջնուր տըր: Պու, Նոյ. 12 կիճէ- սի վուգու պուլուպ, պիւթիւն Միւնթէմիյէ ի Աճէ- րիգատա, Մէքսիգոնըն պիր գըմընտա վէ Ղարպի Հինտ Ատալարընտա կէօրիւնտիւ: Գար տանէլէրի կի- պի տիւշիւպ Փօս֓օր կիպի փարլապ իզլէր պրագան քիւշիւք շէհապար իլէ պէրապէր, աթէշ կիւլէլէրի տախի գարըշպ պրա սըրա Փըրլալարապ պիր գաշ սանիլէ գար֓ընտա 30—40 տէրէճէլիք պիր եայ շէք- լի չըղըյօրլար իտի: Պունլար արգատա փարլապ իզ- լէր պրագըյօրլար իտի քի, պիր գաշ տաղիղէ վէ պա- ղէն եարըմ սաաթտան զիյատէ գալտըլար: Շէմալի Գարօլալանտա կէօրիւնէն պիր տանէսի ալտան պէօ- յիւք վէ տահա փարլապ իտի: Պու փարլապ ճիսմէր- տէն պաղըլարը, նիգամսըզ պիր շէքլտէ օլուպ, պիր վազթ իշիւն սապիթ գալարապ նուր փէրթէվլէրի սաշտըլար: Նիախարատա մէնգարէ էն պէրրապ իտի վէ պէլքի ինսան պէօյլէ տէշէթլի ազլիմ վէ ուլու պիր մէնգարէ կէօրմէմիշ տիր. էօյլէ քի սէմավաթըն աթէշ ազընթըլարը, գարանլըզ վէ կիւրլէյէն շէլա- լէնին իւզէրինէ էնիցօրլար իտի: Միւշահատէ օլուն- տուղունա կէօրէ ճիւմլէ շէհապլարըն իզլէրի, սէ- մավաթըն պիր ճիհէթիւնէ եանի Leonis Majorisէ տօղ- րուլույօր իտի: Վէ պու նօղթատան կէլէն եըլտըզ- լար տիւնեա իլէ պէրապէր շարգա տօղրու հարէքէթ էտէճէք եէրտէ գարպա տօղրու հարէքէթ էթաիլէր: Պէօյլէճէ կէօսթէրիլիցօր քի՝ շէհապլարըն կէլտիլի մէնպա, տիւնեանըն ալաղասընտան ազատ վէ քիւր- րէ ի հավանըն խարիճիտէ տիր:»

Փրօ֓. Վօն Հըմպօլթ, Personal Narrative նամ էսէրինտէ պու ալամէթ ի գահիրէ իշիւն օն պէշ սա- հիփէ թախաիա էթմիշ տիր. վէ անըն օն պիր միլեօն

միւրէպպա միւ մէսափէտէ կէօրիւլտիւլիւնիւ պէյան էտիյօր:

ԲէՄՁի ԻԹՄԱՄԸ

Պու մատտի ալամէթլէր, ունուըն տիգաթընը սօն վազթլարա ճէզպ էթմէք իշիւն թագտիր օլուն- տըղընա կէօրէ քէնտի խըմմէթլէրինի կէօրտիւլէր: Լաքին ինանըրըզ քի ըէմղի էթմամը ազ աճալիպ տէ- ջիւ տիր, վէ մանէվի վէ բուհանի խորաըլարը ույան- մըշ օլուպ, անիլէրին գատըրըն պիլէնլէր իշիւն տահա ճալիպ ի-տիգաթ ալը:

Կիւնէտ պիր թասլիր հալինտէ Ինճիլին նուրընը, հագիգաթը — պատէհու Յիսուս Քրիստոսը կէօս- թէրիր: Այ իսէ պիր թասլիր հալինտէ Մօլսէսին շէրիաթընը կէօսթէրիր: Այ կիւնէշ ըըղընըն աքըր օլտըզը կիպի, Շէրիաթ տախի Ինճիլին կէօրիլէսի եա- խօտ մուգատտէմա աքս էտէն զիյասը իտի: Եըլտըզ- լար թասլիր հալինտէ, Քիլիսէնին իւհամա մալիք մուալիմէրինի — Բէսուլարը կէօսթէրիր: Սէմա- վաթ՝ կէօսթէրիլտիլի վէճէլէ, Քրիսթիյան տիւնեա- պընըն բուհանի դուվլէթլէրինի կէօսթէրիր: Պու ա- լամէթլէրին պիր թէրքիպի վահի (12: 1) տէ պու- լամէթլէրին պիր թէրքիպի կէօսթէրէն «գարը», լունուր, քի օրատա Քիլիսէյի կէօսթէրէն «գարը», կիւնէտի կիլիինմիշ պիր հալտէ ըէսմ օլունույօր, եա- նի, պուլութտուզ պէշարէթին (Ինճիլին) պէրրապ նուրընտա քեամիլէն փարլամապտա: Անըն ալաղա- րընըն ալթընտա օլան ալ կէօսթէրիյօր քի, շէրիաթ քէնտինի պէսլէյօր իսէ տէ նուրընըն սալ մէնպար օ տէլիլ տիր: Պաշընըն էթրա֓ընտաքի օն իքի եըլտըզ- լար պիր թաճ հալինտէ, Ալլահ թարա֓ընտան թա-

ինն օլունճուչ վէ իլհամ օլունճուչ ճուսլլիմէրինի —
Օն իբի Բէսուլլէրի կէօսթէրիբ:

ՄԱՆԵՎԻ ԿԻՒՆԷՇ ԳԱՐԱՐՄԸՇ ՏԸՐ

Սահիճ տիր քի պազըլար, Փիտիյէյի անլամա-
յըպ, անը տիկէր հազիզաթլար իլէ վէ խուսուսա
քէնտի եանլըլըպըլարըլէ ույտուրամատըզլարընտան
անը րէտտ էթմիշ տիրլէր: Պունլար նատիրաթտան
օլան միւսթէսնալար տըր: Լաքին Քիթապտա թէճ-
րիպէ վազթընըն թամմ հօզթասը օլան վէ Քրիստոսըն
իլէ կէլիշինտէ րէտտ օլունտուղը վազթա միւթա-
պըզ օլմազ իւզըն, 1878տէն պէրու, Անըն խաչը Եէ-
հուտիլէրէ թէօքէզ օլաըզը կիպի, այնի սիւրչճէքիւք
թէրազըբ էթմիշ տիր: Պու կիւն իսէ խաչըն վաիզլէ-
րի իզ տէյու իպրար էտէնլէրտէն վիէք ազ պիր ազալ-
լիյէթ անըն դըյմէթիւի Քանըլըպ վազ էտիյօրլար:
Պիլաքս, շիմտիբի թալիմլէրին չօղը, «Պէհա իլէ,
Քրիստոսըն դըյմէթլի գանըլէ սաթուն ալընտըղը-
մըզը» ինքեար վէ ճէրճ էթմէք իչիւն տըր: Վէ պունըն
իչիւն «Evolution» թալիմիւի թէշքիլ էտիպ՝ Քրիս-
տոսըն կիւնաչքեար իչիւն օլան դըյմէթի, սատէնէ
անըն սէօղլէրինտէ վէ էօրնէյինտէ տիր տէյու իտ-
տիա էտիյօրլար:

Պէօլլէճէ Ինճիլին նուրը կիւնտէն կիւնէ գարա-
րըյօր: Պիլիմ Փիտիյէճիլին պէհասը օլան դըյմէթլի
գանը ինքեար էթմէքիւք, մինպէրտէն ուճուճի պիր
սուրէթտէ եայըլմամըշ իսէ տէ, չօգտան պէրու ազիզ
թութուլան եանլըլ թալիմլէր վէ գլաղուզարտ օլան
հիւրմէթ էօյլէ սուհուլէթ վէրմիշ տիր քի, Քիթա-
պըն, ինսանըն տիւշճէսի վէ անտէն իսէլասը հազգըն-

տա էօյրէթտիլի թալիմի ինքեար էտէն Evolution
թալիմիւի հիսապա ալաճազ գատար ուչանըզ օլան-
լարըն էքսէրիսի դօլաչճա անա շիքեար օլույօրլար:

ՄԱՆԵՎԻ ԱՅ

ԳԱՆԱ ԹԱՀՎԻԼ ՕԼՄՈՒՇ ՏԸՐ

Ֆիտիյէնի նուրը գարարաըզը կիպի, Մովսէ-
սին Շէրիաթընըն Փիտիյէյի րէսմ էտէն գէպիհէլէ-
րինտէքի աչ ըըզընըն տախի գարարմասը իճապ է-
տէր: Իսրայէլ գալմընըն Շէրիաթ մուճէպիւնճէ եափ-
տըզլարը գանլը գէպիհէլէրի վահշիանէ ատտ էտէն
մուսլլիմլէր նատիր տէչիլ տիր: Ալլահըն Քէլամընըն
հազիզի նուրուը կէօրտիւքլէրի գէման, Իսրայէլին
գէպիհէլէրի, կիւնահ իչիւն «տահա էյի» գէպիհէլէ-
րին կէօլիէսի իտիյինէ տաիր, Բէսուլլըն իֆատէսի-
նի թաղտիր էթտիլէր: Ամմա շիմտի, Փիտիյէյի, իլք
կիւնահը վէ անըն իչիւն լաղըմ օլան գէպիհէլէրի
րէտտ էթմէքլէ անըն կէօլիէսի օլան գէպիհէլէրի տա-
խի ինքեար էտիպ՝ վահշի սալըյօրլար: Պէօլլէճէ Ին-
ճիլին նուրընըն գարարմասը այըն ըըզընըն տախի
գարարմասընա սէպէպ օլույօր: «Այ գանա տէօնէճէք
տիր:» Վէ Յովել (2: 10) իլավէթէն տէյօր, «Եըլ-
տըզլար քէնտի զիյալարընը վէրմէլէճէքլէր:» օ տէ-
ճէք տիր քի, Ինճիլին նուրը գարարըպ՝ Շէրիաթ
տախի սատէճէ մանասըզ պիր շէյ վէ վահշիանէ վէ
գանլը պիր այն ու ատէթ, ատտ օլունուր իսէ, Քի-
լիսէնի Ալլահ թարաֆընտան թային օլունան Օն Իքի
Եըլաղլարընըն (Բէսուլլարըն) թալիմլէրի տախի
նազար ը տիգզաթա ալընմայըպ՝ գլաղուզ վէ նուր
հալինտէ կէօզէտիլմէյէճէք տիր:

(բաճաթսըզ վէ նիզամսըզ անասըբ) սէտա վէբէբէք, ստէմլէբ դօրգուտան վէ տիւնեա (շիրքէթ ի պէշէբ) իւզէրինէ կէլէճէք շէյլէբէ միւնթազըբ օլմագտան պայրլաճագլար. դիրա սէմավաթըն դուվլէթլէրի սարսըլաճագ տըբ:»

Սէտա վէբէն տէնիզ վէ տալլալար, շիրքէթ ի պէշէրին շերիաթ վէ նիզամյարը իլէ խտարէ օլունուջօր իսէ տէ թէքմիլ դապթ օլունմամըջ օլան բաճաթսըզ խալլը կէօսթէրիբ: Կէշմիշ գըրզ սէնէ գարֆընտա, դէմինէ (շիրքէթ ի պէշէբ) գարշը չարփըզ՝ անը եութմագա չալըշան ազընթը տալլալարը կիպի արա սըրա փաթլայան Փուրթուճա «սէտասընը» իշիթմէյէն եօզ տըբ: Պիր վազըթ իշիւն դապթ օլունան պու տալլալար սըզլէթ վէ դուվլէթ քէսպ էտիյօրլար: Վէ փէյզամպէրլիին կէօսթէրտիշի կիպի, տաղլարըն «տէնիզ օրթասընա աթըլմասը». — Հիւքիւնէթսիպլիբ իշինէ — պիր գաշ սէնէնին սէօզիւ տիւբ: (Մէզ. 46: 1. 2.) Սէրլէթին խտարէսի թաճթընտա պուլունմայան հէր դազէթա, բաճաթսըզ «տէնիզ» սընրֆընըն սէտասընը աքս էտիյօր: Տիկէրլէր իսէ թսթէր խթէճէզ կիւնտէլիք խապէրլէրին պիր գըսմը Հալինտէ սէտայը աքս էթմէյէ մէճպուր տըրլար:

Վէ ստէմլէբ, թէլաթիւմ վէ բաճաթսըզըզըն սէպէպլի ճէհալէթին վէ քիլիսէ թէէսիրինին դէվալ պուլմասը իտիյինի անլամագա պաշլալըզ՝ կիթտիքճէ սէմավաթըն (Փըրգա ուսուլարը վէ թալիմլէրի) գուվլէթլէրինին սարսըլազընը կէօրտիւքճէ, եիւրէքլէրի դօրգուտան պայրլըջօր — չիւնքի դէմին (շիրքէթ ի պէշէբ) իւզէրինէ կէլէճէք շէյլէրի անլալար: Լաքին Փըրգա թէէսիրլէրինի վէ գուվլէթ-

լէրինի պիրլէշտիրիպ թէքրար թէէսիս էթմէք իշիւն եափըլան կէրմի ճէհալէր պէօյիւք մըզտարտա մուվաֆֆագ օլաճագ իսէ տէ գըսսա պիր վազըթ իշիւն տըբ. չիւնքի մութլագ քեամիլէն տաղըլաճագ տըբ:

«ԻՊՆ ԻԻԼ ԻՆՍԱՆԸՆ ԱԼԱՄԷԹԻ.»

Այէթ 30. Իլք գըսմը. — «Վէ օ գեման (այնի վագըքտա) Խպն իւլ Ինսանըն ալամէթի (խսպաք, տէլիլ) սէմատա կէօրիւնէնէք,» եանի Իպն իւլ Ինսանըն իքինճի կէլիշինին իսպաթը եա տէլիլի:

Շու Հազիզաթը կէօզտէն նիշան էթմէլի տէյիլ իզ քի, պու փէյզամպէրլիք քեամիլէն, մալիւմ սիւալլարա ճէվապ Հալինտէ վէրիլմիշ տիր, քի անլէրտէն պիրիսի շու իտի. «(Իքինճի կէլիշինտէ) Հուգուրըլըն ալամէթի նէ՞ օլանագ տըբ:» Իլք կէլիշինտէ Մէսիհի փէք աղլար թանըլըզ՝ քէնտիլէրին պիլէ մալիւմ պիր վազթա գատար շիւպհէ վէ դօրգուտա օլտըզլարընը տէր խաթր էտէրէք, Անը թանըլապիլէճէքլէրինէ նասըլ էմին օլաճագլարընը պիլմէք արդու էթտիլէր: Իլք կէլիշինտէ Բապայրմըզ Քէնտի քէնտիին իզհար էթտի վէ ալամէթլէր տախի անը իսպաթ էթտիլէր — Անըն աճաիպ սէօզլէրի վէ ամէլլէրի իլէ վէ Վաֆթիլի էտիճի Յուվհաննէս թարաֆընտան շէհատէթ օլունտու: Անլէրին ասլ սիւալը շու իտի եանի, Անըն Իքինճի կէլիշինտէ Հուգուրընը պէյան էտէն ալամէթ նէ՞ օլաճագ իտի:

Բապայրմըզըն ճէվապը անլէրի թէէմին էթտի քի, Քէնտի գալմընը միւնասիպ վէ քեաֆի պիր ալամէթսիզ պրազմայաճագ. լաքին անըն նէ սըֆէթտէ օլաճագընը տէմէտի: «Օ դէման Իպն իւլ Ինսանըն

ալամէքի կէօրիւնէճէք:» 0 Ալլահըն սատըզ վէ ու-
 չանըզ գալմը իջիւն քեաֆի օլաճազ, լաքին պաեզա-
 ւար իջիւն քաամիմ օլունմատը: Անըն Իլը Կէլիշինին
 ալամէթլէրինի եախօտ տէլիլէրինի պու սընըֆ կէօ-
 րիւպ անլատը. սուրի Իսրայէլին ճէճաաթը իսէ քէն-
 տի վագքլարընըն Ալամէթլէրինի քէմեիզ էտմէտի-
 լէր, վէ Ալլահ տախի պաշգալարըն պիլմէսինի իսթէ-
 մէտի: Իմտի աճայիպ Հայասթ Քէլաճլարընտան փէք
 չօլը թէճսիլէր վէ լուղէզլէր իլէ սէօյլէնտի. չէօյլէ
 քի օ զէճանտա սատըզ օլանլար իջիւն օլան Նուրա
 լայըզ օլմատըզլարընտան, կէօրիւպ Փէհէմ էթմէչէ-
 լէր վէ իշիտիպ անլամայալար: Վէ Բապպըն իքինճի
 կէլիշինտէ Հուզուրընըն ալամէքի եա իսպաքը տախի
 պէօյլէ օլաճազ: 0 պիւթիւն տտէճլէրէ պէչան օլուն-
 մայաճազ. օ եալընըզ Հագիզի «Իսրայէլիլէր» թա-
 րաֆընտան թանըլապիլիւր, վէ անլէր տախի սօղրու
 — Հիլէսիզ օլմայը տըրլար:

Ալամէք լուղէթի (այէթ 30) եունանիճէտէ Սի-
 միօն օլուպ զիլրտէքի այէթլէրտէ իզազ օլունտուզը
 կիպի իսպաք եախօտ տէլիլ մանասընտա տըր:
 «Յիսուս պաշգա չօզ ալամէքլէր իճրա էթտի.»
 — Յովհ. 20: 30.

«Վէ անլէրին (Պօղոս վէ Բաննարասըն) էլլէ-
 րիլլէ ալամէթլէր վէ միւճիղէլէր իճրասընը իՀասն է-
 տէն Բոպպա թէվէքքիւլ էտէրէք ճէսուրանէ սէօյլէ-
 տիլէր:» — Ամալ. 14: 3.

«Լիսանլար... միւճին օլմայանլարա ալամէք
 իջիւն» տըր. — 1 Կորնթ. 14: 22.

Պատէհու, «Իպն իւլ Ինսանըն ալամէքիմի կէօ-
 րէճէքսինիզ» տէճէք օ զէճանտա եաշայան Յիսուսըն
 չալիլրտլէրի Անը կէօրէճէքլէր տէճէք տէյիլ, իլլա -

օ զէճան Անըն Հազըր օլտըզընա տախի տէլիլ եախօտ
 ալամէթ կէօրէճէքլէր: Բապպըն Իլը Կէլիշինտէ օլ-
 տըզը կիպի, Իքինճի Կէլիշինտէ տախի Անըն Հուզու-
 րընըն ալամէթլէրի, փէչղամպէրլէրին չէհատէթիլլէ
 ՀէճաՀէնի տիր: — Ղուկ. 24: 44. 45.

«Սէմալաքտա:» Անըն Հուզուրընըն ալամէթի
 եախօտ իսպաթը սէմալաքտա վէրիլէճէք տիր: Փէ-
 տէրին Հուզուրը վէ մուզատտէս մէլէքլէրին պու-
 լունտուզը Սէճալաթտա տէյիլ. իլլա մանէվի սէճա-
 վաթտա, բուհանի սէճալաթտա, էվվէլքի այէթին
 տէտիյի կիպի ելլտըզլարը տէօքէճէք տէրէճէտէ
 շիտտէթլէ սարսըլաճազ օլան այնի սէճալաթտա:
 Բապպընըզըն Հուզուրուընըն ալամէթի, եախօտ իս-
 պաքը իլը տէֆա պու սէմալաքտա — իսճէն բու-
 հանի սընըֆ — գահիր օլաճազ: Պազըլար, Իքինճի
 Հուզուրընըն Կիւնիւնէ տախի էտիլէն փէչղամպէր-
 լիքլէրին իթմամընը Ալլահըն Փլանընըն աճայիպ ի-
 գահաթընտա կէօրիւպ՝ Անըն Հուզուրընըն ալամէք-
 լէրիմտէն պիրի Հալինտէ թանըլաճազլար: (Ղուկ.
 12: 37.) Բարեւունըն, իւնսի վէ բուհանի Քրիսթիան
 տիւնեասընըն հիւմիւ տիկէր պիր ալամէթ տիր քի,
 Հաքիմ կէլմիշ տիր, վէ իլը տէֆա էմվալընը թէսլիմ
 էթտիլի գուլլարը իլէ Հիսապ կէօրիւյօր: (Մատթ.
 25: 19. Ղուկ. 19: 15) «Ձիրա Հիւքմ Պէյթ Ուլլահ-
 տան պաշլամալը տըր:» Վէ պու տէճէք տիր քի,
 Բապպըն իլը Հուզուրընտա Ֆէրիսիլէր, Քեահինլէր
 վէ Շէրիաթըն Մուալլիմլէրինին եախաղըզ կիպի չիմ-
 տիքի վապթըն պաշ Քեահինլէրի վէ Մուալլիմլէրի
 տախի, քէնտի թալիմլէրինի ատէթլէրինի վէ իման-
 լարընը պարըշտըրմազա ճէհտ էթտիքճէ արալարըն-
 տա գարըշտըլըզ վէ տէհչէթ հասըլ էտէճէք: Վէ օ

զէման Անրն հուզուրընը ինքեար էքտիֆլերի կիպի շիմտի տախի ինքեար էտիյօրլար:

Լաքին իւք Հուզուրընտա միւթէվազը վէ Հագիզի Իարայէլիւնէր շաչըմատուրլար վէ Ալլահ անլէրի լա- յուք կէօրիւպ նուրլանտըրար, շէօյէ քի Բապարըմըզ անլէրէ տէյէպիլիւր իտի. «Լաքին սիզին կէօզլէրինիզ միւպարէք տիր, շիւնքի կէօրիւրլէր, վէ դուլազլա- րընըզ տախի միւպարէք տիր, շիւնքի իշիտիրլէր. զիրա Հագիզաթէն սիզէ տէրիմ քի, չօզ վէյլամպէր- լէր վէ սալիւնլէր սիզին կէօրտիւյիւնիւզիւ կէօրմէյէ արզու էտիպ տէ կէօրմէտիլէր, վէ սիզին իշիթտիյի- նիզի իշիթմէյէ արզու էտիպ տէ իշիթմէտիլէր:» — Մատթ. 13: 16, 17.

ԱՆՐ «ԿԷՅԻՅԻԻՆ ՊՈՒԼՈՒԹԼԱՐԸ ԻԻՉԵՐԻՆՏԷ»
ԿԷՕՐԷՃԷՔԻԼԷՐ

Այէթ 30, իքինճի դըսմ. — «Օ գէման գէմինից նիւմլէ գապիլէրի տէօյիւնէնէք, վէ Իպն իւլ Ին- սանը կէօյիւն պուլուքլարը իւզէրինտէ գուտրէք վէ ազիմ նէլալ իլէ կէլիր կէօրէնէքլէր:»

Բապարն հուզուրը իշիւն, անճագ «սէմալաթ» արասընտա, Էանի հիչ տէյիլ իսմէն բուհանի օլան — քիլիսէլէրտէ — վէրիլէն վէ սալթ հիլէսիզ օլանլարըն թազտիր էտէպիլէճէյի ալամէթի Էա իսպաքը, գէ- մինին դապիլէլէրի կէօրմէյէճէքլէր: Նէ՛ տէ Բապարը թապիլի կէօզ իլէ կէօրէճէքլէր, շիւնքի Օ արթըզ քէն օլմալըպ թէնտէ օլանլարա կէօրիւնմէզ: Բապարըմը- զըն քէլամլարընը տէր խաթր էտէլիմ — «Պիր ազ միւտտէք սօնկրա տիւնեա պէնի արթըզ կէօրէմէզ:» (Յովհ. 14: 19) վէ Բէսուլըն Քիլիսէյէ Էազարըզ

քէլամլարը տախի խաթրտա թութալըմ — քի «Անը օլտըզը կիպի կէօրմէք» իշիւն թէպէտտիւլ էտիպ Բապարըմըզ կիպի բուհանի վարլըզլար օլմալըզըզ: (1 Կորնթ. 15: 51—53. 1 Յովհ. 3: 2.)

Չէմինին դապիլէլէրի իսէ, «Մէմալաթըն» սար- սըլմասը սէպէպիւնտէն Հասըլ օլան մուզայազա վէ իզմիլիալ պուլուքլարընը կէօրիւպ՝ «զէմինի» տախի սարսաճագ օլան Փուրթուկանըն օ օլտուզուըն պի- լէճէքլէր: (Պագ. Իպր. 12: 26, 27) Հէմ տախի օ գէման պէօյիւք Մուզայազա Վազթը սէպէպիւնտէն ու- մուճի պիր Փիզան օլաճագ տըր: Նիհայէթ Փուրթու- նանըն սօնընտա ճէմի պէնի պէշէր, զիհնլէրինին կէօզիւլէ Էէնի Մէլիլի թանըլըպ Անը քէօրլիւքլէ- րինտէն ըտտ էթտիքլէրի իշիւն Փիզան էտիպ տէօ- չիւնէճէքլէր — էվվէլա Եէհուտիլէր: — Պագ. Չա- քարիա, 12: 10—12.

«ՍՈՒՐԸՆ ԱՉԻՄ ՍԷՏԱՍԸ»

Այէթ 31. — «Օ տախի մէլէքլէրինի ազիմ սուր իլէ կէօնտէրէնէք, վէ անլեր անըն միւնքէլսապլա- րընը կէօֆլէրիմ պիր ունընտան տիկեր ունուստէք նէմ Էտէնէքլէր տիր:»

(Sinaitic Ms. էն էսքի սալնամէտէ «սէտա» լու- ղէթի Էօզ տըր:)

Պու իշ Հասատ վազթընտա իլէրի կիթմէքաէ օ- լաճագ: Մէլէքլէր (Չէմինին Էէնի Մէլիլիին մուխ- պիլրլէրի — messengers) պիր թէֆրիզաթ իշի Էա- փաճագլար. Քիլիսէլի տիւնեատան ալըրմագ տէյիլ, իլլա իսմի Քիլիսատա — իսմէն Քրիսթիանլար արա- սընտա, շիմտի «սէմալաթ»տա պիր թէֆրիզաթ:

Պու իչ էնվաի րէնզի իզահաթլար իլէ պէյան օլուն-
մու տըր: Օ պուղտայըն տէլիճէլէրտէն ալըլըպ ան-
պարա ճէմ օլունմասը տըր: (Մատթ. 13: 30.) Օ,
ինճիլին աղընտա թութուլան էլի պալըզլարըն դապ-
լարա թօփլանըպ՝ ույղուն օլմայան պալըզլարըն կէ-
րի տէնիզէ աթըլմասը տըր: (Մատթ. 13: 47—49)
Օ՝ Անըն ինճուլարընըն թօփլանմասը տըր: Մազ. 3: 17
Օ Անըն դավմընըն Բարեւոնտան տըշարը չաղըլըմա-
սը տըր: (Վահի. 18: 4.) Օ, կիճէ Եարըսընտա պա-
քերէլէրէ վէրիլէն նիտա տըր քի ազըլըսը աճմագ-
տան ալըրըր: (Մատթ. 25: 6.) Վէ պու փէյղամ-
պէրլիքտէ իսէ «Միւնթէխապլարըն» միւնթէխապ օլ-
մայանլարտան, տէօրթ րիւզիլեարլարտան — Հէր
թարաֆտան ճէմ օլունմասը տըր:

Էլպէթ սահիհանն պալըզ օլուպ՝ զէնպիլէրէ
կիրմէյէճէյիզ Եախօտ, պուղտալ տանէլէրի օլուպ՝
անպարա կիրմէյէճէյիզ: Պէօյլէ տախի, դանատըլ
րուհանի մէլէլէր պլըր պէօյիւք պօրու չալարազ Հա-
վատա ուչուպ՝ շուրտա պուրտա պաղը մուզատտէս-
լէրի դախաճաղար տէյու մէմուլ էթմէյիզ: Պու Հա-
սատ վաղթընտա Բապայըմըզըն գուլլանտըղը մէլէլ-
լէր Եախօտ մուխպիլըլէր, կէչմիշ Ասը դարձընտա
քէնտի խըտմէթինտէ գուլլանաղըր մուխպիլըլէր կի-
պի տիր — Բուհ իւլ Գուստտան տօղմուշ, զէմիլի
գուլլար — «Յիսուս Քրիստոստա Եէնի մախլուզ-
լար:»

Անլատըղըմըզա կէօրէ «Ազիմ սուր» Հագիզի
«Յորեւիան Պօրուսը» տըր. «Նէտինճի Պօրու», տի-
կէր ալթըսը կիպի պու տախի մանէվի տիր. (Վահի
11: 15—18) անլէրին Հիչ պիլի մտտաի սէս չըզար-
մատը: Օ, մանէվի սուրէթտէ 1874ին Հոկտեմբերին-

տէն պէրու չալմագտա օլմուշ տըր վէ Պին Եըլըզ է-
յամըն սօնընա դատար տէվամ էտէճէք տիր: Պու
պօրուըն սէաա վէրմէյէ պաշլամասըլա Հասատ
Եանի պիչմէք վէ ալըմագ տախի պաշլատը, վէ
ճիւմլէ «Միւնթէխապլար» «Պուղտայլար» շիմտիքի
սէմավաթտան (րուհանի թէէսիսաթլարտան) Բապ-
պա ճէմ օլանա դատար տէվամ էտէճէք տիր: «Մէլէլ-
լէր» (միւխպիլըլէր) քէնտի միւնթէխապլարընը ա-
շըրըպ քէնտինէ ճէմ էտէն Բապպըն Քէլամընըն խա-
պէրիլի կէօթիւրէնլէր տիրլէր:

Գարանըլըտան աճիպ նուրա նաղլ օրունուպ՝
պաշլալարըն կէօրիւպ իշիթմէտիլի շէյլէրի իշիթմէ-
յէ միւսաատէ օլունան, Ալլաչըն սատըզ դավմընըն
իմթիլաղը տըր քի Անըն մէլէլէրի Հալինտէ —
մուխպիլըլէր Եախօտ գուլլարը — տէլի Եալընըպ պու
իչտէ իլա իշին տիկէր զըսմլարընտա տախի Անընլէ
շէրիք օլունլար:

ԱԼԼԱՇԸՆ ՄԵԼԷՔԻԻԹԻԻՆԻԻՆ ԵԱԳԸՆԼԸՂԸ

Այէթ 32—35. — «Իննիք աղանընտան քէմսիլ
էօյրէնիլիզ. տալլարը Եումէայըպ Եախարազ սիւրմէ-
յէ պաւատըղը վաքթ, Եագ Եագըն օլտըղընը անլար-
սընըզ: Քէգալիք սիզ սախի պունլարըն միւսլէսիլի
կէօրտիլիւնիգտէ, (Ալլաչըն մէլէլէրիւթիւ — Ղուկ.
17: 21) Եագըն վէ Եէման գափուլարտա օլտըղը մա-
լիւմիւնիզ օլտուն: Ֆիլիազիգէ սիգէ տէրիմ քի՝
պունլարըն միւսլէսի վուգու պուլմայընմա պու նէպ
գէվալ պուլմայաճագ տըր: Կէօֆ վէ Եէր (շիմտիքի
րուհանի վէ իւնսի ինթիզամ) գալի օլուր, լափիւ պէ-
նիւ սէօզլէրիւ ալա գալի օլմայաճագ տըր:»

Տինսիզէր պու իպարէցի թութուպ խտտիա է-տի յօրլար քի՝ պու աշիքեար օլարադ իթմամ օլուն-մատը վէ թասարդ էտի յօր քի Բապարնըզ պիւր եա-լանճը փէյղամպէր իտի: Անլէր պիւթիւն փէյղամ-պէրլիցի, թարիիս ի միլատ 70տէ Իսրայէլ դամլընըն միլլի սիյասէթինին տիւշմէսիլլէ ալադատար օլան մուզայադալարա աթֆի էտիպ՝ միւսթաշգիրանէ պէջան էտի յօրլար քի, օ Աէպ վէ տաշա պիւր չօզ նէ-սիլլէր «պու ճիւմլէ շէյլէրին» իթմամընը կէօրմէզ-տէն կէշտիլէր: Էլպէթ ճէվապըմըզ շու աըր քի, Բապարնըզըն փէյղամպէրլիցի եանլըշ անլաշըմըշ աըր — օ դըսմէն թարիիս ի միլատ 70տէ Իսրայէլ իւզէրինէ կէթիշէն մուզայադայա աթֆի օլունտը վէ քեամիլէն տէյիլ: Բապարնըզըն փէյղամպէրլիցիին պիւթիւն Ինճիլ սարընը Հալի օլարընը պիւրիլիմիդ Հալտէ իֆատէյի անլամպտա կիւճիւլիւմիւզ եօզ աըր: Օ շու տէմէք տիր. «(Րէսուլլարըն թալէպ էթ-տիյի վէ Բապարնըզըն սայըշտըրտըզը ալամէթլէրի—եանի կիւնէշ վէ ալըն դարարմասընը վէ ելըտըզարըն տիւշմէսիի կէօրէն) պու Աէպ պու ճիւմլէ շէյլէր իթ-մամ օլունճայա տէյին կէշմէյէճէք տիր:»

Պիր նէպ պիւր տէշրէ միւսալի (շիմտիքի դուլ-լանըլան հուտուտ) եախօտ Մոպսէսին էօմրիւնիւն կիւնլէրի վէ Քիթապըն Հիսապընա կէօրէ 120 սէնէ սայըլապիլիբ: (Թէք. 6: 3.) 1780տէ իլը ալամէ-թին թարիիսինտէն Հիսապ էտէրէք 1880է կէթիշիբ, վէ անլատըզըմըզ կէօրէ — Հասատ եախօտ ճէմ էթ-մէք վազթընըն 1874տէ պաշլամասըլլէ օ թարիիտէ, իրպար օլունան Հէր նօզթա իթմամ օլունճայա պաշ-լատը: 1878ին Ապրիլինտէ Բապարնըզ Մէլիք Հալին-տէ ազիմ դուպլէթինի ալմասըլլէ Մէլէքիւթիւն թէէ-

տիտի վէ, մուզայադա կիւնիւ եախօտ «դազապընըն կիւնիւ»նիւն 1874ին Հոկտեմբերինտէ պաշլամասը, վէ Եէհուտի դամլընըն Սիօնականլըզ վասըթասըլլէ իհէա օլունճասը — ինճիլ ազաճընըն Փիլիսպէնմէ-սի իթմամ օլունան ալամէթլէրտէն տիր: Էյէր պա-սի իթմամ օլունան նէսլի իլը ալամէթտէն եանի զըլար տէշրի եախօտ նէսլի իլը ալամէթտէն եանի կիւնէշ վէ ալըն դարարմասընտան պաշլայաճազ եէր-տէ սօն ալամէթտէն եանի ելըտըզարըն տիւշմէսիւն-տէն պաշլատը տէյու Հիսապ էտէրլէր իսէ Հիէ պիւր միւնասէպէթսիլլիք օլմազ: 1833տէն պաշլայան պիւր տէշր տաշա ուզադա տիւշէճէք:

«Օլ Կիւն վէ ՍԱԱԹԸ ՔիՄՍԷ ՊիւՄԷՁ»

Այէթ 36.— «Ամնա օլ կիւն վէ սաաք հագգըն-տա եալընըզ փէտէրտէն մատա պիւր քիմսէնին, վէ հաքթա սէմապաքտա օլան մէլէքլիլիին վէ Օզլըն տա-խի մալիւմաքը եօզ տըր.» (Րուպար էթ Մարկ. 13: 32, 33.) Սագընընըզ, ույանըզ տուրուպ տուա է-տիմիզ. գիրա օլ վագքընն Աէ գեման կէլէնէյիմի պիւ-մէգսիմիզ:»

Չօզլար պու սէօզլէրէ լիւզուճընտան զիյատէ մանա վէրի յօրլար: Վէ պու սէօզլէր պիւթիւն Քի-թապը Մուզատտէսին փէյղամպէրլիքլէրինէ պիւր քիլիա դօյուպ՝ անլէրի Փախտէսիզ էտէյօր տէյու զանն էաիօրլար: Կէօյա էֆէնտիմիզ «Հիշ պիւր քիմ-սէ պիլմէյէճէք» տէմիշ. Հալ պու քի Անըն տէտիլի սատէճէ շու աըր. Քէնտիմի տիւլէյէնլէրէ խիթապէն տէտի քի «Քիմսէ (շիմտի) պիլմէզ» — թամմ վազըթ-լարըն վէ մէվսիմլէրին անլէրէ պէյան օլունճասընըն վազթըն տէլիլ իտի: «Սէմապաթըն մէլէքլէրինին» վէ

«Օղբըն» շիմտի պու դատար իթմամ օլունմադա եա-
 դըն օլան մատտէլէրի քեամիլէն վէ աչըդտան պիլ-
 տիքիլէրիմէ տաիր քի՞մ շիւպէնէ էտէպիլիբ: էյէր ան-
 լէրին շիմտի պիլմէսինէ պու այէթ մանի տէյիլ իսէ,
 «մուգատտէմա պիզիմ թալիմիմիզ իչիւն էտղըմըզ
 օլան» Հազիգաթը անլամագտա Ալլահըն Մուգատ-
 տէսլէրինէ տաիր մանի օլամազ:

Ալլահ, Դանիէլ փէյղամպէրին վասըթասըլէ ի-
 րաէ էթտի քի, Վահիյի վէ փէյղամպէրիյի պու վա-
 գըթտա «ագըլլըլար ֆէհմէ էտէճէքլէր» վէ «չէրիւ-
 լէրին հիչ պիբի անլամաչաճազ» (Դանիէլ 12: 9, 10)
 Պունա Պօղոս Բէսուլ քէնտի շէհատէթիւնի իլալէ է-
 տիպ՝ տէր. «Սիզ իսէ էչ պիրատէրլէր, դարանլըգտա
 տէյիլսինիզ քի օլ կիւն իւզէրինիզէ խըրսըզ կիպի կէլ-
 սին.» Փարզ էթմէզ քի տիւնեա իւզէրինէ էօլլէ կէլէ-
 ճէք: «Իմտի սիզ պու վագը օլաճագ շէյլէրին ճիւճէ-
 սինտէն գուրթուլուպ՝ Իպն իւլ Ինսանըն Հուզուրըն-
 տա տուրմադա լալըզ օլմազ իչիւն, Հէր վագըթ տուա
 էտէրէք Ոյանըզ տուրընըզ: (Շէօյլէքի միւնասիպ
 վագթտա ՊիլիՍիՆիՁ)»:

ՆՈՅԸՆ ԿԻԻՆԼԷՐԻՆՏԷ ՕԼՏԸՂԸ ԿԻՊԻ,
 «ԱՆԼԷՐ ՊԻԼՄԷՏԻԼԷՐ»

Այէթ 37—39.— «Վէ Նոյըն կիւնլէրի օլտըզը
 կիպի՝ Իպն իւլ Ինսանըն հուզուրը տաիր (Եունանիճէ
 փարուզիա) պէօյլէ օլանագ աըր: Զիրա քուփանտան
 էվվէլ օլան կիւնլէրտէ, քա Նայըն սէփիմէյէ կիր-
 տիյի կիւնէտէֆ Եէյիպ իչտիքիլէրի վէ էվլէնտիրսիֆ-
 լէրի, վէ քուփան կէլիպ միւնլէսիմի կէօթիւրիւննէ-

յէ տէյիմ պիլմէտիքիլէրի միսիլու, Իպն իւլ Ինսանըն
 հուզուրը տաիր պէօյլէ օլանագ աըր:»

Պուրատա կէօսթէրիլէն միւշապէհէթ Նոյըն
 կիւնլէրինտէ օլտըզը կիպի Գրիստոսըն Հուզուրը
 կիւնիւնտէ օլան ֆէնալըզ աըր տէչու դանն էտէն պիբ
 չօզ քիմսէլէր պու իզահաթըն ասլ մանասընը կէօր-
 մէյօրլար: Պէօյլէ պիբ բուպար միւնասիպ վէ թէպ-
 րիյէ օլունուր իսէ տէ, Եինէ Հազիգաթ այնի տիր քի
 պէօյլէ պիբ բուպար Եափըլմատըգտան պաշգա ան-
 տէն սագընըլար: Եափըլան բուպար, մէհալէք միւ-
 շապէհէթի տիր: Անճագ Նոյ վէ քէնտի Փամիլեատը
 պիլտիրլէր. էհալի իսէ ՊիլՄէՅիՊ ստէթա — էվլէն-
 մէքտէ, զըրատթտա, պիւնա էթմէքտէ վէ Եէլիպ իչ-
 մէքտէ — տէվամ էթտիլէր: Պիսայիչի, պու Ասըն
 սօնունտա, Գրիստոսըն հուզուրը գարփընտա, ազիմ
 Մուգաչագա Վագթընըն գուհուրը մէլհուզ իքէն՝ սալթ
 Բապպըն դալմը Անըն հազըր օլտըզընը պիլիպ՝ կէլէ-
 ճէք շէլին նէ վէ նասըլ օլտըզընը վէ անըն նէթիճէսի
 նէ օլաճաղընը աչըդտան ֆէհմէ էտէճէքլէր: Պաշգալար
 «պիլմէյէնէքիլէր:»

Ղուկաս (17: 26—29)տա էօյրէնտիքիմիզ տէրս
 այնի տիր. Իպն իւլ Ինսան կէլիպ Հազըր օլտըգտան
 սօնկրա Անըն կիւնլէրիմտէ կէլէճէք օլան մուգաչա-
 գատան էհալիւնին խապէրսիզ օլտըզը կիպի, Նոյըն վէ
 Ղովտըն կիւնլէրիմտէ տաիր գուհուրը մէլհուզ օլան
 մուգաչագալարտան անլէրին գօնշուլարընըն պիլխա-
 պէր օլտուգլարը կէօսթէրիլմիշ տիր: Պու կիւն պու-
 նըն Հէր թարաֆըմըգտա իթմամ օլունտըզընը աչըզ-
 տան կէօրիւյօրուզ: Տիւնեա դօրգու վէ Հայրէթ ի-
 չիւնտէ տիր: Աճմա Իպն իւլ Ինսանըն Հազըր օլուպ՝
 Հասատ իշիւնին թէգասատիւմ էթմէքտէ իտիյինի պիլ-

մէջ: Կէլէճէք մուղալագա Հագգընտա թագրիպէն զաննլար էտէպիլէտէլէր պիլէ, անտէն սօնկրա կէլէն պէրէքէթլէրի թախմին էտէմէղլէր:

«Իպն իւլ Ինսանըն (քի շիմտի Հագրը տըր) զու- Հուր էտէճէյի (պէյան օլունաճաղը — իւք տէՓա Քէնտի ուլանըզ «պաքիլէլէրինէ», վէ սօնկրա մու- զալագատա տախի ճիւմլէ ատէմլէրէ) կիւնտէ տախի պէօլլէ օլաճաղ տըր: Օլ կիւնտէ Հէր քիմ տամտա օ- լուպտա, էշեսար խանէտէ օլուր իսէ, անլէրի ալ- մաղա էնմէսին, քէզալիք թարլատա օլան կէրիյէ տէօնմէսին: Ղովտըն զէվճէսինի խաթրընըզա կէթի- րինիզ: Հէր քիմ (վիճտանընը թէսքին էթմէյէ չալլը- շըպ Բարեւոնտա տուրմաղլէ) ճանընը զուրթարմազ իսթէրսէ, անը զայ էտէճէք. վէ Հէր քիմ (շիմտիքի էօմրին մէնաֆիլինի Փէտա էտէրէք) անը զայ էտէր- սէ, իհեա էտէճէք տիր:» — Էպէտէն: Ղուկ. 17: 30 — 33.

Պէօյլէճէ, Ղուկասըն Ինճիլի (էվլէլճէ միւթա- լաա էթտիյիմիզ) պու սէօլլէրի Ինճիլ Ասրընըն նի- Հայէթինէ — «Իպն իւլ Ինսանը զուհուր էտէճէյի» կիւնէ աթֆ էտիջօր:

Բապարնըզըն քէսքին սուրէթտէ եափտըզ իխ- թար պու տըր, «Ղովտըն զէվճէսինի խաթրընըզա՝ կէ- թիլինիզ. » էյէր պու, թարիլի միլատ 70տէ ԵէՀու- տիյէտէն Փիրար էտէնլէրէ աթֆ օլունսա խտի, թէհ- տիտին միւնասէպէթի փէք ճիւզի օլաճազ խտի: Լա- քին շիմտի, Ինճիլ Ասրընըն նիՀայէթինտէ օ Ալլահըն զավմընա պիր թէնպիհ Հալինտէ փէք միւէսսիր տիր: Բարեւոնըն մաճքիւմ օլտըղընը պիլիպ՝ Բապարն «է՛յ զավմըմ, անըն իշինտէն չըզընըզ, թա քի կիւնաճ- արընա շէրիք վէ անըն պէլալարընա կիրիֆթար օլ-

մայասընըզ» տէյու կէօնտէրտիյի խապէրի իշիթտի- յիմիդտէ, Հագիլագաթէն օ, Ղովտը վէ Փամիլեսաճընը աճէլէ իլէ Սողոմոտան չըզարան մուխպիլէրին (մէ- լէքլէրին) սէտասը կիպի տիր: «Հայաթըն իշիւն Փի- րար էյլէ, վէ արտընա պագմա. սաՀրանըն Հիշ պիր եէրինտէ տուրմա, տաղա Փիրար էյլէ քի Հէլաք օլ- մայասըն:» — Թէքվին 19: 17.

Քրիսթիյան տիւնեսարնըն (Christendom) «բու- Հանիճէ Սողոմ... տէնիլէն պէօլլէք շէՀը (Բարեւոն)» օլտըղընը տէրխաթր էտէր իսէք իզաՀաթըն մանա- սընը տաՀա եիւքսէք թութամաղըզ: — ՎաՀի 11: 8.

Ղովտըն զէվճէսի էմր օլունտըլը վէճճէլէ Փիրար էթմէյէ պաշլատըլտան սօնկրա, արզատաքի շէյլէ- րէ թամա էտէրէք «կէրիլէ պագտը»: վէ շիմտի Բա- րեւոնտան Բապարն տաղընա (մէլէքիլէթիւնէ) Փիրար էտէնլէրտէն պագտը տախի պէօլլէ տիր. անլէրին սարզուսը իլէրիտէ օլան շէյլէրտէն իսէ արզատա օ- լան շէյլէրտէ տիր: Անճազ արզուլարընը աշաղըքի շէյլէրէ տիքմէյիպ՝ եօզարըքի շէյլէրէ տիքէնլէր տէսլէրին թէէմինաթը եիւրէքլէրինին քեամլէն վազֆ օլունմասընտան իլէրի կէլըր. ճիւմլէ պաշա- արը իսէ նաիլ օլմազ իւզրէ սէյիլթմէյէ մուլաֆֆազ օլմալաճաղլար:

ՊԻՐԻՆԻՆ ԱԼԸՆԸՊ ՏԻԿԵՐԻՆԻՆ ՊՐԱԳՐԼՄԱՍԸ

«Սիգէ տէրիմ քի՛ օլ կէնտէ պիր եաքագտա ի- քի քիլի պուլունուպ՝ պիրի ալընսնագ վէ օլ պիրի պրազըլանագ տըր:» — Ղուկ. 17: 34. — Մատթէոս- տա եօզ տըր:

Բապար, փէյղամպէր վասըթասըլէ պիղէ խապէր վէրեյօր քի, պին երլլըզ էյամըն սապահը եադլաշըօր վէ պիր կիճէ տախի կէլիօր: (Ես. 21: 12.)

Օ պիր մուզայագա կիճէսի օլուպ՝ անըն պիտայէթինտէ մուզաստէսլէր Բարեւոնտան տըշարը թօիլաննըջ օլաճադլար: Պուրատա «եաթադ» լուղէթի Եսայի փէյղամպէրին դուլլանտըզը կիպի ինսան թալիմլէրինի կէօսթէրիբ քի անլէր Գրիստոստա «չօճուդլար» իչիւն քեաֆի իսէ տէ քէմալա էրմիշ պիր ասէճին ուզանմասը իչիւն փէք դըսա տըր: Էնի վէ ուզոնլըզը ինսան ադլընտան իւթիւն օլան Ալլահըն Գէլամընըն թալիմլէրի տէյու թէշքիլ օլուճմուշ իսէ տէ անաէն փէք Փարզըլ օլան էնվաի «ինսան թալիմլէրի» իչիւն Հադիդաթ պու տըր: Մէսէլա Կալլիհնական տօսթլարընըն թալիմ էթտիյի ինթիխապ թալիմի, Հասսէլէրի ալա Հարէքէթ էթմէմիշ օլան, Գըրիստոստա չօճուդլարըն բաՀաթ էթմէսի իչիւն քեաֆի պիր «եաթադ» տըր. լաքին եէվմի Հազըրըն իլմինին ըջըզնտա չօճուդլար ույանըպ՝ ինայէթ վէ իլմտէ պէօյիւտիւքճէ մութլադա էսքի թալիմ-եաթադլարընը բաՀաթ էթմէք իչիւն դըսա պուլաճադլար: Վէ Հէր պիրի քէնտի քէնտինի եանլըջ իլմի իլահիտէ տարալմըջ օլան, Ալլահըն վատլարընա սարմադա չալըշտըզճա, մուզնի պիր սուրէթտէ էօրթիւնէճէյօր. գօրգու իլէ անը իւշիւտէն շիւպէլէր սիվիշիյօր վէ նիՀայէթ քէնտի վէ տօսթլարընըն միւնթէխապ օլտուդուճա էմին օլամայօր: Թէտրիճէն պէօյլէ թէրադըր էտէն Գրիսթիյանլար պու Հալտէն տիշարը չըզմադլէ թէսէլի պուլույօրլար: Փադաթ պաշգալար, պէօյիւք էքսէրիյէթ, Գրիսթիյան իւմինտէ վէ թէճրիպէսինտէ քէմալա էրմիշ «ատէմ»

օլմայըպ «չօճուդ» օլտուդլարընտան, քէնտի էնվաի քիւշիւք պէշիքլէրինտէ բաՀաթ վէ գանաաթպախշ պիր սուրէթտէ գալըյօրլար: «Պիրի ալընըպ՝ տիկէրի պրազըլաճադ տըր:»

Այէթ 40.— «Օ գեման քարլատա իքի քիթի պուլուհարագ պիրի ալընըր վէ տիկէրի պրագըլըր:»

«Թարլա տիւնեա տըր» տէյու Բապարմըզ իղահ էյլէտի. պու մէգալէտէ իսէ իսմի «պէյթ»տէն տըշարը պիր Հալ կէօսթէրիբ — Բարեւոնտան տըշարը: Պէօյլէճէ էօքէնիյօրուզ քի Հէր «տըշարը» կէլէն թօիլանմաչպ՝ Հէր Հանկը պիր եէրտէ սալթ «ինճուլար» արանըլաճադ — «Բապար քէնտինիլիքիլէրի պիլիբ,» վէ պու Հասատ վադթընտա Գէնտի խադի-նէսինի ճէմ էտիյօր — Գէնտի Մէլէքիւթիւնտէ միրաս շէրիքլէրի օլմադ իւզրէ Միւնթէխապլարընը ճէմ էտիյօր:

Այէթ 41.— «Տէյիրմէն չէքէն իքի քիմսէնիս պիրի ալընըպ տիկէրի պրագըլըր:»— Պագ Զուկ. 17:35. (ասլնամէտէ «գարը» լուղէթի կօզ տըր):

Տէյիրմէն եէյէճէյին Հազըրլանտըզը եէր տիր. «Բարեւոն» իչիւն բուՀանի դըտա իւչիւտէնլէր վաիդլէր վէ իլմ ի իլահի մէքթէպլէրի տիր վէ փէք դըտապըզ պիր գախիբէ չըզարըպ — «թէմիզ մէքիւլաթ» Հազըրլամայօրլար: Վէրիլէն դըտանըն էքսէրիյա գապուզ վէ սամանտան իպարէթ օլադըրնա տաիր շիքեայէթլէր չօղալմադտա տըր, քի անլէր բուՀանի Հաչաթ վէ գուվվէթ վէրէմէզ: Հէր իւչիւտէն քէնտի Փըրգասը թարաֆընտան նէ վէրիլիբտէ անը Հազըրլամադա մէճպուր տըր, շէօյլէ քի Հէմ մէվդիլինի սադլայըպ Հէմ տէ միւմինլէրէ «վադթընտա թաամ» վէ «թէմիզ մէքիւլաթ» վէրէմէզ: ՊատէՀու «շիմտի-

քի Հագիգաթ» իւլիւտէնլէրտէն պազըլարընը թօփլա-
 յըպ տիկէրլէրինի պրազըյօր — պիրի ալընըպ տի-
 կէրի պրազըլըր: ԱլլաՀա վէ Անըն սիւրիւսիւնէ սա-
 աըզ օլանլար ալընըպ՝ տիկէրլէր պրազըլաճազ:
 Տիւնեա վէ իսմէն քիլիսէլէր, պու պիր իթթիՀատ վէ
 «իթթիՓազ» զէճանը տըր տէյու իլան էտիյօրլար ի-
 սէ տէ, ԱլլաՀ անըն պիր թէՖրիգաթ զէճանը օլար-
 զընը պէյան էտիյօր:— Ես. 8: 12.

ՆԷ՞ՐԷՅԷ ԶԷՄ ՕԼԱՃԱԳՂԱՐ — ԳՈՒՎՎԷ Ի ՃԱԶԻՊԷ

«Վէ (Շայիրտլէր) անա նէվապէն՝ Եա Բապպ
 նէ՞րէտէ տէտիլէր: (Պուսլար նէ՞րէյէ նէմ օլաճագ-
 լար:) 0 տախի անլէրէ՝ լաճէ (թաամ) նէրէտէ իսէ,
 գաբբալլար օրայա նէմ օլուր տէտի:»— Մատթ. 24:
 28. Ղուկ. 17: 37.

Արաճաղըմը պէրս չու տըր քի՝ Բապպ Քէնտի
 ձիւնթէխապլարընը Սէճանըն տէօրթ բիւզկեարլա-
 րընտան — Քիլիսէլէրին Հէր ճիՀէթիւնտէն թօփլա-
 աըզը զէճան, գարթալլարըն ճէզպ օլուստուզը կիպի
 անլէրի բուՀանի զըտա իլէ ճէզպ էտէճէք քի անըն ի-
 չիւն քէսքին իշթաՀա վէ պասիթէթէ մալիք տիրլէր:
 Միւնասիպ վազըթտա Բապպ ձիւնասիպ թաամ թէ-
 սարիք էտիպ՝ Քէնտիինն Հազիզի դալմընըն տախի
 անա ճէճ օլուստաճաղարընը կէօսթէրիյօր:— Հազըր
 վէ լաչըզ օլանլար ալընըպ՝ տիկէրլէր պրազըլըր:

ԷՅԷՐ ՊԻՂՄԷՐ ԻՍԹԷՐՍԻՆԻՉ ՈՒՅԱՆԸԳ ՏՈՒՐԸՆԸԶ

Այէթ 42, 43.— «Իմտի ույանըզ տուրուըզ,
 գիրա էֆէնտիմիգիմ հանկը սաաթտա կէլէնէյիմի
 պիլմէգաիմիգ: Ամմա (վագթըն պէօյլէ քէմսիլլէր վէ

ալամէթլէր ալթընտա սագլանտըզընըն սէպէպի) մա-
 լիւմիմիւզ օլտուն քի՝ էյէր խանէ սահիպի խըրսը-
 զըն հանկը նէվապէտէ կէլէնէյիմի պիլսէ իտի, ու-
 յանըզ տուրուպ՝ խանէսիմի տէլմէյէ պրազմազ ի-
 տի:»

Շիմտիքի իտարէնին «խանէ սաՀիպի» Բապպը-
 մըզ տէյիլ տիր: 0, իթաաթսըզըզ օլուլլարընտա
 ամիլ օլուպ՝ Բապպըն վէրտիյի կէօզ իլաճը իլէ զիՀն-
 լէրինին կէօզլէրինի մէսՀ էթմէյէն իմանսըզլարըն
 զիՀնինի քէօր էտէն՝ «խասմիմիգ» «Շէյթան» —
 «պու տիւնեանըն իլաՀը» «Հալա Հիւքիւմէթիինն րէ-
 իսի» «պու տիւնեանըն րէիսի» տիր: (2 Կորնթ. 4:
 4. Եփես. 2: 2. ՎաՀի 3: 18) Պու մուխալիֆ օլան
 փէք Հիլէպազ պիրի տիր. վէ աթիտէքի իլաթարտա
 Բապպըմըզըն պէյան էթտիլի կիպի, օ ԱլլաՀըն
 էլաէ էթտիլի մալիւմաթը Անըն Փրանընա մուխալիֆ
 վազթլարը, մէվսիմլէրի վէ թէտպիրլէրի Հազընտա
 զուլանմազա Հազըր տըր:

Սէճամլի Փէտէր Շէյթանը քէնտի իրատէթիւնէ
 պրազմը տըր, անճազ քի Քէնտի Փլանընա դարը
 կէլէճէք եէրտէ անըն Փէնա թէտպիրլէրինի իտարէ
 էտիպ՝ Քէնտի իրատէթիւնէ խըտմէթ էթտիրիւր:
 Շէօլէ քի Շէյթան Քիթապը Մուգատտէսի չօդտան
 պիլիբ իսէ տէ, ատէմլէրին անլալամատըզը այնի սէ-
 պէպէ մէպնի օ տախի փէք ազ անլամը տըր, չիւնքի
 ալամէթլէր, թէմսիլլէր վէ լուղէզլէր իլէ հազըլմը
 տըր: Շիմտի իսէ անլէր անլաչըլլըյօր Փազաթ, Բապ-
 պըմըզըն «սիղի Հէր Հազիգաթա գլաղուզլալաճազ»
 տէյու վատ էթտիյի կիպի, անճազ ԲուՀ իլլ Գուս-
 սըն տէլալէթիւնէ մալիք օլանլարա մախսուս տըր, քի
 անը տիւնեա դապուլ էտէճէզ: Շէյթան ԲուՀ իլլ

Գուտաս մալիք տէյիւ վէ անըն թարաֆընտան տէ-
լալթ օլունմայօր վէ պու սէպէպտէն Գէլամ Ուլլա-
հըն պէօյիւք դըսմը անա Համազաթ տըր: Լաքին
տիւնեանըն պիր տէրէճէ էօյրէնէպիւտիլի կիպի օ
տալի շու դատարընը էօյրէնմիշ տիր, քի «Բապպըն
սըրըր անտէն դօրդանլար իշիւն տըր:» (Մէղ. 25: 14)
Պինաէն ալէյն գըյաս էտէպիւրիւրիզ քի անըն վէքիւ-
լէրի, տիւշմիւշ մէլէքլէր չօզ տէֆա Ալլահըն Հազի-
գի վազֆ օլմուշ էվլատլարընըն մէճլիսլէրիւնտէ վէ
Գիթապ ը Շէրիֆ մէշգիւնտէ վէ դայրի Հազըր պու-
լունուրլար:

Շէյթան տահա էվվէլճէ, Ալլահըն վրանը Հազ-
գընտա գըյատէ պիւտէ իտի քէնտի մասլահաթընը ի-
տարէ էթմէք իշիւն նէ Փարզլը Էօլլար թութամազը-
նը անճազ գըյաս էտէպիւրիւրիզ. լաքին Բապպընըզըն
միւսպէթ շէհատէթի կէօսթէրիյօր քի, էյեր Շէյթան
պէօյլէ պիր մալիւմաթ էլտէ էթսէ իտի, Ինճիլ Աս-
րընըն խիթամընը վէ Պին Երլըդ էյամըն քիւշատընը
Ալլահըն թագտիր վէ պէյան էթտիյիւնտէն Փարզլը
պիր Էօլտա թէտալիր էթմէք լազըմ կէլիր իտի: Լա-
քին անը պիլիպ՝ խանէսինի նիզամա դօյմատըզըն-
տան, 1874տէ Բապպըն Հուզուրը վէ Հասատըն օ զէ-
ման պաշլամատըլլէ դաֆլէթէ տիւշտիւ: Շէօյլէ քի
պիլ ճիւմլէ հիլլէ վէ խուրտասընա վէ Հազիգի Նու-
րըն Եէրինէ Էալիազըր թագլիտլէրինէ բաղմէն, անըն
«խանէսի» շիմտիքի թէէսիստթլար, քեամիլէն վի-
րան օլաճազ: Պունը ֆէհէմ էտէրէք, ալտաթմազ ի-
շիւն պէօյիւք ճէհտլէր Էալիւյօր — վէ Հաթթա քէն-
տի մարազ, խասթալըզ վէ էօյիւմիւն ըէիսի իքէն,
քէնտի ալտանմըզ դուրարը վանթթալլէ վիւճիւտէ
շիֆա վէրմէք կիպի միւճիւզէլէր Էալիլէ Էալիւյօր:

(Իպր. 2: 14.) Լաքին քէնտի ալէյնէնէ թագսիմ օ-
լունան պէօյլէ պիր խանէնին տիւշմէսի մութլազ
տըր. վէ Բարեւոնըն տիւշմէսի ազիմ օլաճազ. օ,
պէօյիւք պիր տէյիրմէն թաշընըն տէնիզէ աթըլտըզ
կիպի տիւշմէք:— Վահի 18: 21.

Այթ 44.— «Պունուն իշիւն սիզ տէ հազըր օ-
լունուզ, գիրա մունթազըր օլմատըզընըզ սասթ-տա
Խպն իլ ինսան կէլիր:»

Պուրատա Շէյթան վէ էհլի պէյթիւնտէն միւմիւ-
լէրի վէ Բապպըն սատըզ դուլարընը թէֆրիզ էթմէք
իշիւն «սիզ տէ» տէնիլմիշ տիր: Բապպըն Հազըր օ-
լաճազը վազթը էվվէլճէ մուզատտէսլէր պիլէ պիլէ-
մէզլէր իտի: Վէ Հաթթա 1874իւն Հոկտեմբերինտէն
թագըրիպէն պիր սէնէ սօնկրա վէյլամպէրլէրին վէ
Բէսուլէրին քէլամլարը վասըթասըլլէ Անըն դափու-
յը շալմասը իշիտիլէնէ դատար Բապպըն Հուզուրը
պիլիւնմէտի: Օ վազթտան պէրու Իպն իւլ ինսանըն
Հազըր օլտուլընա տաիր պիր չօզ խարիճի ալամէթ-
լէր վէ իսպաթլար վար տըր. վէ սէմանըն տէօրթ
րիւզկէարլարընտան թօփլանըզ՝ Գէնտիւնէ միւնՀա-
սըր օլանլար, Անըն գիյաֆէթխանէսինէ ալընարազ,
տիւնեանըն Հազգընտա պիլմէտիլի պիր թաճաճ օ-
թուրմուշ օլուպ՝ էվվէլա էֆէնտի թարաֆընտան վէ
սըրասը տիւշտիւքճէ Էէքտիկէրի թարաֆընտան
խըրմէթ օլունույօրլար:— Պազ Ղուկ. 12: 37.

Այթ 45—51.— «Իմտի վագըրնտա քաալա-
րընը վէրմէք իշիւն խըրմէթֆեարլարը իւզերիւնէ է-
ֆէնտիսի քարաֆընտան ցասպ օլունան օլ սատըզ
վէ ազիլ գալ ֆի՞մ տիր: Նէ՛ միւպարէֆ տիր օլ գուլ
ֆի՛ էֆէնտիսի կէլտիյիւնտէ, անը պու հարէֆթտէ
պուլուր: Ֆիլիազիզէ սիզէ աէրիմ ֆի՛ անը պիւթիւն

Էմվալի իւզերիկնէ նազըր նասպ էտէնէք տիր:» — Պաղ Դուկ. 12: 42—46.

Չաշիրէն, պուրատա էտիրէն թէպիղ շու տըր քի, փէչղամպէրիքտէ իշար օլունան խոսուուսի պիր վազթտա — Եանի Բապարն Հազըր օլուպ՝ Միւնթէ-խապլարընը ճէմ էթտիյի պիր վազթտա — Քէնտի դամընըն պէօյիւք Սըտմէթքեարը օլան Բապպ, վազթընտա թասամ վէրմէք իշիւն պիր վասըթա սէ-չէճէք, էլպէթ միւնիւյէրէ թասամ վէրմէք իւզրէ պաշղա վասըթալար վէ «խըտմէթ րէֆիպէրի» գուլ-լանաճազ տըր:

Օլ քէթիւտանըն, (քէնտի «էֆէնտիսինէ»), խըտմէթ-րէֆիպէրիէն վէ «էմվալինէ») օլան սատա-գաթը, քէթիւտա Հալինտէ տէվամ էթմէսիյէ միւ-քեաֆաթյանաճազ տըր:

Անլատըրըրա կէօրէ պու «վազթընտա թասամ» վէրմէք իշիւն պիր վասիթա Հալինտէ գուլլանըլան «օլ գուլ» եա քէթիւտա, օլ թասամըն մուճիտի, եա իշամ օլունմուշ վէ եա խաթատան միւնէղղէճ օլա-ճազ տէմէք տէլի տիր: Պիլաքս էմին օլապիլիրիղ քի Հազիղաթըր թէվիի էտէն պիր վասիթա Հալինտէ, Բապարն գուլլանտըրըր դաթ Հէր քիմ իսէ, փէք միւ-թէվազըր, մաճճուպ վէ էֆէնտիսինի իզղէթի իշիւն փէք զայրէթքէշ օլաճաղ. շէօյիէ քի քէնտի քէնտիինի Հազիղաթըն միւնէլիֆի եա սաՀիպի տէյու իլան էթ-մէյի տիւշիւնէյիպ՝ անը էֆէնտիսինին պիր իմթի-լազըր Հալինտէ Անըն «գուլլարընա» վէ «էչիլ պէյթի-նէ» դայրէթ իլէ թէվիի էտէ:

Քի՛ Տիւնեանըն իւճիտիւ, Քրիստոսըն Պին Եըլլուք Մէ-լէքիւթիւ վասըթասըլէ կէթիւթիւճէք օլան իլմ վէ Փուրտաթ պէ-րէքէթիւրինէ մէրպութ տըր — քի օ Աղամտա զայպ օլան ճիւմլէ շէլէրին իտտէ օլունմասը տէմէք տիր, վէ Սէլասքեար վէ Անըն թաղիղ օլունմուշ Քիլիսէսի թարաֆընտան ճիւմլէ ճան ու տիլ-տէն իթաաթըր օլանլարա իՀասն օլունաճազ տըր — Փաղաթ պիլէրէք շէրը իւլէյէնլէրին ճիւմլէսի հէլաք օլանազարա: Ամալ. 3: 19—23. Եսայի 35.

Պիղ Յիսուսըր Գատիր Քէլամ (Լօկաս-Վէքիլ), «ԱլլաՀըն մախ-լուղաթընըն իլքի» «ճիւմլէ մախլուղաթըն իլքի» տէյու վէ ու-մուճ խիլգաթտա Մէմալի Փէտէր, ԵՀօլանըն ամէլի միմարը (agent) Հալինտէ դապուլ էտէրիղ, «Վիւճիտէ կէլմիշ օլանլար-տան անսըղ պիր շէյ վիւճիտէ կէլմէտի:» — ՎաՀի 3: 14. Կորոս. 1: 15. ՅովՀ. 1: 3.

Պիղ դապուլ էտէրիղ քի՛ Քէլամ (Լօկաս) թէն օլտու — ԲեթլէՀէմին չօճուղըր պէօյէճէ Ատէճ օլան Յիսուս օլտու. «ճու-գատտէս, սուչսուղ, շէքէսիղ վէ կիւնաՀքեարլարտան աչըրլմըշ.» Յիսուսըն ինսանլըղընը դապուլ էթտիլիմիղ կիլպի Քրիստոսըն ԱլլաՀըրընըր տախի դապուլ էտէրիղ — Պու էճիլտէն տախի Ալ-լաՀ անը դայէթլէ թէրֆի էտիպ՝ անա Հէր իսմտէն ալա պիր իսմ վէրտի. — Իպր. 7: 26. Փիլիպ. 2: 9.

Պիղ դապուլ էտէրիղ քի՛ ԲուՀ իւլ Գուտսըն շախիչէթի Փէտէր վէ Օղուլ տըր: ԲուՀ իւլ Գուտս Հէր իքիսիտէն տախի սիւտուր էտիպ՝ ԲուՀտան տղարազ էլլատ ՈւլլաՀ օլանլարտա պէյան օլունմըշ տըր: — ՅովՀ. 1: 13. 1 Պետ. 1: 3.

Պիղ Քրիստոսըն Գըլամընը հօյէ դապուլ էտէրիղ քի՛ Օ թէնտէ հօլտիւ իսէ տէ ԲուՀտա իՀեա օլունտու: Անըն ինսանի թէնտէ զըլամ էթտիլիւնէ դարըր կէլիւրիղ վէ պէօյէ պիր թալիմին Քիթապ ը Մուգատտէսէ դարըր օլտուղունըր պուլարազ անը քեամիլէն րէտտ էտէրիղ: — 1 Պետ. 3: 18. 2 Կորնթ. 3: 17. 1 Կորնթ. 15: 8. Ամալ. 26: 13—15.

ՄԻԻԹԱԼԷԱՅԸ ՍԷՎԷՆ ՀԷՐ ՊԻՐ ԳՐԻՍԹԻԱՆ
ԱԹԻՏԷԳԻ ԶԻԳԸՅՄԷԹ ԷՐՄԷՆԻՃԷ
ԳԻԹԱՊԼԱՐԸ ՏԱԵԻ ՕԳՈՒՄԱԼԸ ՏԸՐ

ՊԻՆ ՍԷՆԷՆԻՆ ՇԱՖԱԳԸ

Պու մէջՀուր էսէր եիրմի պիր լիսանյարտա
թէրճիւմէ օլունմուշ օլուպ եագընյարտա էրմէ-
նիճէ լիսանտա տախի թապ օլունտու: Հալը
Հագըրըն պու պէօյիւք մուՀարէպէսինին սէպէպ-
լէրինի վէ նէթիճէսինի անլամագ իսթէրսէնիզ
պու ճիլտի օգուչունըզ: Իշպու 522 սահիֆէտէն
իպարէթ զիթապըն Ֆիլաթը (պէզ դափլը), եօլ
մէսարիֆի իլէ պէրապէր 50 սէնթ տիր:

ԽԸԼԳԱԹԸՆ ԹԷՐՍԻՄԻ

370 րէսիմլէր իլէ միւզէյյէն պու էմսալ-
սըզ ճիլտ տիւնեանըն խըլգաթընտան պէտ իլէ
եագընտտ իզպա էտիլէճէք ալթուն տէՀիրինէ
դատար եէթիշիր: Պահասը եօլ մէսրաֆը իլէ
պէրապէր 65 սէնթ տիր, փուլ (սթէմփ) տախի
դապուլ էտէրիզ:

Ճիւմլէ սիփարըշպար աթիտէզի ատրէսէ
եօլլանըրմալը տըր:

ARMENIAN BIBLE STUDENTS
2755 Broadway, New York City

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0594679

